



# Středočeský kraj

*Analytický podklad pro tvorbu dlouhodobého záměru v kraji*

- A. Kvalitní a dostupné předškolní vzdělávání*
- B. Moderní základní vzdělávání pro 21. století*
- C. Odborné vzdělávání pro uplatnitelnost na trhu práce*
- D. Podpora a rozvoj pedagogů a leaderů škol*
- E. Rovný přístup a efektivní podpora pro všechny žáky bez rozdílu*
- F. Prevence a ústavní výchovná péče*
- G. Systémová podpora a řízení škol*
- H. Vzdělávání v celoživotní perspektivě*
- I. Strategie dalšího rozvoje sítě škol a školských zařízení*



**Spolufinancováno  
Evropskou unií**



Název projektu: Datově-analytická podpora pro hodnocení a řízení vzdělávací soustavy ČR

Registrační číslo projektu: [CZ.02.02.XX/00/22\\_005/0002901](#)

## **Středočeský kraj**

### **Analytický podklad pro tvorbu dlouhodobého záměru v kraji**

#### **Ministerstvo školství, mládež a tělovýchovy**

Mgr. Michal Soukop  
Mgr. Barbora Macková  
doc. Mgr. Daniel Marek, M.A., Ph.D.  
Mgr. Eva Lebedová, Ph.D.  
Mgr. Kateřina Zymová  
Ing. Bc. Stanislav Volčík  
Mgr. Ondřej Sax, Ph.D.

#### **Poděkování za podklady a podněty**

Mgr. et Mgr. Jakub Lysek, Ph.D.  
doc. PhDr. Tomáš Lebeda, Ph.D.  
Mgr. Jakub Janega  
Ing. Jaromír Nebřenský  
Ing. Petr Čech  
Mgr. Markéta Jurčíová  
Mgr. Ludmila Třeštíková  
Ing. Dagmar Horáčková  
Mgr. Jana Kubecová  
Mgr. Hana Novotná  
Mgr. Tereza Kuzmová  
Mgr. Kristýna Staňková  
Mgr. Gabriela Doležalová  
Mgr. Zdeněk Modráček  
Mgr. Jiří Dvořák, Ph.D.  
Mgr. Lucie Mokrá  
Mgr. Tomáš Pavlas  
Mgr. Jiří Novosák, Ph.D., MBA  
Mgr. Petr Suchomel, Dr.

© Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Odbor školské statistiky a analýz, květen 2023.

## Obsah

Shrnutí a doporučení pro Středočeský kraj.....	3
Doporučení České školní inspekce pro daný kraj.....	4
Úvodní slovo .....	5
A. Kvalitní a dostupné předškolní vzdělávání.....	7
A.1 Nové metody ve vzdělávání předškolních dětí .....	13
B. Moderní základní vzdělávání pro 21. století.....	18
C. Odborné vzdělávání pro uplatnitelnost na trhu práce .....	30
C.1 Přehled o nezaměstnanosti „čerstvých“ absolventů škol k 30. 4. 2022 .....	33
C.2 Vývoj počtů a podílů žáků vstupujících do středního vzdělávání.....	34
C.3 Shrnutí pro kraj .....	35
C.4 Podíly nově přijímaných žáků v kraji .....	35
C.5 Počty nově přijímaných žáků v kraji.....	36
C.6 Porovnání podílu nově přijatých žáků v kraji a celé ČR.....	37
C.7 Spolupráce SŠ a zaměstnavatelů (NPI ČR) .....	38
C.8 Aktivity, které školy realizují v rámci podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce se zaměstnavateli .....	39
C.9 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol .....	40
C.10 Překážky, na které školy naráží v rámci podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce se zaměstnavateli .....	43
C.11 Opatření pro zlepšení realizace podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce se zaměstnavateli .....	43
C.12 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol .....	45
D. Podpora a rozvoj pedagogů a leaderů škol.....	48
E. Rovný přístup a efektivní podpora pro všechny žáky bez rozdílu.....	60
F. Prevence a ústavní výchovná péče .....	66
G. Systémová podpora a řízení škol .....	70
H. Vzdělávání v celoživotní perspektivě .....	73
H.1 Aktivity SŠ v oblasti celoživotního vzdělávání (NPI ČR).....	73
H.2 Aktivity, které školy realizují v rámci rozvoje celoživotního učení.....	74
H.3 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol .....	75
H.4 Překážky, na které školy naráží v rámci rozvoje celoživotního učení .....	77
H.5 Opatření pro zlepšení realizace rozvoje celoživotního učení .....	78
H.6 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol .....	79
I. Strategie dalšího rozvoje sítě škol a školských zařízení .....	83
I.1 Výhled vývoje počtu dětí ve věku nástupu do mateřských škol .....	83
I.2 Výhled vývoje počtu dětí ve věku nástupu do 1. ročníku ZŠ.....	84
I.3 Výhled vývoje počtu osob ve věku nástupu do 1. ročníku SŠ .....	86
I.4 Vybrané základní údaje pro rok 2021 a 2020 .....	89
I.5 Struktura zaměstnanosti.....	89
I.6 Shrnutí pro kraj .....	90
I.7 Zastoupení profesních tříd ve Středočeském kraji – podle CZ-ISCO.....	90
I.8 Zaměstnanost ve vybraných odvětvích ve Středočeském kraji – podle CZ-NACE .....	91
I.9 Struktura zaměstnaných podle postavení v zaměstnání ve Středočeském kraji – podle CZ-ISCE .....	93
I.10 Vzdělanostní struktura zaměstnaných ve Středočeském kraji – podle CZ-ISCED .....	94
Zdroje .....	96

## Shrnutí a doporučení pro Středočeský kraj

<b>01</b>	<i>Podle mezinárodních šetření delší doba předškolního vzdělávání souvisí s lepšími výsledky žáků. Středočeský kraj potřebuje vybudovat dostatečné kapacity, aby zajistil dlouhodobě velký podíl dětí ve věku 3-5 let účastnících se předškolního vzdělávání. To se týká okresů v okolí Prahy a okresů sousedících s Ústeckým krajem. Ve Středočeském kraji je nedostatek kvalifikovaných učitelů a věkový průměr rychle stárne.</i>
<b>02</b>	<i>Kvalifikovanost a aprobovanost přímo souvisí s výsledky žáků. Středočeský kraj má kvůli tlaku z důvodu růstu obyvatel nedostatek kvalifikovaných a aprobovaných učitelů. Tento nedostatek je i způsoben vysokou konkurencí lépe placených profesí v hl. m. Praze.</i>
<b>03</b>	<i>Ve Středočeském kraji jsou velké rozdíly mezi okresy, co se týče výsledků žáků či negativních jevů ve výuce. Zatímco výsledky žáků v okolí hl. m. Prahy jsou v průměru nejvyšší v republice, v okresech na hranicích s ostatními kraji a zejména na tzv. vnitřních periferiích jsou výsledky nižší. Kraj by se měl soustředit na okresy jako Rakovník a Mladá Boleslav, které v některých šetřeních vykazují podprůměrné výsledky žáků.</i>
<b>04</b>	<i>V těch školách Středočeského kraje (zejména na tzn. vnitřní periferii v obcích na hranicích kraje), které čelí sociálnímu znevýhodnění, je nutná zacílená podpora speciálních podpůrných profesí ve vzdělávání. Méně příznivé rodinné zázemí žáka, vysoká míra exekucí, rozvodovosti a problémy s bydlením v některých obcích vyžadují soustavnou činnost školních psychologů a sociálních pedagogů. Středočeský kraj by měl zajistit dostatečné počty pracovníků speciálních podpůrných profesí ve vzdělávání ve všech regionech dle potřeb škol s ohledem na rodinné zázemí a sociální status žáků.</i>
<b>05</b>	<i>Ve Středočeském kraji vidíme nejvyšší nezaměstnanost právě u absolventů učňovských oborů bez maturity. Naopak u ostatních vzdělávacích kategorií vidíme nezaměstnanost absolventů stejnou nebo nižší, než je republikový průměr. Celková nezaměstnanost je tak ve Středočeském kraji nižší, než je v průměru v ČR. Je třeba se zaměřit na strukturu oborů v kategorii L/5 (úplné střední odborné vzdělání s vyučením i maturitou - nástavbové obory) a na jejich kvalitu, protože tito absolventi dosahují vyšší nezaměstnanosti. Nejnižší nezaměstnanost dosahují absolventi v kategorii N (vyšší odborné vzdělávání) a kategorii K (úplné střední všeobecné vzdělání).</i>
<b>06</b>	<i>Středočeský kraj by se měl nadále zaměřovat na poskytnutí příležitosti pro další vzdělávání, školení a profesní růst učitelů, aby byli schopni poskytnout kvalitní výuku.</i>
<b>07</b>	<i>Ve Středočeském kraji je mírně nadprůměrný počet úvazků školního psychologa a mírně podprůměrný počet úvazků speciálního pedagoga. Školní psychologové a speciální pedagogové jsou důležitou součástí kvalitního školství. Ve sledovaném Středočeském kraji je však nejnižší podíl pedagogických pracovníků vykonávajících činnost výchovného poradce.</i>
<b>08</b>	<i>Ve Středočeském kraji je nízký podíl žáků s lehkým mentálním postižením. Kraj také vykazuje nízké podíly žáků ve speciálních třídách.</i>
<b>09</b>	<i>Ve Středočeském kraji je nadále potřeba podpořit pedagogické pracovníky v aktivní účasti na dalším vzdělávání. Je proto důležité zvýšit zájem pracovníků o aktivní účast na dalším vzdělávání a nabídnout jim motivaci (např. prostřednictvím příležitosti kariérního rozvoje a podpory vzdělávání). Je také potřeba zajistit systém, který umožní plynulý chod výuky i při nepřítomnosti učitele v době účasti na sebevzdělávacích kurzech.</i>

## Doporučení České školní inspekce pro daný kraj

Česká školní inspekce pro potřeby tohoto textu identifikovala pro každý kraj několik specifických indikátorů, u kterých byly zjištěny největší negativní rozdíly v daných parametrech oproti průměru za Českou republiku. Vybrané interpretace jsou záměrně voleny tak, aby naznačily oblasti, kterým by bylo vhodné se v krajském DZ v následujícím období věnovat.

Ve školním roce 2021/2022 byly některé položky nahrazeny jinými údaji, a tedy je lze obtížně porovnávat s předchozími lety.

Pro Středočeský kraj byly identifikovány tyto ukazatele:

### Výuka

- Ve školním roce 2021/22 čtvrtý nejnižší podíl hodin podporujících individualizaci jak na ZŠ, tak i na SŠ.

*Individualizace založená na poskytování vhodné podpory žákům, na specifické práci se žáky celého spektra nadání a potřeb a také na možnosti výběru z úloh odlišné náročnosti přispívá ke zvyšování efektivity výuky.*

- Ve školním roce 2021/22 druhý nejnižší podíl hodin podporujících autonomní hodnocení na SŠ.

*Autonomní hodnocení slouží žákovi jako motivační podnět a jako nástroj pro posuzování a ovlivňování průběhu nebo výsledků učení. Snahou je podíl autonomního hodnocení v průběhu vzdělávání postupně zvyšovat, tj. aby žák postupně přebíral zodpovědnost za své jednání a hodnocení.*

- Dlouhodobě podprůměrný podíl hodin odučených aprobovanými učiteli, na ZŠ se projevuje především u hodin českého jazyka, na SŠ u hodin cizího jazyka.

*Odborná kvalifikace a předmětová specializace (aprobace) vyučujících je významným předpokladem pro efektivní užití forem a metod výuky. Odborně kvalifikovaní pedagogové volí metody, které lépe podporují dosažení vzdělávacích cílů, efektivněji využívají čas vyučovacích hodin, častěji podporují dialog mezi žáky.*

## Úvodní slovo

Krajské úřady stojí před důležitým úkolem, kterým je zpracování dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v kraji na období 2024–2028 (dále jen „dlouhodobý záměr“). Dlouhodobý záměr je významným nástrojem řízení vzdělávací soustavy v kraji, navazuje a pro specifické podmínky a potřeby regionu rozpracovává Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR na období 2023–2027.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy připravilo analyticko-datový podklad určený především zpracovatelům dlouhodobých záměrů. Současně tento materiál poukazuje na specifika kraje, upozorňuje na některé silné a slabé stránky vzdělávání v kraji a oblasti se vzděláváním související (socioekonomická situace v kraji, nezaměstnanost absolventů, ...) a může tak být velmi důležitým podkladem či inspirací pro další diskuze a návrhy opatření pro zvyšování kvality vzdělávání, a to nejen na krajské úrovni.

V analytické zprávě čtenář najde nejenom velké množství indikátorů vzdělávací soustavy zobrazených v mapách, kdy intenzita jevu je zobrazena za kraj, popřípadě za okres, ale také celou řadu doprovodných analýz, které se rozdílné hodnoty napříč okresy pokouší vysvětlit. Cílem není jen popis prezentovaných jevů, ale i snaha o vysvětlení, s jakými faktory sledované jevy souvisí či mohou souviset. Grafy pak porovnávají z důvodu přehlednosti daný kraj a kraje s nejvyšší a nejnižší hodnotou.

### **Upozornění**

**Indikátory jsou ve zprávě tzv. agregované za vyšší územní celek. Výsledky je třeba interpretovat na dané úrovni (kraje a okresy), nedají se tak srovnávat s osobní zkušeností, která může být pro každého čtenáře jedinečná. Důležité je si uvědomit, že pouhá existence korelace mezi dvěma proměnnými nestačí pro závěr, že mezi nimi existuje příčinný vztah. Korelace pouze ukazuje, že dvě proměnné se pohybují současně, ale nevypovídá o tom, zda jedna proměnná skutečně způsobuje změnu ve druhé proměnné. Pokud je ve zprávě uveden příčinný vztah, je podepřen dalšími studii na rozdílných datových zdrojích (mezinárodní šetření žáků) s rozdílnou metodologií (kvalitativní studie, experimenty). Rozdíly mezi jednotlivými indikátory v krajích nemusí být statisticky významné na standardní hladině spolehlivosti 95 % (rozdíly mezi kraji mohou být způsobeny náhodně). Věcnou významnost je nutné vždy posoudit individuálně v kontextu daného kraje.**

Zpráva je rozdělena do několika na sebe logicky navazujících kapitol.

**Kapitola A** se zabývá předškolním vzděláváním, které trápí zejména nedostatek kvalifikovaných učitelů a nedostatek kapacit. V hůře rozvinutých regionech pak trápí tento stupeň vzdělávání nižší participace dětí na předškolním vzdělávání. Jedná se o velký problém, protože mezinárodní studie ukazují, že délka předškolního vzdělávání má přímý vliv na lepší výsledky žáků ve vzdělávání.

**Kapitola B** rozebírá vzdělávání na základních školách. Věnuje se zejména výsledkům žáků v českém jazyce, matematice a cizím jazyku, které porovnává v čase. Vyhodnocovat výsledky za celou ČR není v tomto případě vhodné, jelikož se kraje, a dokonce i jednotlivé regiony v rámci krajů, mezi sebou liší. Zatímco v některých částech republiky můžeme vidět zlepšování výsledků žáků, v jiných regionech dochází ke zhoršování. Zhoršování můžeme nejvíce pozorovat v pohraničních oblastech republiky a periferiích krajů. Další část kapitoly analyzuje aprobovanost výuky a kvalifikaci vyučujících zejména na základním stupni vzdělávání. Některé regiony se totiž dlouhodobě potýkají s nedostatkem kvalifikovaných a aprobovaných pedagogů. Jedná se ale o dvě odlišné příčiny. Kvalifikovaní učitelé chybí ve strukturálně postižených oblastech Karlovarského a Ústeckého kraje a současně naopak v

ekonomicky silných okresech, kde je příliv nového obyvatelstva, jako jsou oblasti Středočeského kraje, v okolí hlavního města Prahy a okolí Plzně.

**Kapitola C** se věnuje středním školám a zaměřuje se na počty přijímaných studentů do různých typů středního vzdělávání a jejich uplatnitelností na trhu práce. Obecně platí, že nejvyšší nezaměstnanost vykazují absolventi učňovských oborů bez maturity, nejmenší nezaměstnanost pak absolventi gymnázií a středních škol s maturitou, což je dáno tím, že většina těchto absolventů pokračuje do terciárního stupně vzdělávání. Dále se kapitola zabývá spoluprací mezi SŠ a zaměstnavateli a podporou odborného vzdělávání na SŠ. Kapitola je důležitá také z hlediska nabídky absolventů v daném kraji. Ta se totiž ne vždy setkává s poptávkou zaměstnavatelů a strukturou ekonomiky v kraji.

**Kapitola D** se soustředí na zmapování míry podpory a rozvoje pedagogů a leaderů škol. Tato část analýzy věnuje prostor průzkumu dalšího vzdělávání pedagogů a překážkám, kterým MŠ, ZŠ a SŠ v souvislosti se vzděláváním pedagogických pracovníků čelí. Obecně platí, že většina škol v ČR vytváří vzdělávací plány a plány osobního rozvoje pro své pedagogické zaměstnance a pravidelně tyto plány aktualizuje. V účinnější implementaci těchto plánů jim ale brání zejména nedostatečná pracovní síla, která by mohla zajistit suplování za chybějícího učitele, nedostatečné finanční zdroje pro účast na kvalitních vzdělávacích akcích (např. v zahraničí) a nedostatečná časová kapacita pedagogických pracovníků pro účast na dalším vzdělávání. Kapitola se také částečně věnuje problematice mladých a nastupujících učitelů, kterých není v ČR dostatek, kvůli čemuž do budoucna hrozí zhoršení nedostatku pedagogických pracovníků a rozebírá možné příčiny tohoto stavu.

**Kapitola E** se zaměřuje na rovný přístup a efektivní podporu pro všechny žáky bez rozdílu. Obsahuje mapy a grafy vyobrazující počty úvazků dalších zaměstnanců škol (na 10 tisíc žáků), jako jsou například psychologové, speciální pedagogové, nepedagogičtí pracovníci a asistenti pedagoga. Tito zaměstnanci jsou totiž důležití pro hladký chod školy a pro podporu rozvoje a vzdělávání dětí. Počty těchto zaměstnanců se mezi kraji liší a často nejsou dostačující. Pro zajištění rovnosti je proto nutné se tímto problémem zabývat.

**Kapitola F** popisuje stav prevence a ústavní výchovné péče představující důležitou roli v ochraně a podpoře dětí a mládeže v České republice. Zabývá se počty žáků ve speciálních třídách na úrovni ZŠ a SŠ a počty žáků s lehkým mentálním postižením na ZŠ.

**Kapitola G** se obecně zabývá budováním funkčního systému podpory, který přispěje ke zvýšení kvality vzdělávání, lepší spolupráci, zefektivnění řízení škol a školské soustavy. Tato kapitola obsahuje dílčí zjištění z výzkumu realizovaného přes TA ČR s názvem „Vytvoření souborů nástrojů určených ke zjišťování potřeb regionálního školství“.

**Kapitola H** se věnuje aktivitám SŠ v oblasti celoživotního vzdělávání, vnímání důležitosti těchto aktivit, překážek a vhodných opatření. Závěry jsou dostupné pro jednotlivé typy škol. Školy v rámci rozvoje celoživotního vzdělávání nejčastěji realizují další vzdělávání pedagogů. Vyšší podíl škol organizuje odborné vzdělávání pro zaměstnavatele a zájmové vzdělání pro veřejnost. U překážek školy nejčastěji naráží na malý zájem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání. Největší zájem školy projeví v podpoře přípravy pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání.

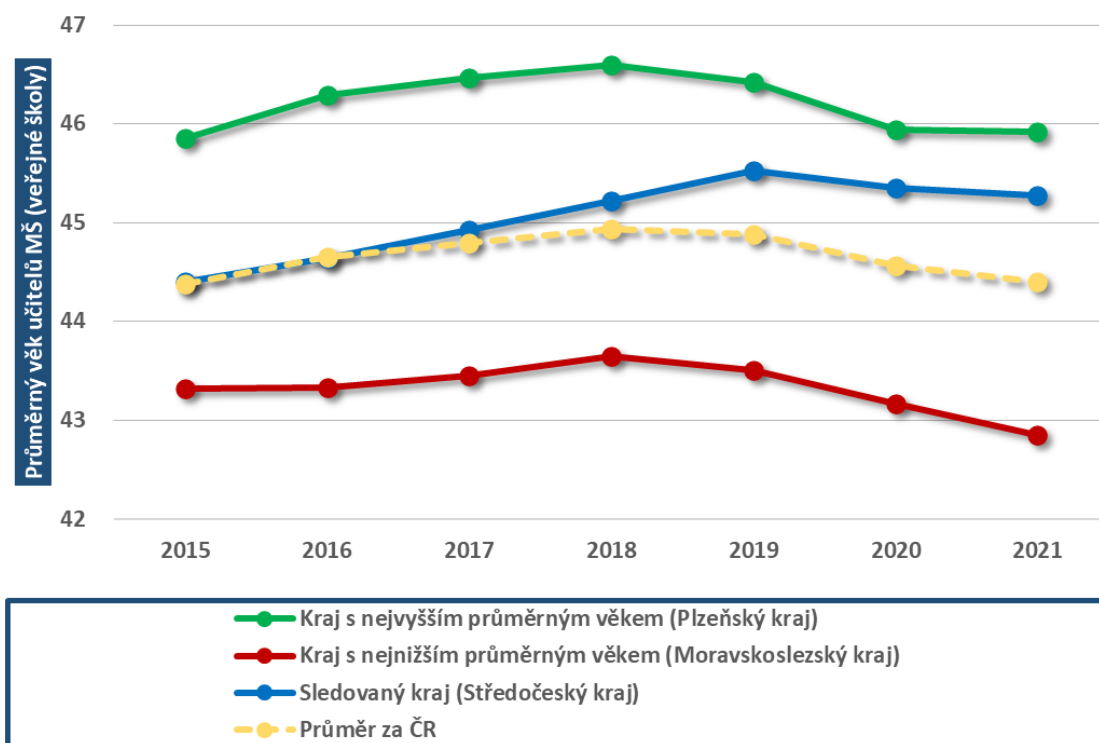
**Kapitola I** s názvem Strategie dalšího rozvoje sítě škol a školských zařízení se zabývá předpovědí vývoje počtu dětí nastupujících na MŠ, ZŠ a SŠ. Tato poslední kapitola pak řeší strukturu zaměstnanosti v daném kraji s využitím kódů CZ-ISCO, CZ-NACE, CZ-ISCE a CZ-ISCED. Hodnoty za kraj jsou v každé z kategorií srovnávány s průměrnými podíly v celé ČR.

## A. Kvalitní a dostupné předškolní vzdělávání

Předškolní vzdělávání (PV) hraje významnou roli v celoživotním vzdělávacím procesu dítěte. Mezinárodní studie (viz např. Sekundární analýza PIRLS 2016, Sekundární analýza TIMSS 2019 – obě publikovány ČŠI) dokazují, že dítě zapojené do PV po dobu alespoň 2–3 let dosahuje lepších výsledků v testech než žáci, kteří do PV zapojeni nebyli. Studie zároveň přicházejí se závěrem, že intervence v předškolním věku dítěte je neefektivnější i z hlediska finančního, jelikož efekt PV se s roky multiplikuje (Heckman, 2006). To znamená, že dítě, které navštěvovalo mateřskou školu, má posléze lepší výsledky na základní škole, což vede k lepším výsledkům v dalším vzdělávání žáka, což nakonec vyústí ve větší pravděpodobnost, že si žák najde práci s vyšším výdělkem. Tento fakt je důležitý zejména pro sociálně znevýhodněné děti, jelikož jim PV může napomoci k úspěšnějšímu zahájení povinné školní docházky (Borghans et al., 2008; PAQ, 2021). Je proto důležité na mateřské školy (MŠ) nahlížet jako na instituci primárně vzdělávací. Mnozí totiž vliv PV opomíjejí a mateřské školy vnímají spíše jako instituci, která má za úkol hlídat děti pracujících rodičů.

Průměrný věk učitelů v mateřských školách se pohybuje dle grafu 1 mezi 42–47 lety. Nejvyšší průměrný věk učitelů lze pozorovat v kraji Plzeňském, naopak nejnižší v kraji Moravskoslezském. Sledování věku učitelů je podstatné, jelikož v rámci EU existují obavy ze stárnoucí populace učitelů, což by v budoucnu mohlo způsobit nedostatek zaměstnanců v učitelské profesi (Evropská komise, 2012). Středočeský kraj se průměrným věkem učitelů blíží celorepublikovému průměru. Od roku 2017 ale průměrný věk učitelů roste rychleji než v průměru v ČR.

Graf 1 | Průměrný věk učitelů ve veřejných mateřských školách dle krajů v letech 2015–2021



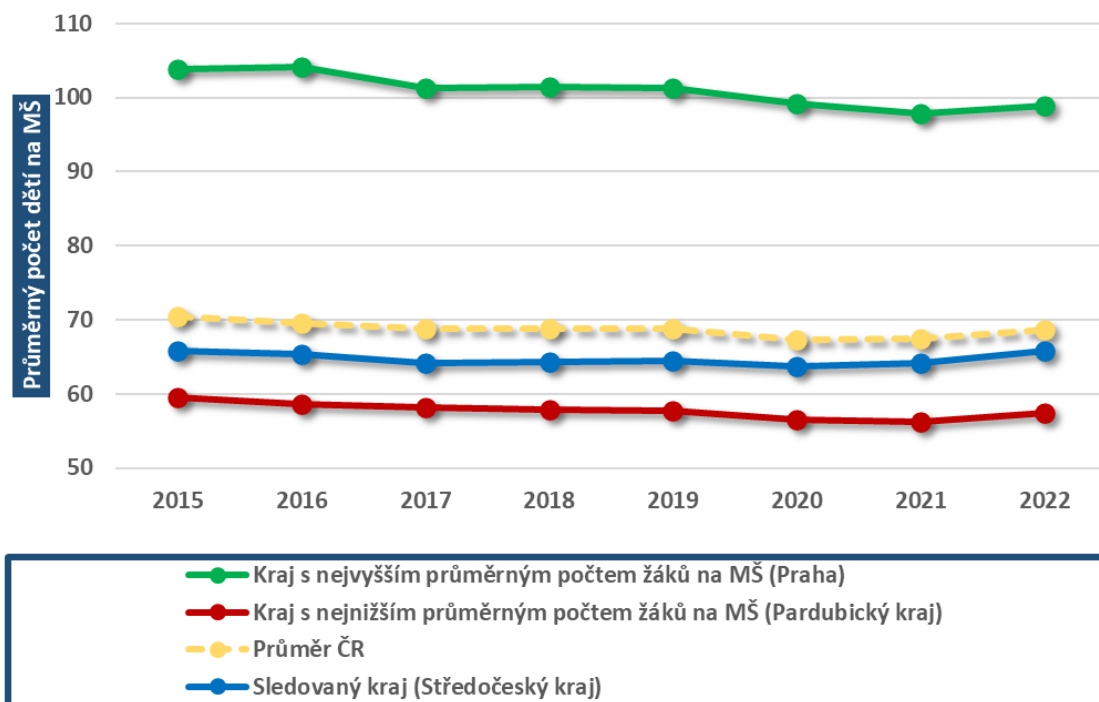
Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Pozn.: Osa Y nezobrazena na hodnotě 0 pro názornější vizualizaci rozdílů mezi kraji a meziroční změny.

Ve Středočeském kraji vidíme o něco nižší počet dětí na jednu MŠ v porovnání s průměrem za ČR. Tento rozdíl je však velmi malý. Graf 3 poté ukazuje podíl dětí v mateřských školách, který je ve Středočeském kraji podobný republikovému průměru a v čase roste. Největší skok lze sledovat v roce 2021, kdy se zvýšil podíl dětí v MŠ o téměř 4 p. b.



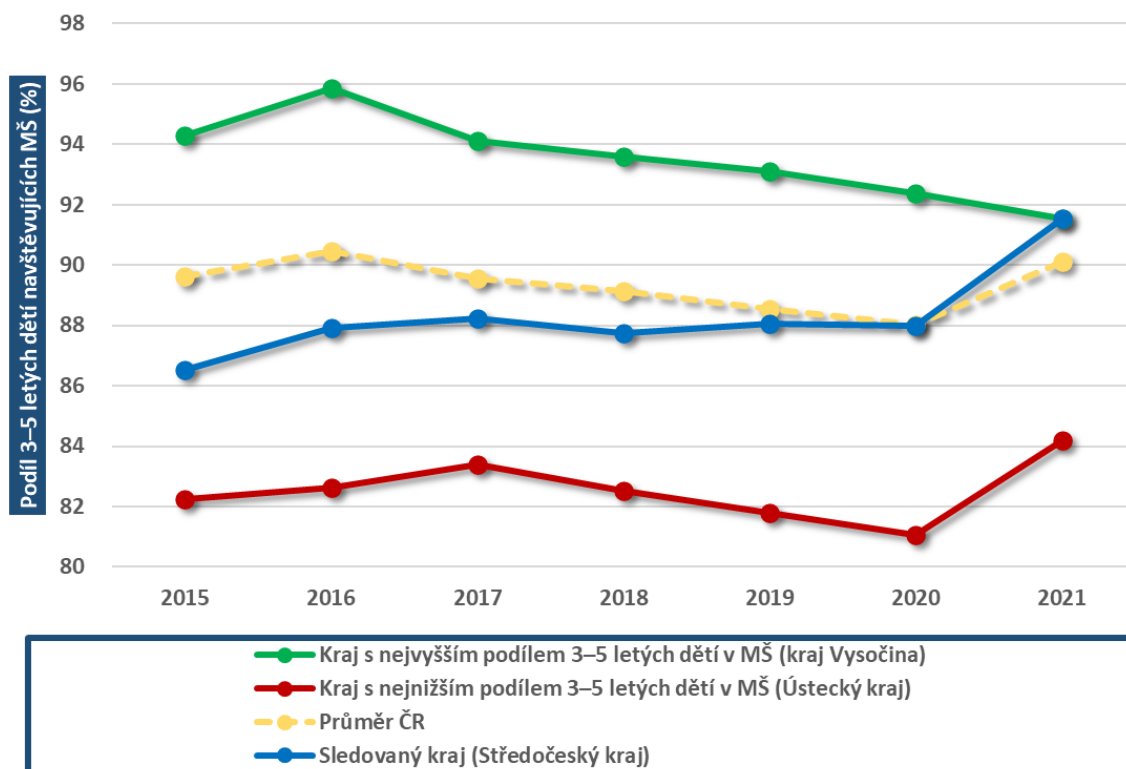
Graf 2 | Průměrný počet dětí na jednu mateřskou školu v daném kraji v letech 2015–2022



Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT; vlastní výpočet

Pozn.: Osa Y nezobrazena na hodnotě 0 pro názornější vizualizaci rozdílů mezi kraji a meziroční změny.

**Graf 3 | Podíl dětí ve věku 3–5 let navštěvujících MŠ v daném kraji a roce ve vztahu k celkovému počtu dětí ve věku 3–5 let v daném kraji a roce**

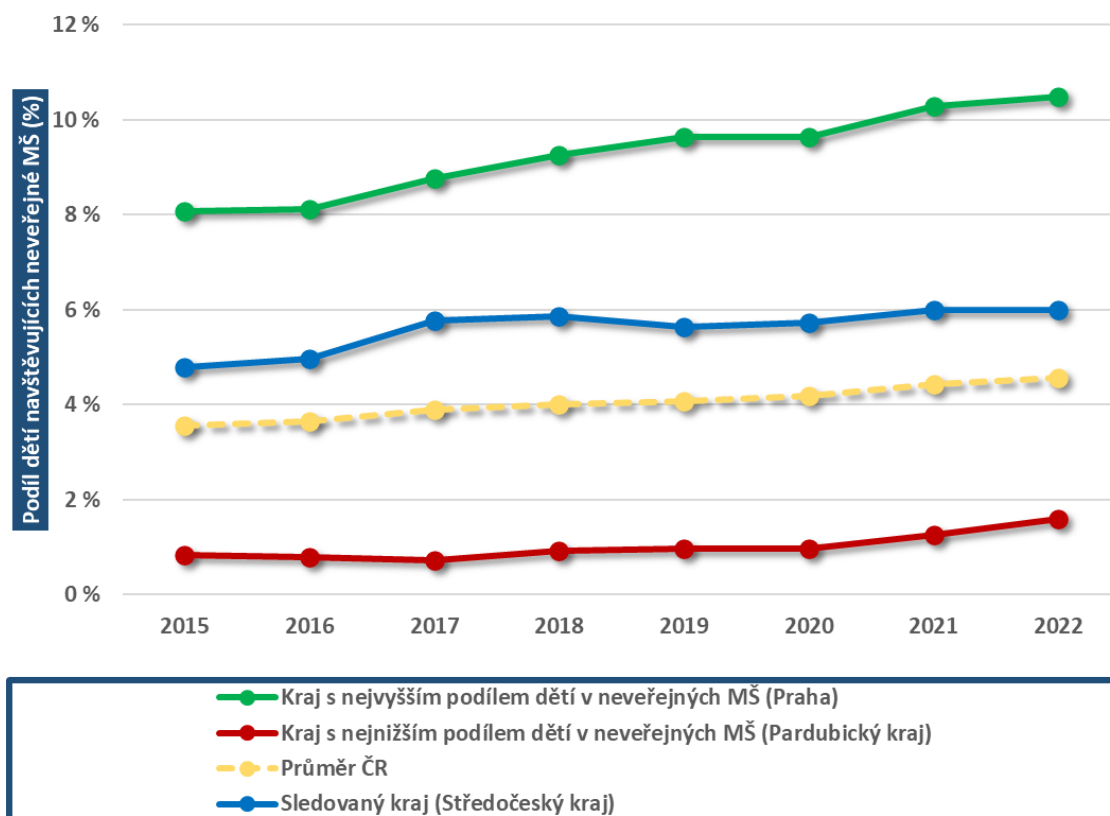


Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT; vlastní výpočet

Pozn.: Osa Y nezobrazena na hodnotě 0 pro názornější vizualizaci rozdílů mezi kraji a meziroční změny.

Ve Středočeském kraji je mírně vyšší podíl dětí v neveřejných MŠ. Tento rozdíl ale není od republikového průměru nijak velký.

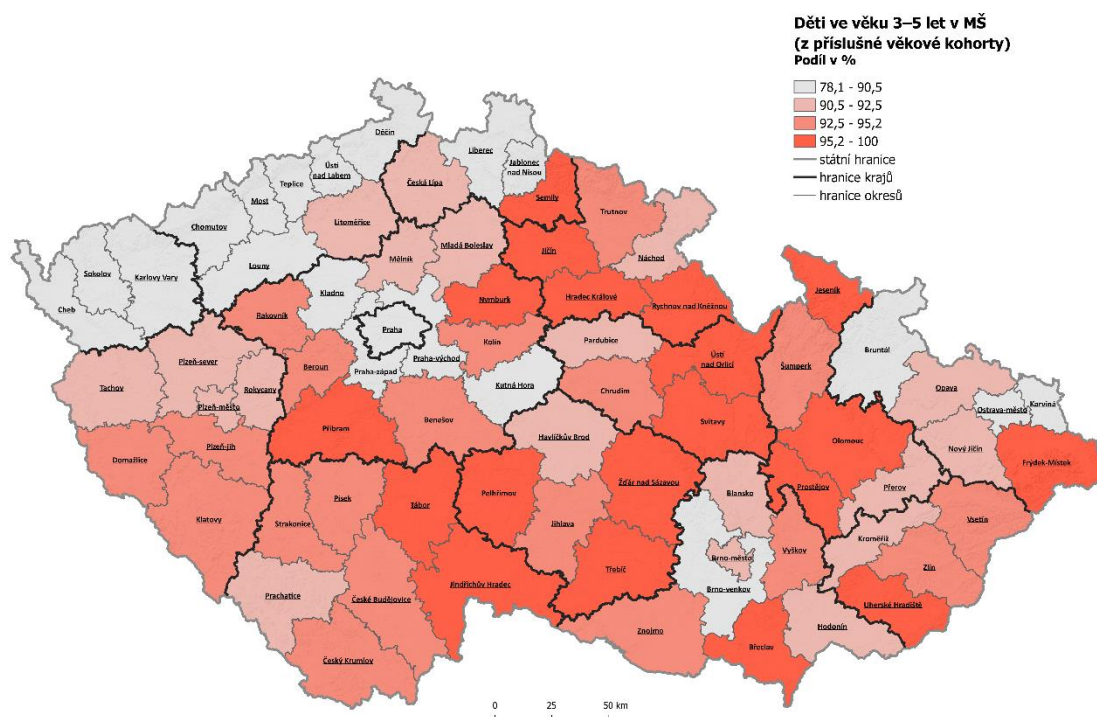
**Graf 4 | Podíl dětí vzdělávajících se v neveřejných MŠ vzhledem k celkovému počtu dětí v MŠ v daném kraji v letech 2015–2022**



Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Mapa 1 vyobrazuje podíl dětí ve věku 3–5 let, které navštěvují mateřské školy. Z mapy je zřejmé, že PV se ve Středočeském kraji účastní napříč okresy rozdílné podíly dětí. Největší podíl dětí se PV účastní v okresech Nymburk a Příbram. O něco nižší podíl (ale stále nadprůměrný) se PV účastní děti z okresů Kolín, Benešov, Beroun a Rakovník. Nižší podprůměrný počet dětí se účastní PV v okresech Mladá Boleslav a Mělník. Nejnižší (výrazně podprůměrný) podíl dětí účastnících se PV najdeme v okresech Praha-východ, Praha-západ a Kladno. Děti, které nenavštěvují MŠ, jsou vystaveny riziku, že jejich neúčast na předškolním vzdělávání negativně ovlivní jejich budoucí úspěšnost v dalších stupních vzdělávání (Osakwe, 2009). Faktory, které v České republice vysvětlují rozdílnou míru účasti dětí v PV, jsou socioekonomické rozdíly mezi kraji, kdy děti, které jsou ze sociálně znevýhodněného prostředí, navštěvují MŠ v menší míře (České školství v mapách, 2022).

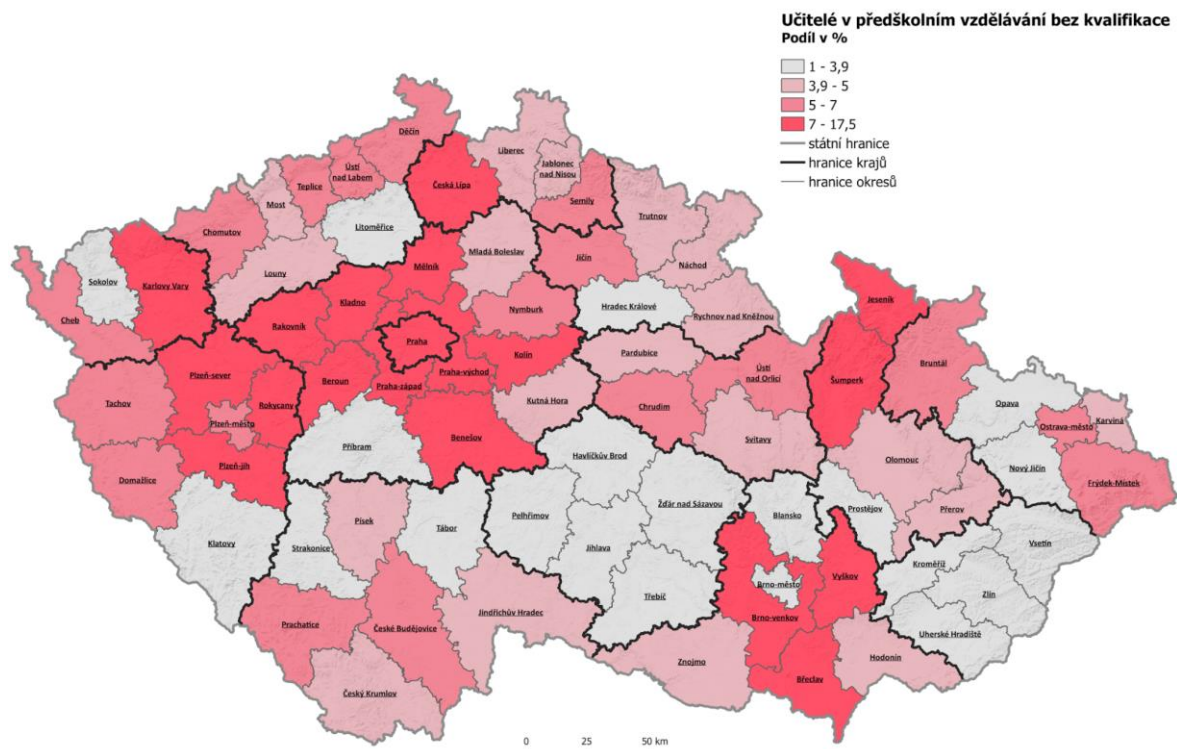
Mapa 1 | Podíl dětí ve věku 3–5 let v MŠ (z příslušné věkové kohorty)



Zdroj: České školství v datech, ČŠI. <https://www.vzdelavanivdatech.cz/>

Mapa 2 níže ukazuje data o učitelích bez potřebné kvalifikace v předškolním vzdělávání (PV). Vysoké podíly učitelů bez kvalifikace, a to 7,5–17,5 %, zaznamenáváme zejména v některých okresech Středočeského kraje, Plzeňského kraje, Jihomoravského kraje a Zlínského kraje. Také v okrese Šumperk v Olomouckém kraji, v okrese Karviná v Moravskoslezském kraji, v okrese Jičín v Královéhradeckém kraji a taktéž přímo v Praze. Ve sledovaném Středočeském kraji se mezi sebou okresy značně liší. Zatímco Příbram má nejméně nekvalifikovaných učitelů, většina ostatních okresů vykazuje největší podíly nekvalifikovaných učitelů (mapa 2).

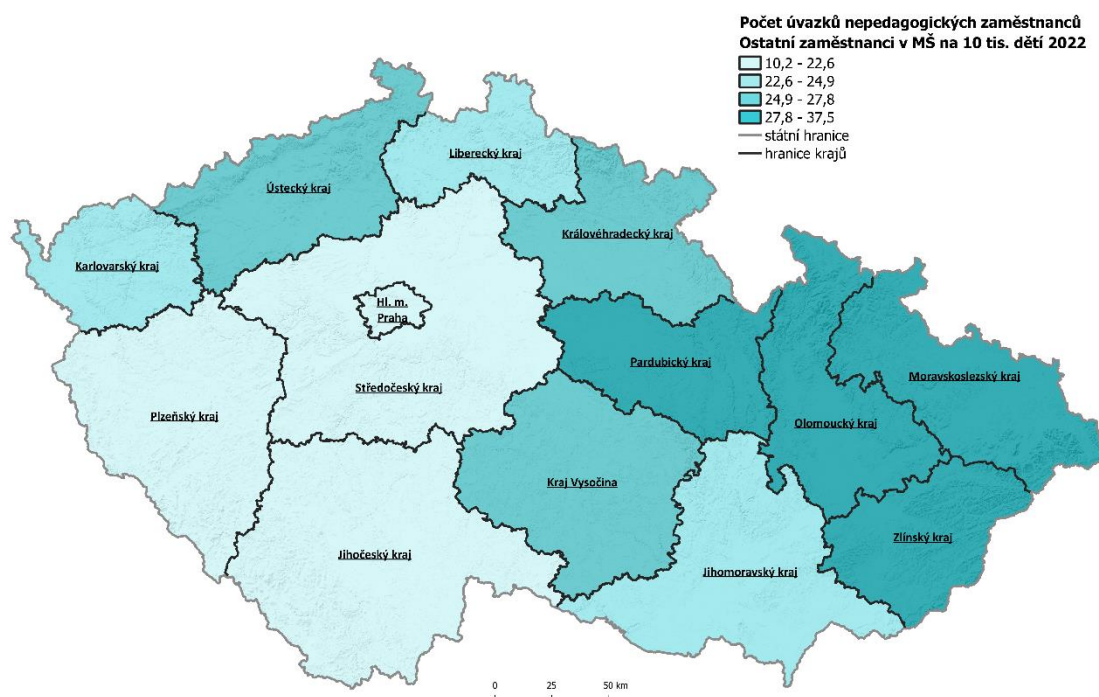
## Mapa 2 | Učitelé v předškolním vzdělávání bez kvalifikace



Zdroj: České školství v datech, ČŠI. <https://www.vzdelavaniivdatech.cz/>

Mapa 3 zobrazuje kraje s největším počtem úvazků nepedagogických pracovníků v mateřských školách. Těmito kraji jsou kraj Moravskoslezský, Olomoucký, Zlínský a Pardubický. Naopak nejmenší počet úvazků těchto zaměstnanců lze pozorovat v Praze, Středočeském kraji, Jihočeském kraji a Plzeňském kraji.

Mapa 3 | Počet úvazků nepedagogických zaměstnanců v MŠ (na 10 tis. dětí 2022)



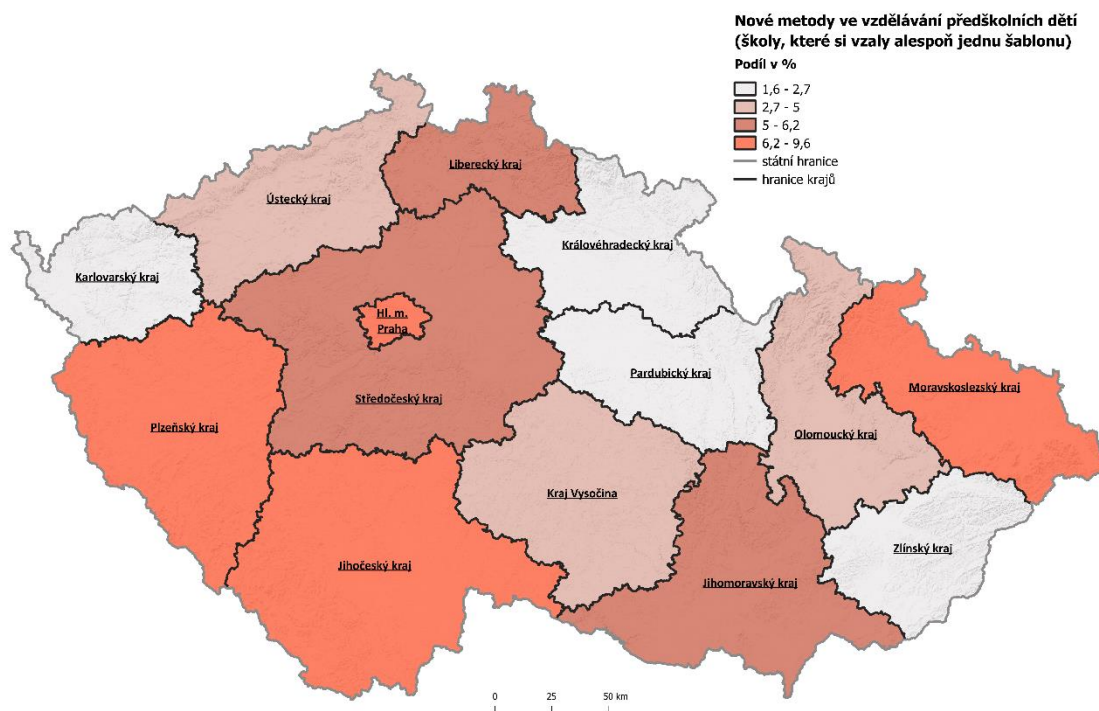
Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

## A.1 Nové metody ve vzdělávání předškolních dětí

Následující sada map se zabývá využíváním nových metod ve vzdělávání předškolních dětí v různých oblastech výuky (cizí jazyk, čtenářská gramotnost, ICT, matematická gramotnost, osobnostně sociální rozvoj a polytechnické vzdělávání)<sup>1</sup>. Obecně platí, že MŠ si nejvíce osvojily nové metody v oblasti čtenářské gramotnosti, matematické gramotnosti a polytechnického vzdělávání. První mapa 4 ukazuje, že MŠ, které si vybraly alespoň jednu novou metodu vzdělávání, se nejvíce nacházejí v Praze, Moravskoslezském kraji, Jihočeském kraji a kraji Plzeňském. Následující mapy se již věnují jednotlivým šablonám a vykreslují detailnější realitu, která naznačuje, že v rozdílných oblastech výuky se kraje mezi sebou liší a i jeden kraj může využívat rozdílné šablony v různé míře. Například novou metodu ve vzdělávání cizích jazyků využívá nejmenší podíl MŠ právě v Praze či kraji Plzeňském. Nové metody čtenářské gramotnosti ale v těchto dvou zmíněných regionech využívá již největší podíl MŠ. Ve Středočeském kraji aplikuje nové metody v PV (kromě cizích jazyků) vyšší až nejvyšší podíl škol.

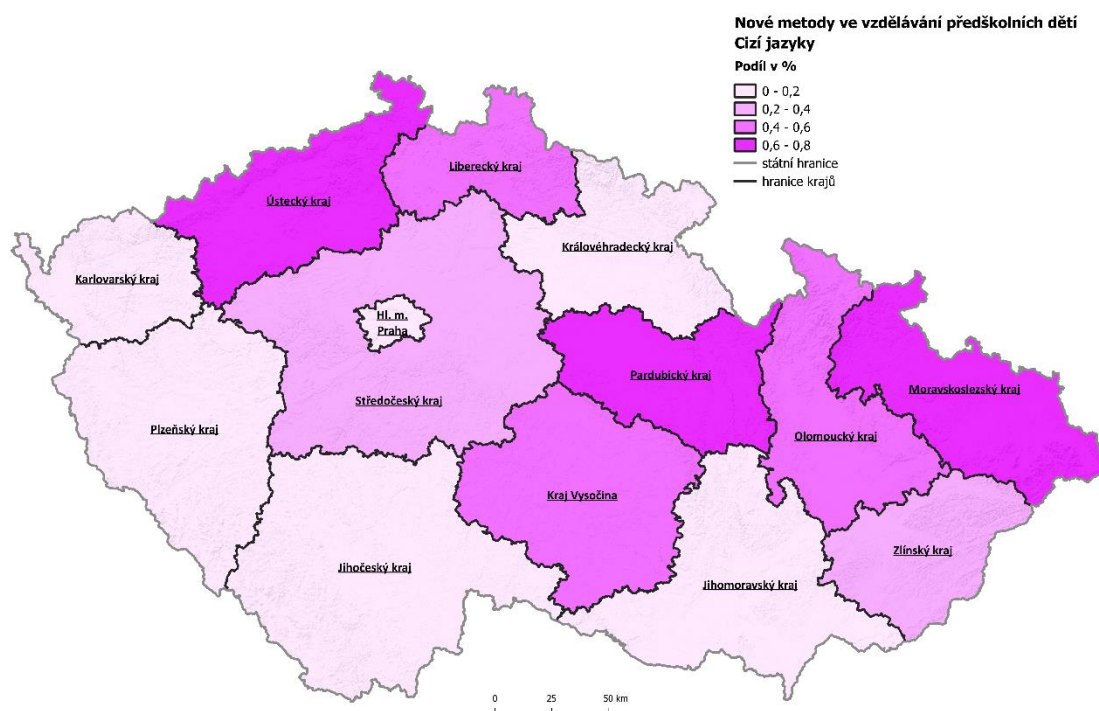
<sup>1</sup> Šablony 2.1/9–9h

## Mapa 4 | Nové metody v PV – školy, které si vzaly alespoň jednu šablonu



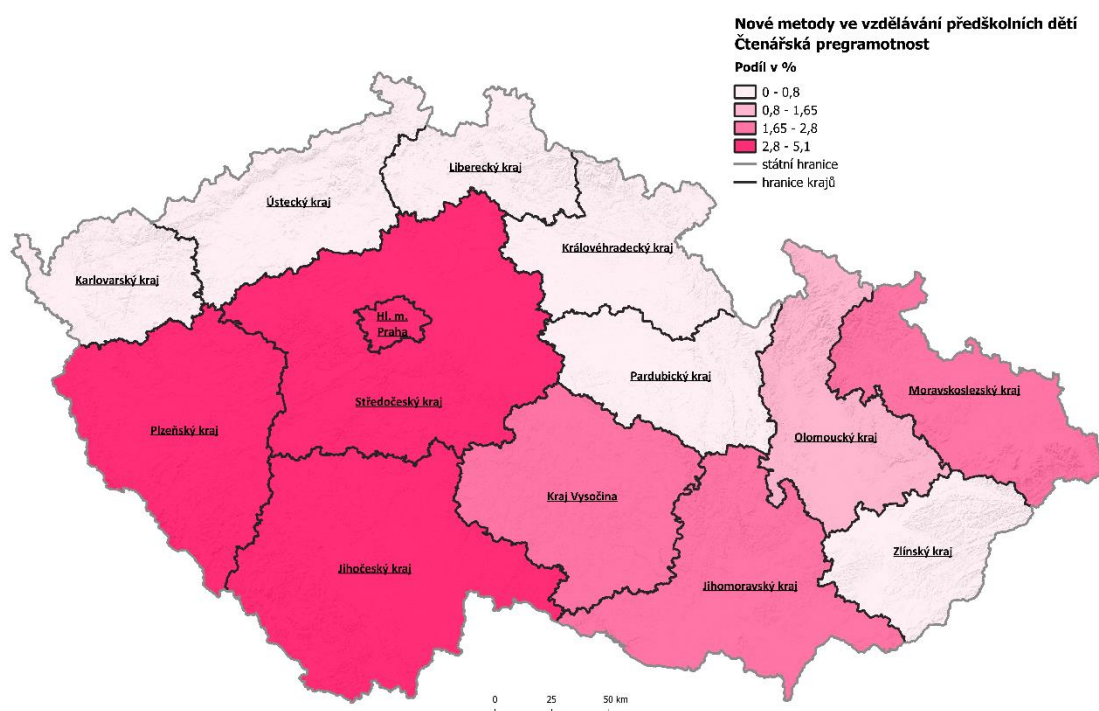
Zdroj: Šablony OP VVV

## Mapa 5 | Nové metody v PV – cizí jazyky



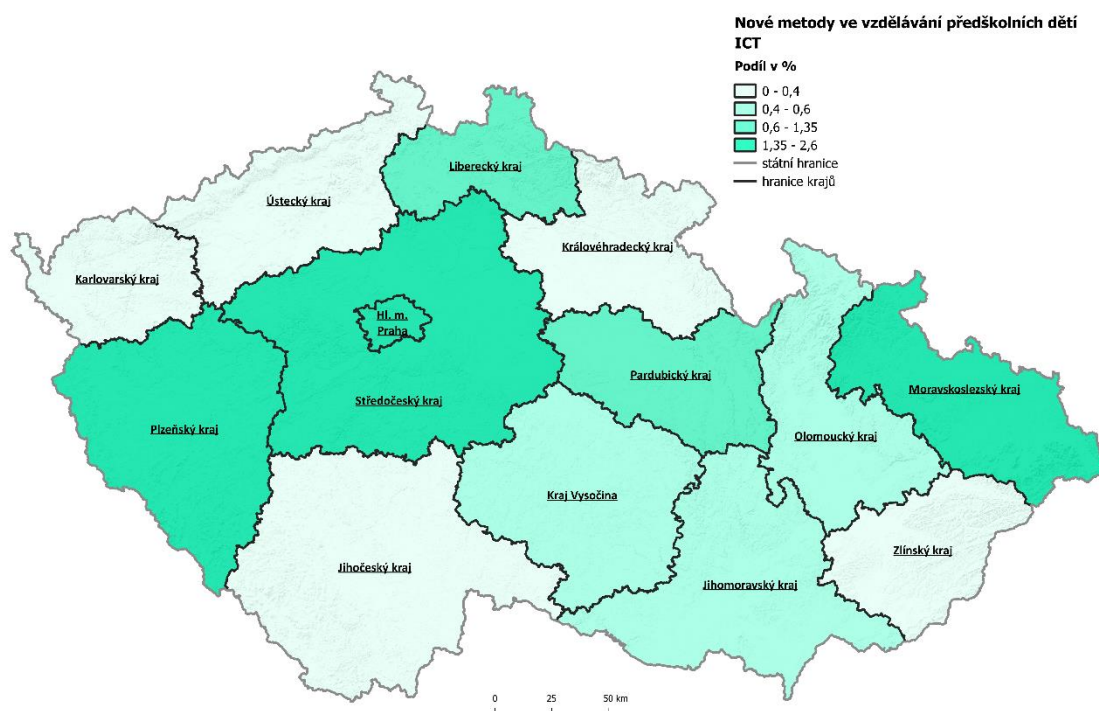
Zdroj: Šablony OP VVV

## Mapa 6 | Nové metody v PV – čtenářská pregramotnost



Zdroj: Šablony OP VVV

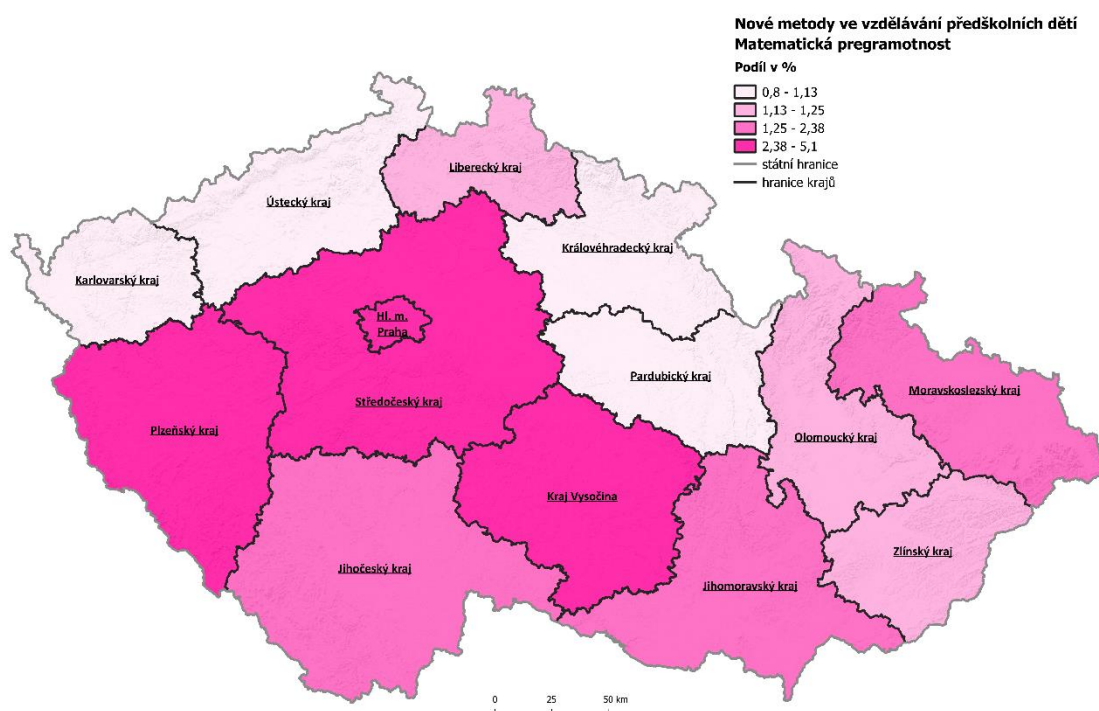
## Mapa 7 | Nové metody v PV – ICT



Zdroj: Šablony OP VVV

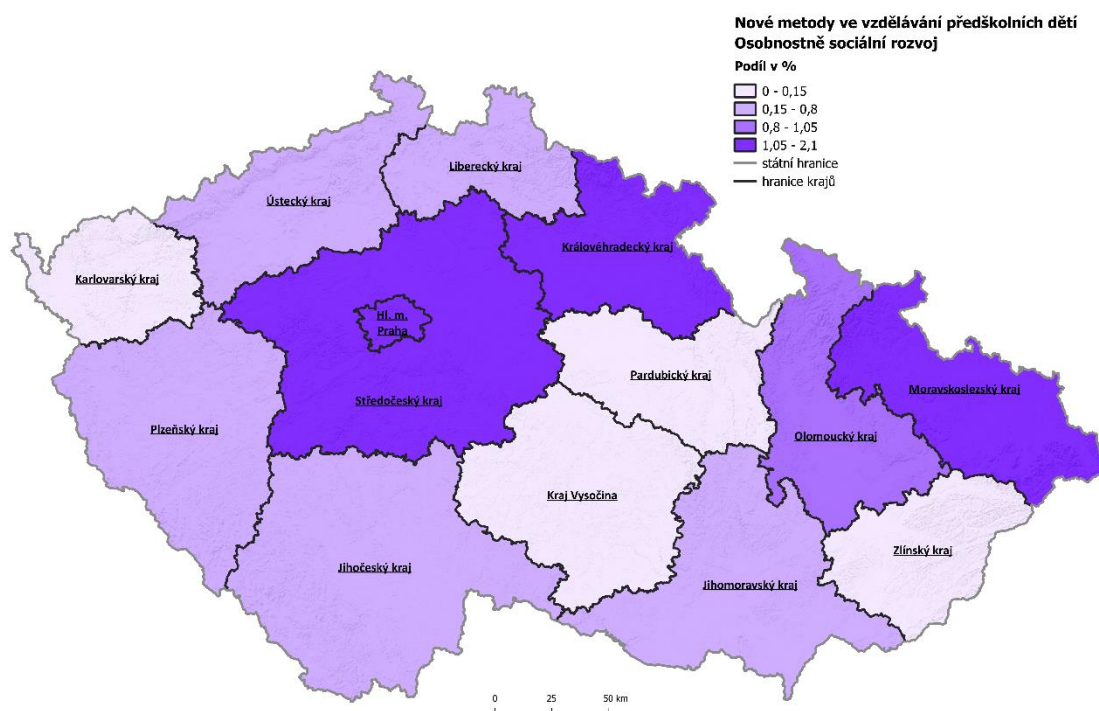


## Mapa 8 | Nové metody v PV – matematická pregramotnost



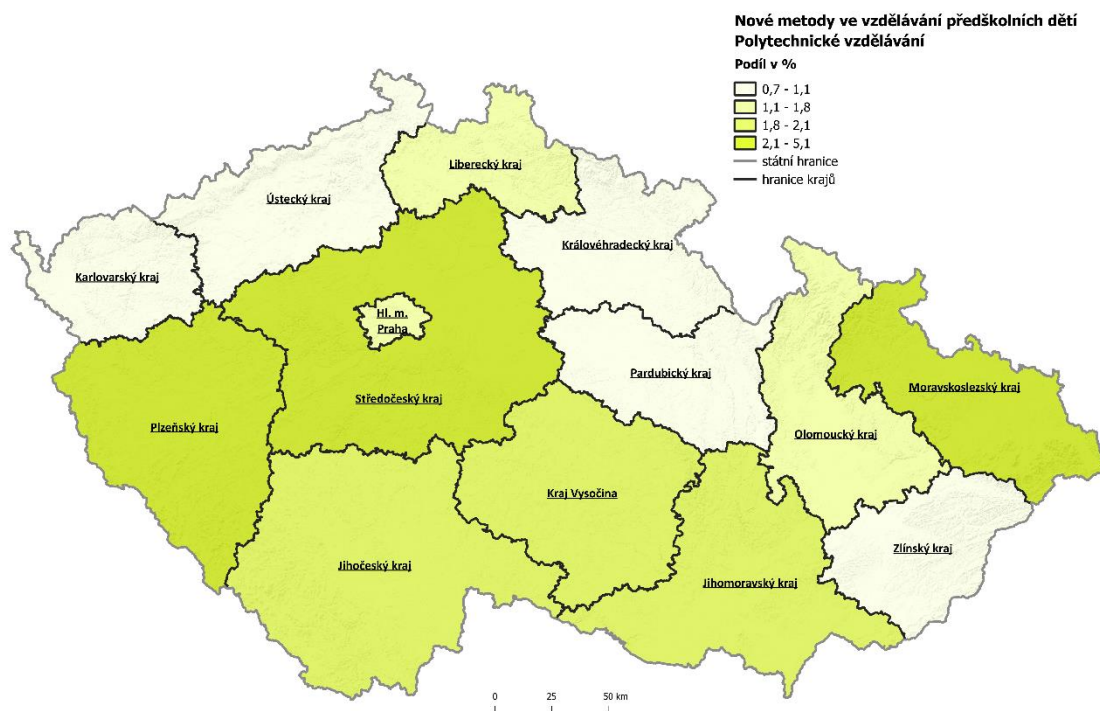
Zdroj: Šablony OP VVV

## Mapa 9 | Nové metody v PV – osobnostně sociální rozvoj



Zdroj: Šablony OP VVV

## Mapa 10 | Nové metody v PV – polytechnické vzdělávání



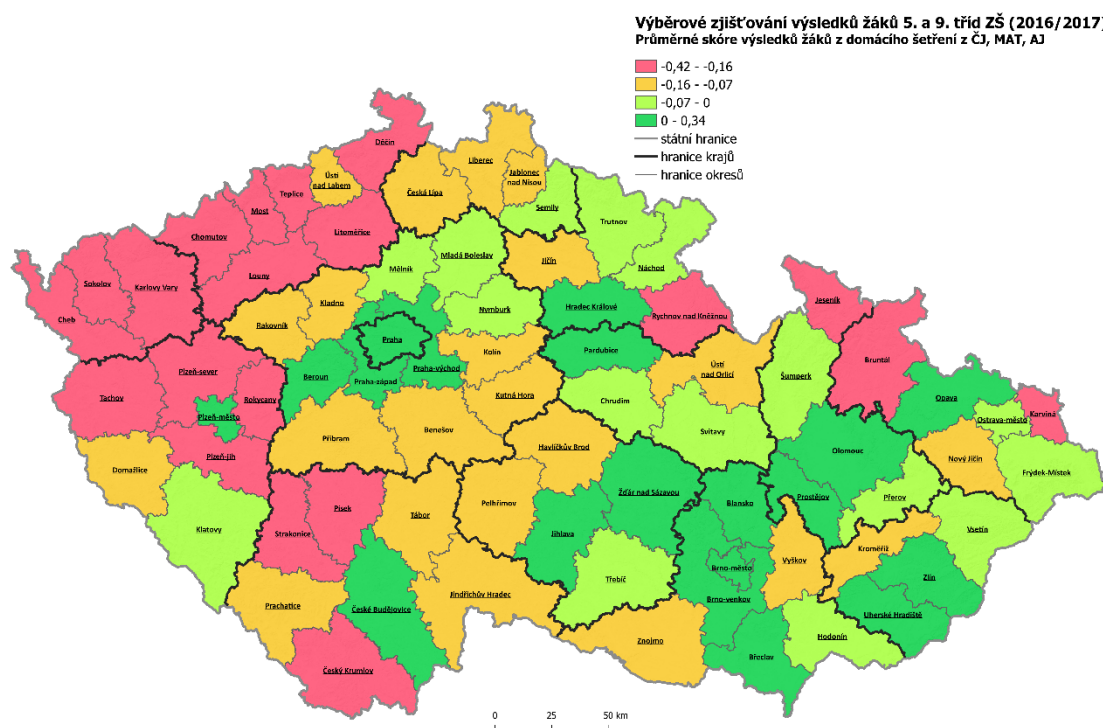
Zdroj: Šablony OP VVV

## B. Moderní základní vzdělávání pro 21. století

Základní stupeň vzdělávání čelí několika výzvám. Všeobecně známý fenomén je přílišná závislost výsledků žáků na jejich rodinném zázemí, respektive socioekonomickém statusu (SES a přidružených indikátorů). Nejvíce negativním efektem se vyznačují problémy spojené s chudobou a bydlením, jako jsou například časté stěhování a exekuce (PAQ, 2021). Nejen rozdílná míra regionálního rozvoje souvisí s výsledky žáků. Klíčovým faktorem je nedostatek kvalifikovaných a aprobovaných učitelů v některých krajích. S nedostatkem učitelů se totiž nepotýkají jen strukturálně postižené regiony, ale i bohaté regiony Plzeňského a Středočeského kraje a především hlavní město Praha. Naopak některé chudší regiony mají vysokou míru aprobovanosti a kvalifikovanosti učitelů, což se týká Moravskoslezského kraje, který má šanci se vyrovnat bohatším regionům, kde učitelé chybí.

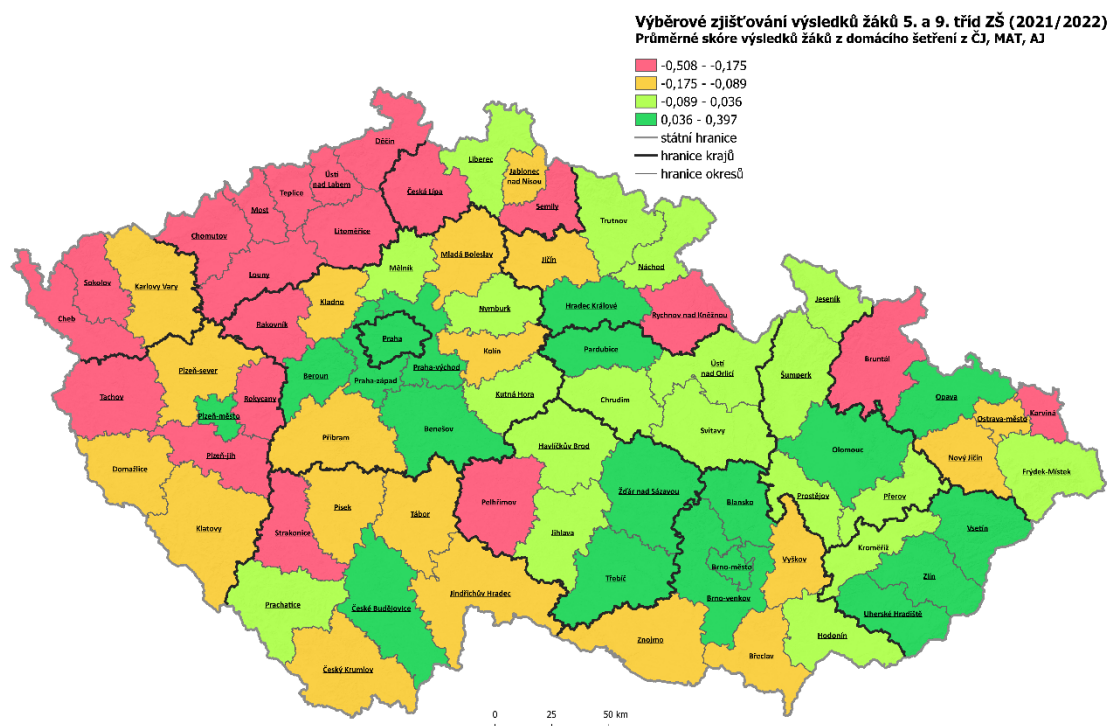
Hned následující dvě mapy porovnávají výsledky žáků v testech českého jazyka, anglického jazyka a matematiky v čase. Data zobrazená v mapě 11 byla sbírána ve školním roce 2016/2017, druhá mapa vyobrazuje výsledky žáků za školní rok 2021/2022. Porovnáme-li tyto dvě mapy, vidíme, že jejich barevné rozložení je téměř totožné. Nejnižších výsledků dosahují žáci v obou mapách v krajích Ústeckém a Karlovarském společně s periferiemi kraje Plzeňského, Jihočeského a Moravskoslezského.

**Mapa 11 | Výsledky žáků 5. a 9. tříd ZŠ z českého jazyka, matematiky a anglického jazyka (domácí šetření ČŠI) školní rok 2016/2017**



Zdroj: Data České školní inspekce <https://www.csicr.cz/getattachment/17f8e265-b04f-4459-a106-3aebcf735ca0/Vyberove-zjistovani-vysledku-zaku-na-urovni-5-a-9-rocniku-ZS-zaverecna-zprava.pdf>

## Mapa 12 | Výsledky žáků 5. a 9. tříd ZŠ z českého jazyka, matematiky a anglického jazyka (ČŠI) ve školním roce 2021/2022

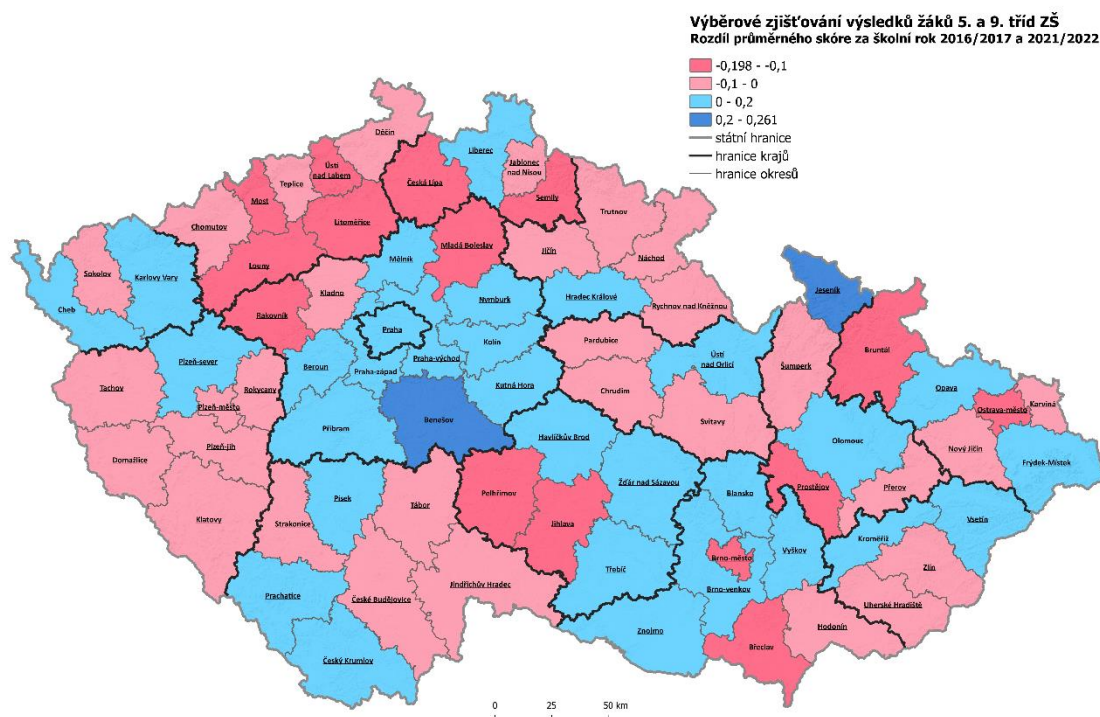


Zdroj: Data České školní inspekce,

[https://csicr.cz/CSICR/media/Prilohy/2022\\_přilohy/Dokumenty/INFO\\_informacni\\_magazin\\_leden\\_2022.pdf](https://csicr.cz/CSICR/media/Prilohy/2022_přilohy/Dokumenty/INFO_informacni_magazin_leden_2022.pdf)

Jak si na tom okresy stojí v čase? Došlo u některých ke zlepšení, či naopak ke zhoršení výsledků? Mapa 13 vyobrazuje to, zda-li se situace v kraji v průběhu pěti až šesti let zlepšila, či zhoršila. Jedná se však o porovnání velmi hrubé, které může být u některých okresů zkresleno rozdílným počtem škol, zejména tam, kde je více škol pouze s prvním stupněm vzdělávání. Dalším úskalím je samotné měřítko, jedná se o tzv. agregované z-skóre výsledků jednotlivých žáků na úrovni okresu za daný školní rok šetření, které neměří absolutní zlepšení, či zhoršení, ale relativní zlepšení, či zhoršení vůči všem sledovaným okresům. Protože jsou však prostorové vzorce na agregované úrovni okresů v čase poměrně stabilní, i přes metodologická úskalí můžeme ve srovnání v čase zjistit zajímavé informace. Ve sledovaném Středočeském kraji si žáci téměř ve všech okresech mezi lety zjišťování polepšili. V okrese Benešov bylo toto zlepšení dokonce jedno z největších v republice. V okresech Rakovník a Mladá Boleslav se ale výsledky žáků mezi zjištěními značně zhoršili. Mírné zhoršení žáků bylo zaznamenáno také v okrese Kladno.

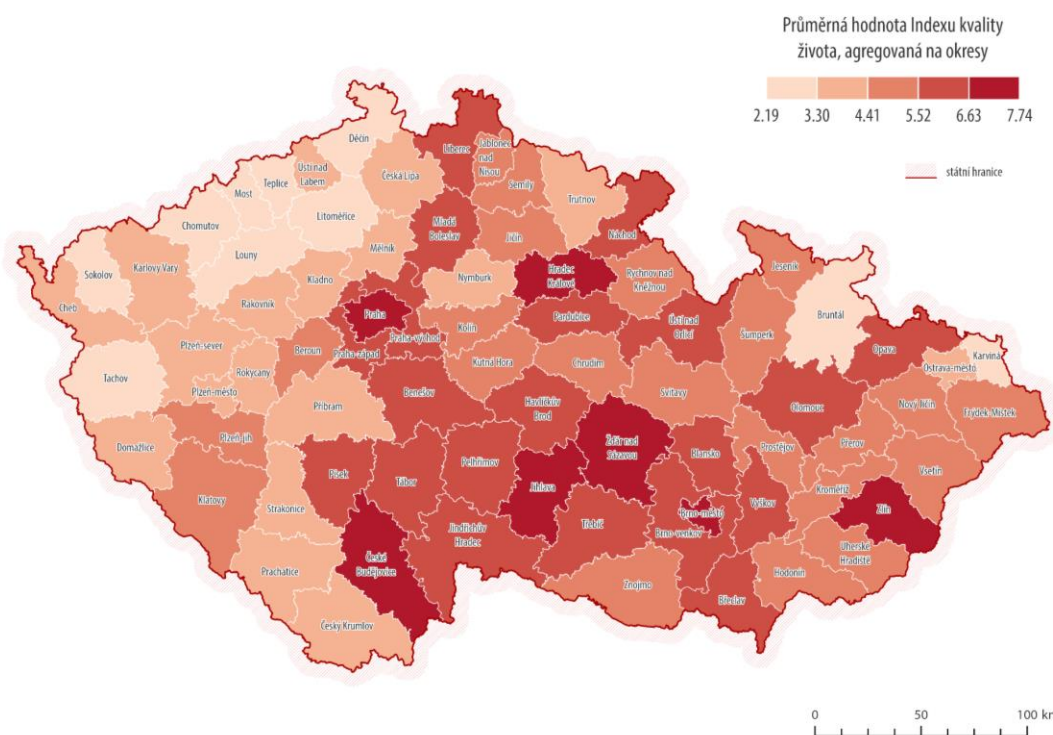
**Mapa 13 | Rozdíl výsledků žáků 5. a 9. tříd ZŠ z českého jazyka, matematiky a anglického jazyka (ČŠI) mezi šetřeními za školní rok 2016/2017 a 2021/2022**



Zdroj: Vlastní výpočet z dat ČŠI.

Výsledky žáků nejvíce souvisejí s jejich rodinným zázemím, proto i výsledky na úrovni okresů odrážejí kvalitu života a socioekonomický rozvoj regionů. Mapa níže ukazuje index kvality života v České republice (Murgaš & Klobučník, 2016), který vychází z dat Sčítání lidu, domů a bytů 2011 a socioekonomických proměnných jako nezaměstnanost, podíl obyvatel s vysokoškolským vzděláním, průměrná délka dožití, míra sebevražd, rozvodovost atd. Ve Středočeském kraji dosahuje index různých skóre napříč okresy. Platí, že kromě okresu Nymburk, mají okresy na východě kraje vyšší skóre než okresy na západě kraje. To indikuje, že je ve východních okresech (kromě Nymburku) lepší kvalita života.

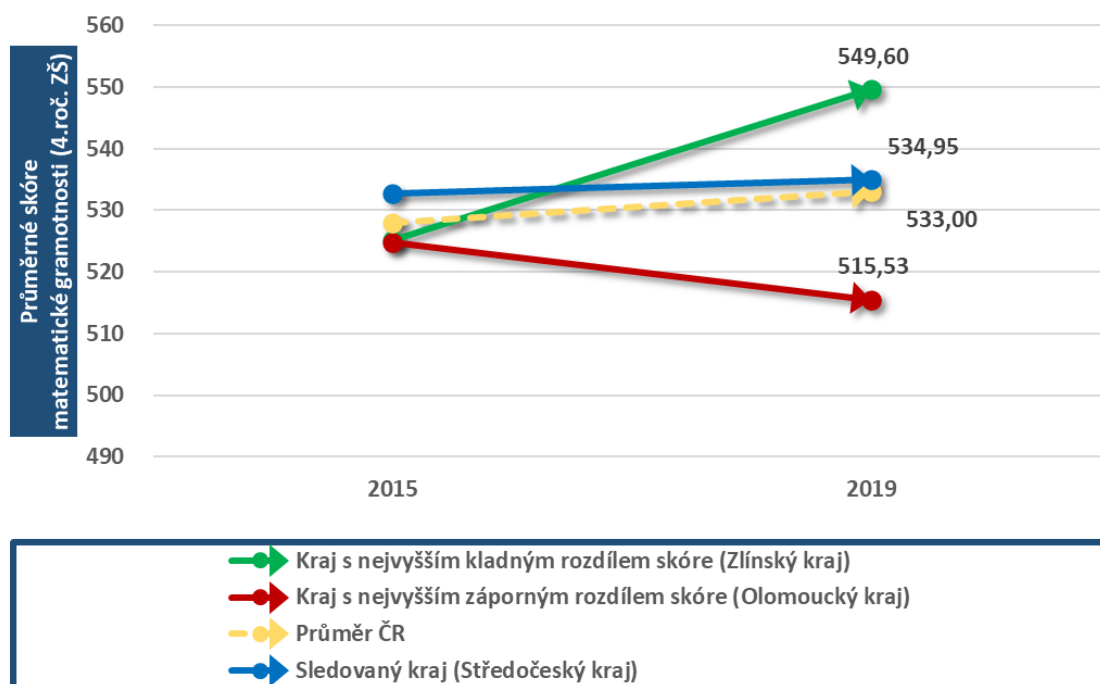
## Mapa 14 | Index kvality života



Zdroj: Murgaš, F., Klobučník, M. Municipalities and Regions as Good Places to Live: Index of Quality of Life in the Czech Republic. *Applied Research Quality Life* 11, 553–570 (2016). <https://doi.org/10.1007/s11482-014-9381-8>.

Výsledky žáků z testu matematické gramotnosti TIMSS se v průběhu let mění. Platí, že republikový průměr se o pár bodů zlepšil. V případě Středočeského kraje ale změnu mezi zjištěními nepozorujeme a žáci si vedou v matematické gramotnosti stejně – kopírují republikový průměr. V ČR ale docházelo v některých krajích také k radikálnímu zlepšení výsledků žáků, které již statisticky významné jsou. Krajem, který si polepšil nejvíce je kraj Zlínský.

**Graf 5 | Průměrné skóre z testu matematické gramotnosti šetření TIMSS v letech 2015 a 2019 (žáci 4. ročníku ZŠ)**

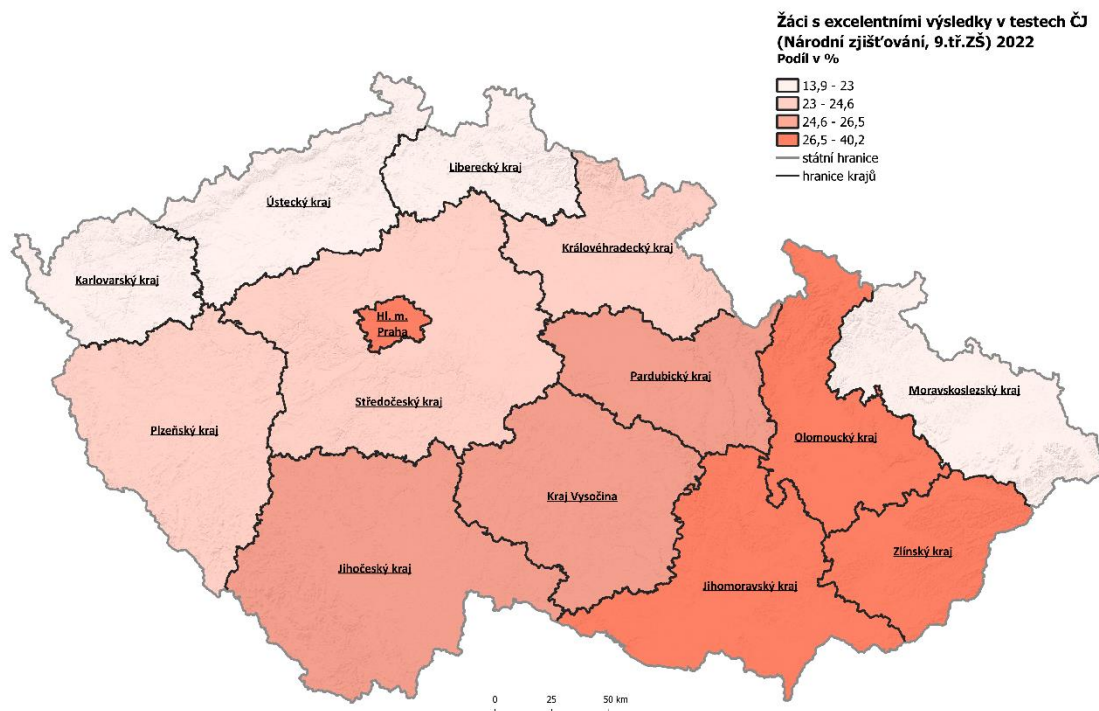


Zdroj: TIMSS 2015; 2019; Monitorovací rámec MŠMT

Pozn.: Osa Y nezobrazena na hodnotě 0 pro vizualizaci rozdílů mezi kraji a meziroční změny.

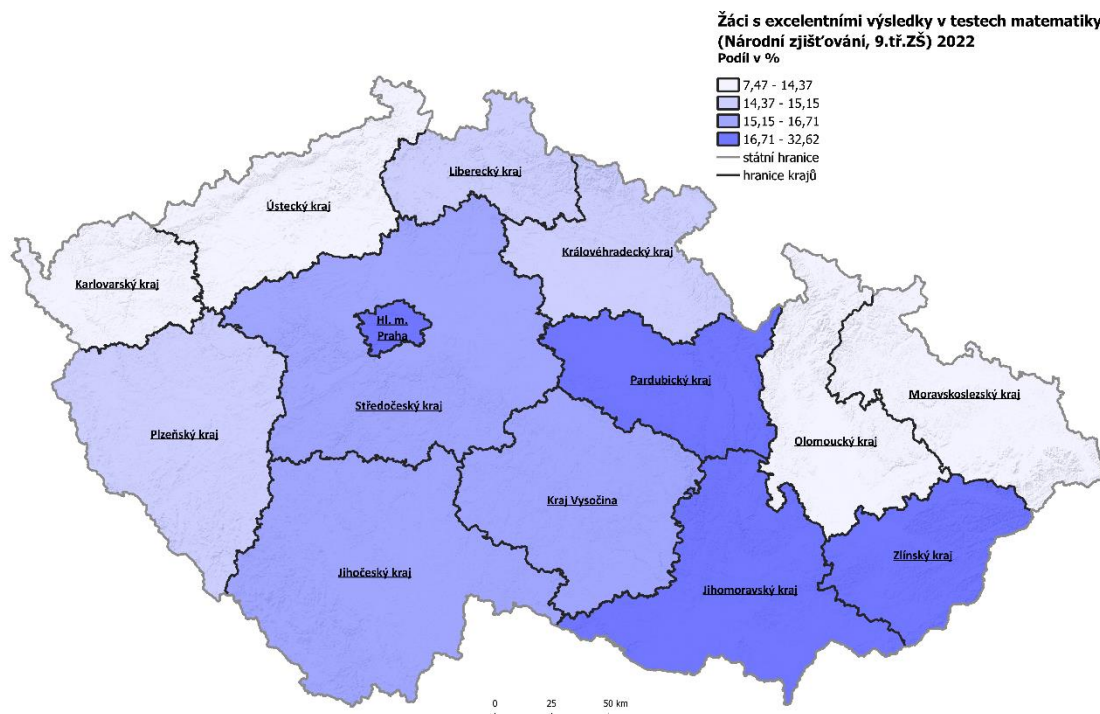
Situaci v krajích České republiky nemusí nutně vykreslovat pouze průměrný výsledek žáků z daných zjišťování, ale také podíl excelentních výsledků žáků v těchto krajích. Ve sledovaném Středočeském kraji je podíl žáků s excelentními výsledky v porovnání s ostatními regiony lehce podprůměrný v českém jazyce a lehce nadprůměrný v matematice. Následující grafy 6 a 7 neznají, že by se tato situace ve Středočeském kraji nějak výrazně změnila. Kraj kopíruje republikový průměr podílu excelentních výsledků matematiky i nedostatečných výsledků matematiky.

**Mapa 15 | Žáci s excelentními výsledky v testech českého jazyka (Národní zjišťování, 9. třídy ZŠ) 2022**



Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

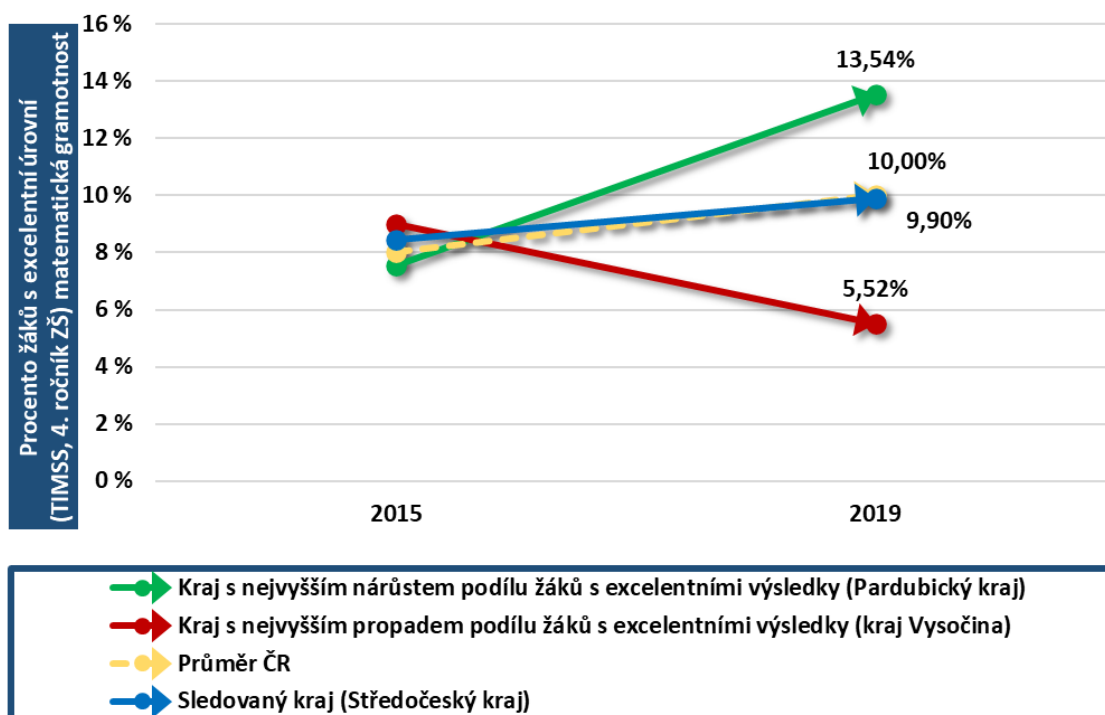
**Mapa 16 | Žáci s excelentními výsledky v testech matematiky (Národní zjišťování, 9. třídy ZŠ) 2022**



Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

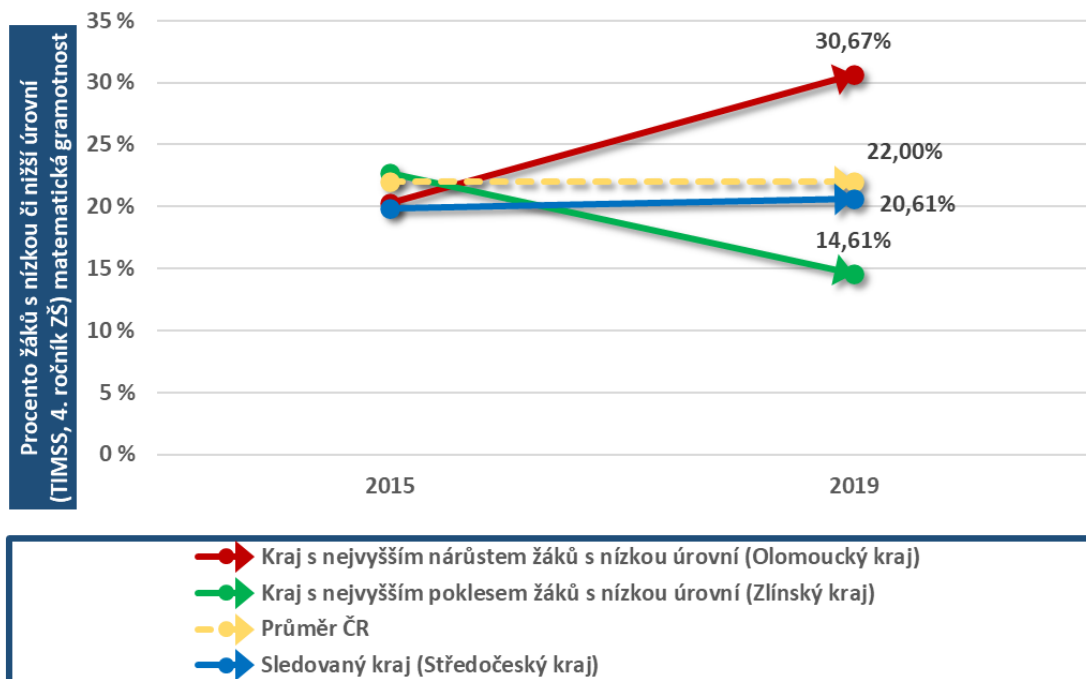


**Graf 6 | Procento žáků s excelentními výsledky v testu matematické gramotnosti TIMSS – 4. ročník ZŠ**



Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

**Graf 7 | Procento žáků s nedostatečnými výsledky v testu matematické gramotnosti TIMSS (pod 2. gramotnostní úrovní) – 4. ročník ZŠ**

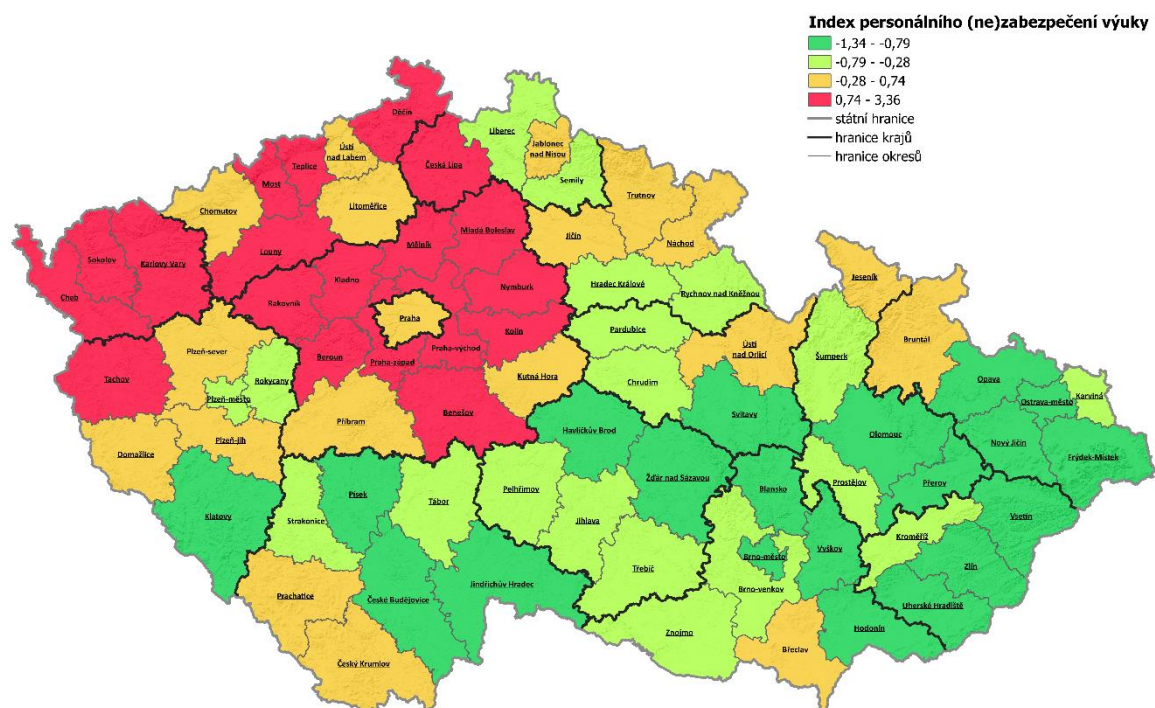


Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Studie národních i mezinárodních dat ukazují na souvislosti mezi nezabezpečením a probovanou výukou a nedostatkem kvalifikovaných učitelů a výsledky žáků v národních i mezinárodních testech. Žáci, kteří jsou vyučováni nekvalifikovanými a neaprobovanými učiteli dosahují statisticky významně horších výsledků v matematické, přírodovědné i čtenářské gramotnosti (PISA, PIRLS, TIMSS), a to po kontrole

dalších faktorů (zejména rodinné zázemí žáka). Tento vztah byl indikován i v případě národního testování Výběrové zjišťování výsledků žáků 5. a 9. ročníku (2016/2017), jak na individuální úrovni (žák), tak na agregované (na úrovni okresů a ORP). Z tohoto důvodu je klíčové sledovat, ve kterých regionech je nedostatek kvalifikovaných a aprobovaných učitelů, jaké jsou příčiny nedostatku učitelů a jak se s tímto nedostatkem jednotlivé regiony vypořádávají.

**Mapa 17 | Index personálního (ne)zabezpečení výuky**



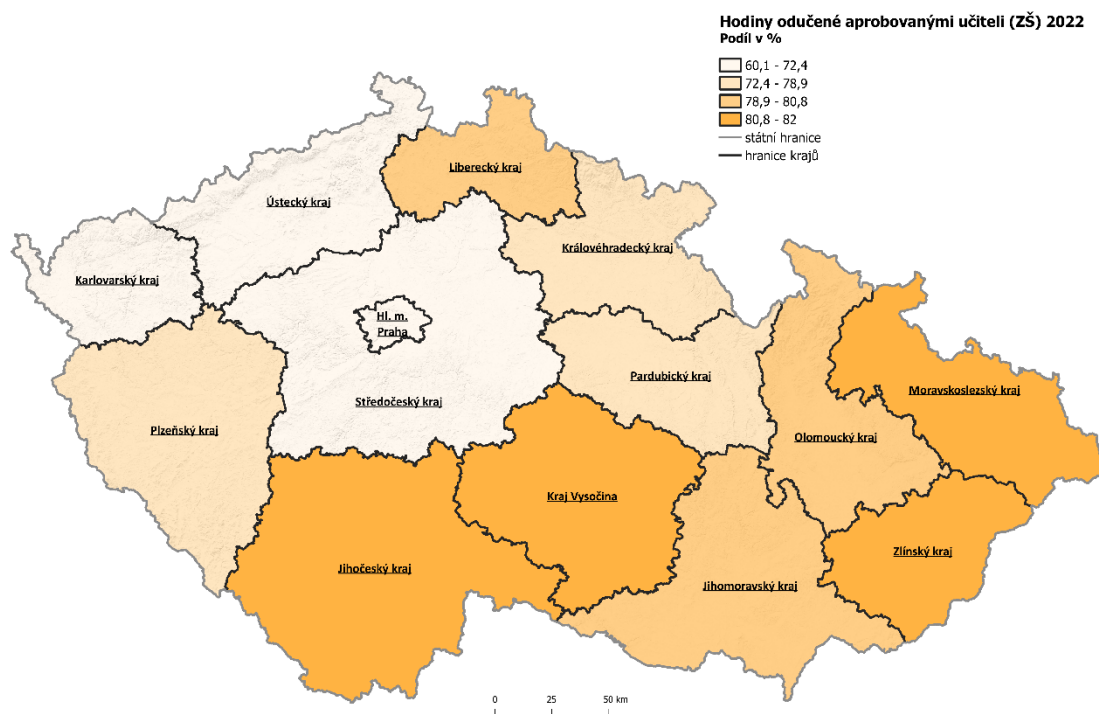
Zdroj: České školství v mapách, 2022 - publikováno ČŠI.

Pozn.: Index agreguje indikátory “podíl nekvalifikovaných učitelů (MŠ, ZŠ, SŠ)” a “podíl neaprobované výuky (ZŠ, SŠ)”. Všechny indikátory na úrovni okresů spolu silně koreluji, což znamená, že problém nezabezpečení výuky se týká všech úrovní.

Analýzy (České školství v mapách, 2022 – publikováno ČŠI) ukazují, že lze vysvětlit rozdíly v nedostatku kvalifikovaných a aprobovaných učitelů na základě socioekonomických faktorů, a to napříč stupni vzdělávací soustavy (MŠ, ZŠ, SŠ). Například existuje vztah mezi personálním (ne)zabezpečením výuky napříč stupni vzdělávací soustavy a saldem migrace a mírou exekucí. Čím více je v dané oblasti přistěhovalých a čím více je v regionu exekucí, tím horší je personální zabezpečení výuky. To ukazuje na vysvětlení, že ve skutečnosti můžeme kraje rozdělit do dvou skupin. Například kraj Středočeský bojuje s vyšší mírou přistěhovalých, což zapříčiňuje nedostatečné kapacity vzdělávací soustavy, které ústí v problematiku personálního zabezpečení výuky. Druhou skupinou jsou kraje Karlovarský a Ústecký, které naopak bojují s vyšší mírou exekucí socioekonomicky znevýhodněných obyvatel. Tento indikátor obecně měří horší socioekonomický rozvoj regionu, a tudíž i nižší atraktivitu pro absolventy pedagogických fakult. Ve Středočeském kraji můžeme pozorovat nejvyšší hodnoty indexu personálního (ne)zabezpečení výuky, které nám říkají, že právě tento kraj má problémy s nedostatkem kvalifikovaných a aprobovaných učitelů. Následující mapy se věnují aprobovanosti a kvalifikovanosti zvlášť.

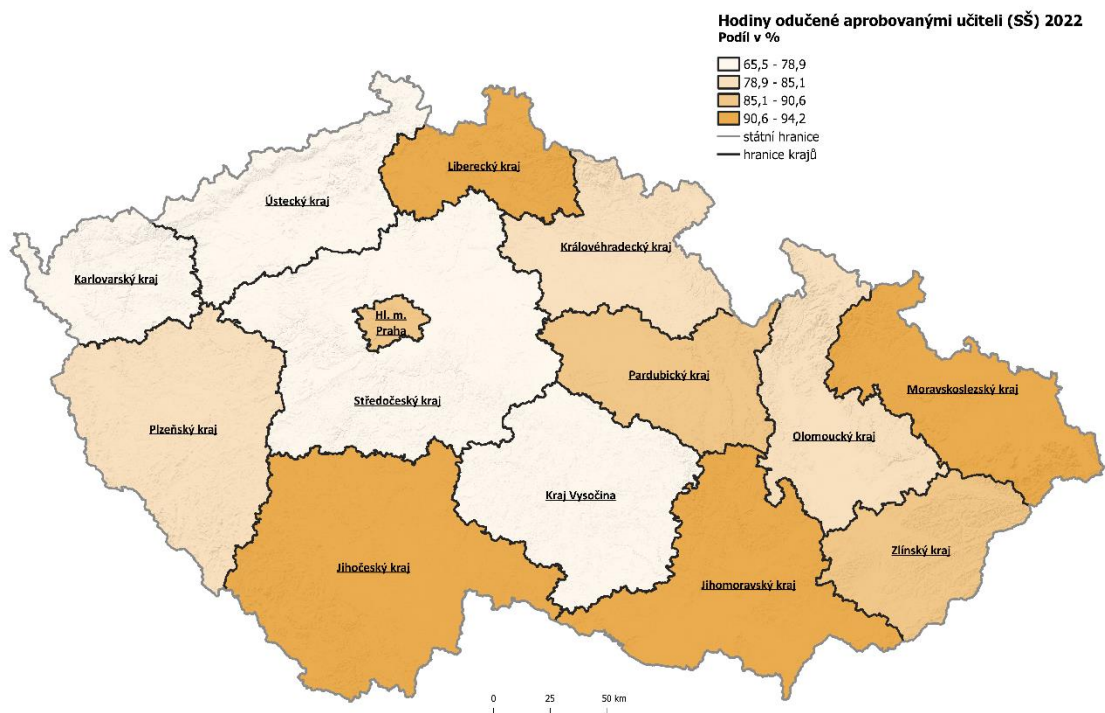
Podíl odučených hodin aprobovanými učiteli je v porovnání s ostatními kraji ve Středočeském kraji nejnižší jak na ZŠ (mapa 18), tak dokonce na SŠ (mapa 19).

## Mapa 18 | Hodiny odučené aprobovanými učiteli (ZŠ) 2022



Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

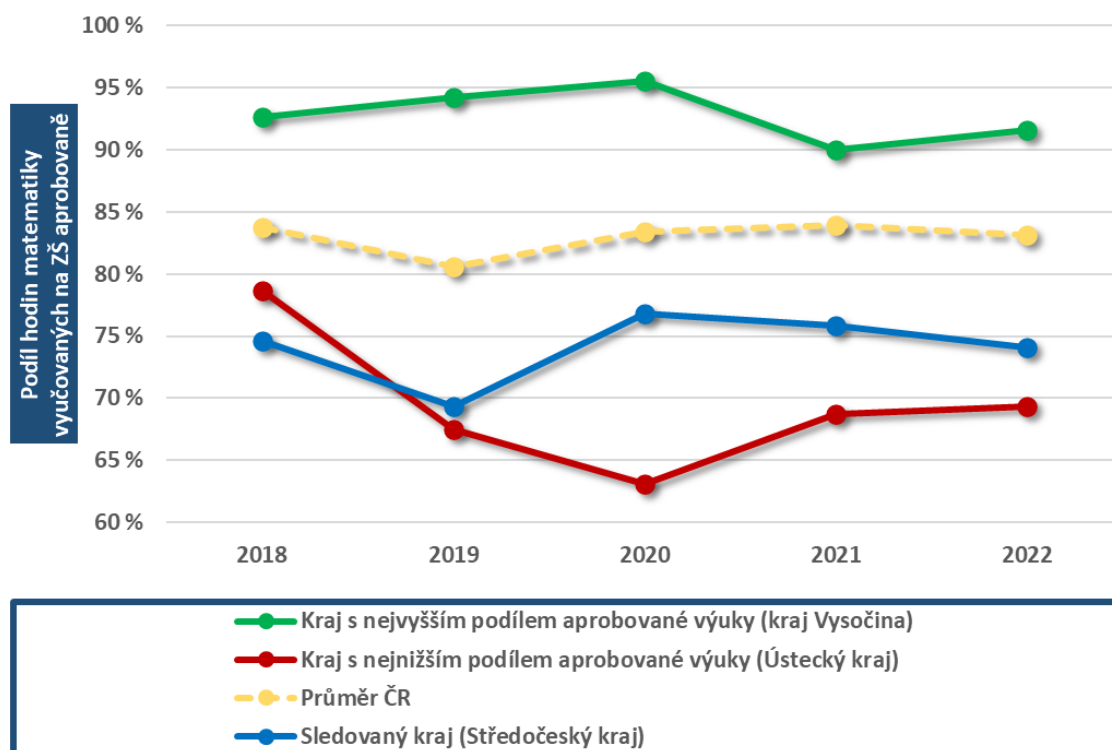
## Mapa 19 | Hodiny odučené aprobovanými učiteli (SŠ) 2022



Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Aprobovanost výuky se ale může lišit předmět od předmětu. Následující dva grafy 8 a 9 vyobrazují průměrný podíl hodin aprobované výuky matematiky a českého jazyka na ZŠ ve Středočeském kraji v porovnání s krajem s nejvyšším podílem aprobované vedených hodin, nejnižším podílem a republikovým průměrem. V případě aprobované výuky matematiky se Středočeský kraj v průběhu let téměř nemění a stále se nachází pod republikovým průměrem. V roce 2022 bylo aprobované vyučováno na ZŠ okolo 74 % hodin matematiky. Rozdíl mezi Středočeským krajem a Krajem Vysočina, kde pozorujeme nejvyšší podíl aprobované výuky matematiky, není malý a v roce 2022 dosahuje rozdílu okolo 17 p. b.

**Graf 8 | Průměrný podíl hodin matematiky vyučovaných na ZŠ v daném kraji a roce aprobované**

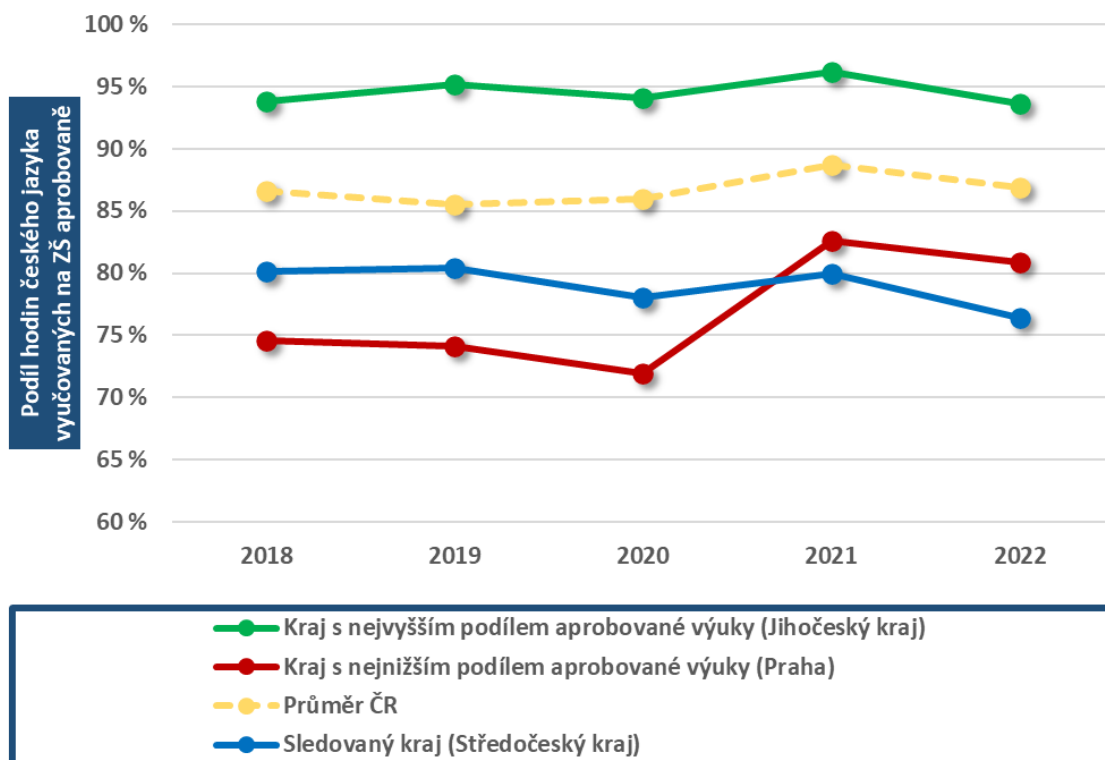


Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Pozn.: Osa Y nezobrazena na hodnotě 0 pro názornější vizualizaci rozdílů mezi kraji a meziroční změny.

Z vyobrazených grafů je pro Středočeský kraj podstatný graf 9, který značí, že průměrný podíl hodin českého jazyka vyučovaných aprobované na ZŠ ve Středočeském kraji, je v každém sledovaném roce nižší a nižší. Rozdíl mezi roky 2018 a 2022 je cca 4 p. b.

Graf 9 | Průměrný podíl hodin českého jazyka vyučovaných na ZŠ v daném kraji a roce aprobovaně

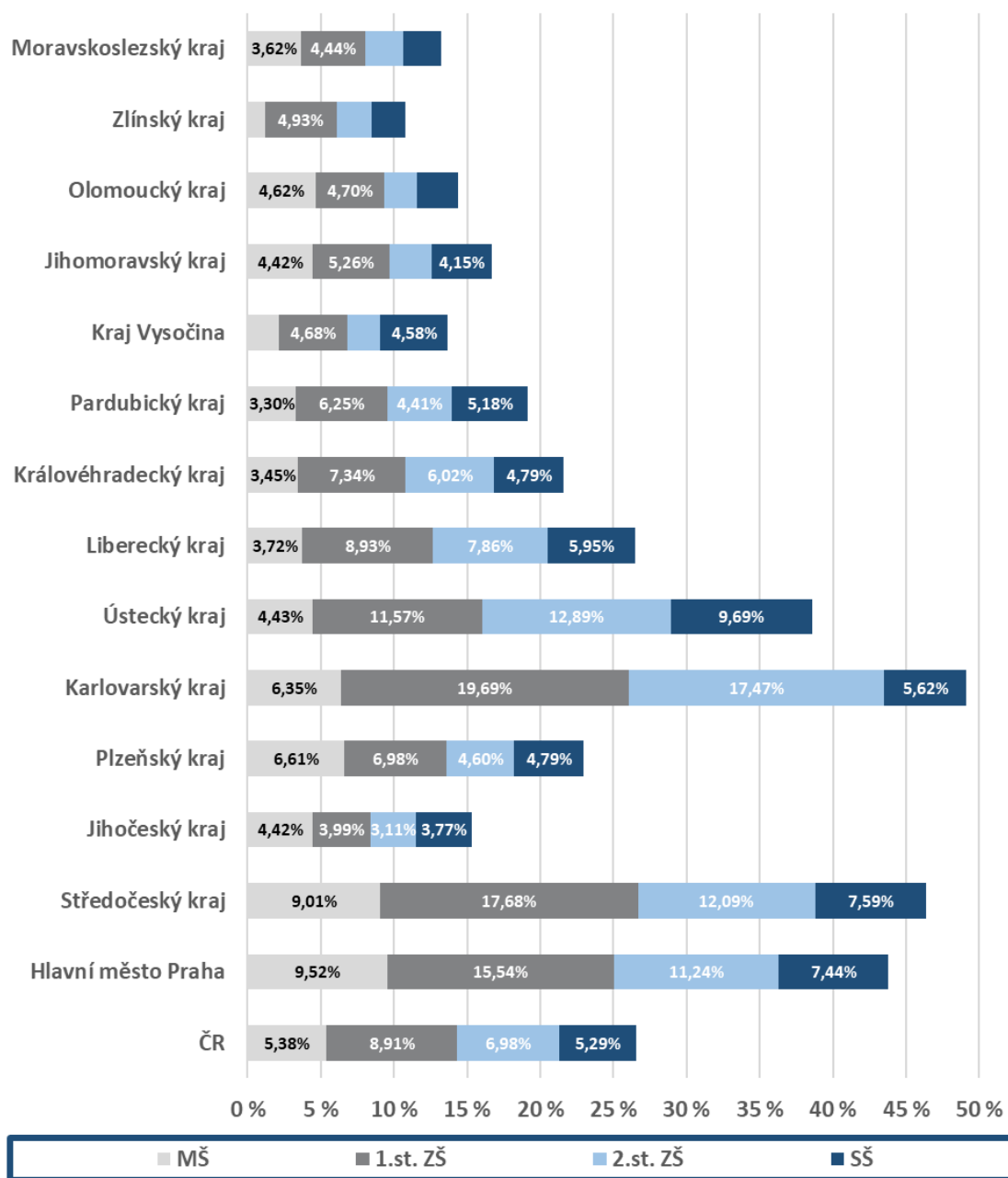


Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Pozn.: Osa Y nezobrazena na hodnotě 0 pro názornější vizualizaci rozdílů mezi kraji a meziroční změny.

Ve Středočeském kraji je dle grafu 10 také výrazně vyšší podíl nekvalifikovaných učitelů ve všech stupních vzdělávání v porovnání s republikovým průměrem.

Graf 10 | Podíly nekvalifikovaných učitelů za rok 2019 v jednotlivých krajích a stupních vzdělání



Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

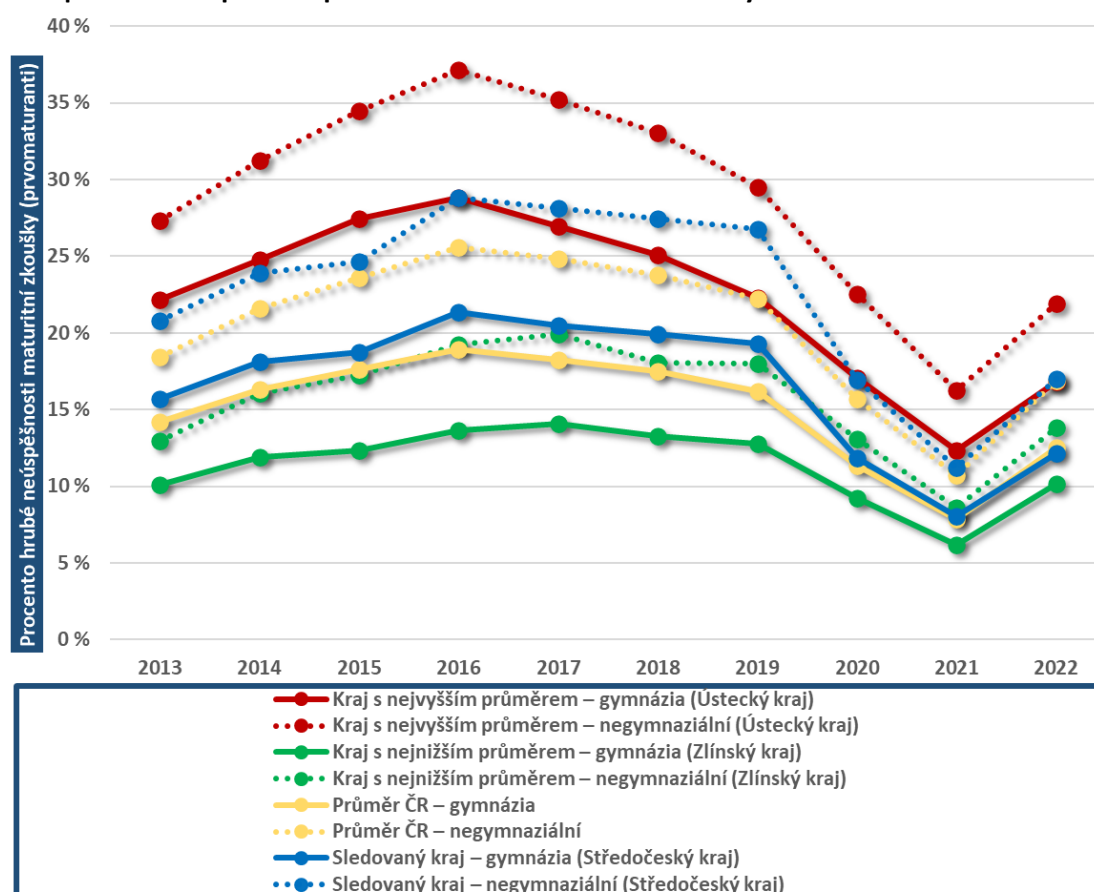
Pozn.: Nezobrazeny popisy hodnot nižších než 3 %.

## C. Odborné vzdělávání pro uplatnitelnost na trhu práce

Odborné vzdělávání v České republice hraje klíčovou roli při zajištění uplatnitelnosti na trhu práce. Odborná vzdělávací zařízení a programy nabízejí žákům možnost získat praktické dovednosti a znalosti v konkrétních oborech, které jsou vysoce ceněny zaměstnavateli. Tímto způsobem se zvyšuje šance absolventů na získání zaměstnání a jejich schopnost přizpůsobit se měnícím se potřebám trhu práce. Odborné vzdělávání tak představuje klíčový faktor pro dosažení osobního úspěchu a prospěchu ekonomiky jako celku. S rostoucí konkurencí a rychlými změnami v pracovním prostředí je nezbytné mít kvalifikaci a dovednosti odpovídající požadavkům současného trhu práce v jednotlivých krajích. Jak ukazují následující grafy a analýzy, ne vždy se nabídka absolventů střetává s poptávkou pracovního trhu v daném kraji. S ohledem na dynamicky se měnící technologický rozvoj a nepředvídatelnost budoucí struktury pracovního trhu je třeba se zaměřit na větší flexibilitu odborného vzdělávání.

Následující graf 11 vyobrazuje hrubou neúspěšnost prvomaturantů u maturitní zkoušky. Graf indikuje, že trend neúspěšnosti časem klesá (s výjimkou roku 2022). Ve Středočeském kraji byla neúspěšnost ve sledovaných letech vyšší než republikový průměr, od roku 2020 se ale neúspěšnost maturantů snížila a dosáhla průměru ČR. Je zde třeba ale upozornit na fakt, že nelze porovnat obtížnost testů v čase, proto nám snižování hrubé neúspěšnosti nic neříká o zlepšení, či zhoršení v čase. Data ale umožní srovnat rozdíly mezi kraji, protože je míra náročnosti testu v daném roce stejná pro všechny kraje. Graf ukazuje, že procento neúspěšných maturantů se značně liší mezi kraji, což poukazuje na nerovnosti, které mezi kraji panují. Navíc platí, že rozdíly mezi kraji jsou v celém sledovaném období do velké míry konzistentní. Obecně platí, že studenti gymnázií bývají napříč republikou u maturitní zkoušky úspěšnější než studenti negymnaziálních středních škol.

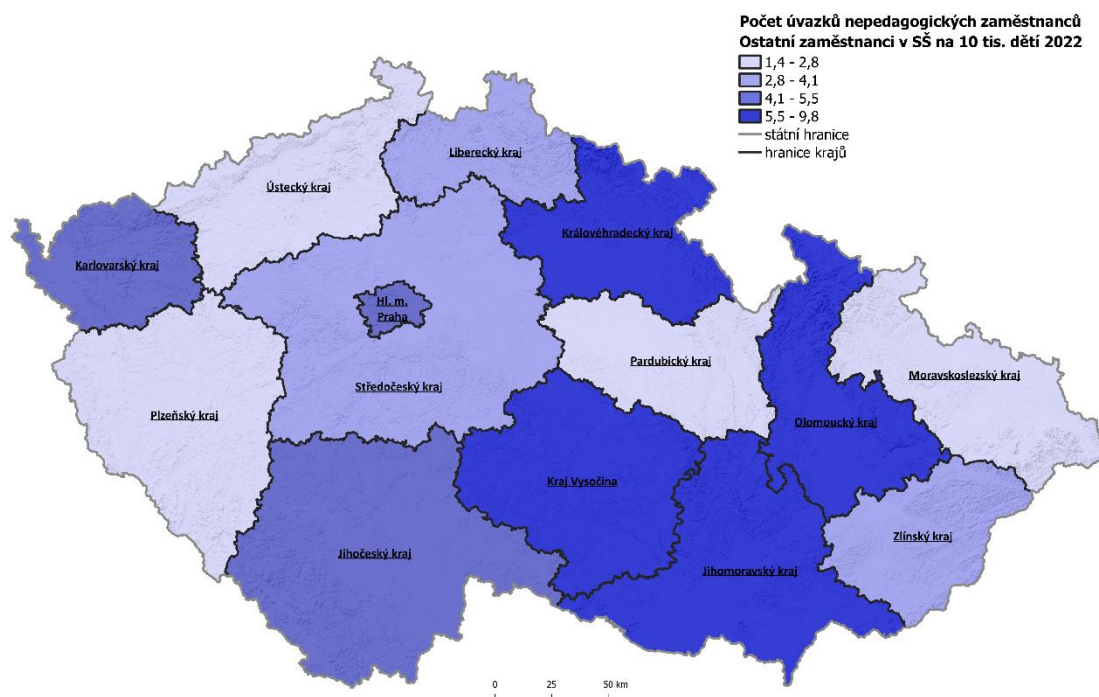
Graf 11 | Hrubá neúspěšnost prvomaturantů u maturitní zkoušky



Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Mapa 20 vyobrazuje počet nepedagogických pracovníků v rámci středních škol. Obecně platí pro celou ČR, že takových zaměstnanců je méně než nepedagogických pracovníků na ZŠ. Podíváme-li se konkrétně na kraj Středočeský, vidíme, že podíl nepedagogických pracovníků SŠ je v porovnání s ostatními kraji nižší. Nejnižších podílu však nedosahuje.

**Mapa 20 | Počet úvazků nepedagogických zaměstnanců na SŠ (na 10. tis dětí 2022)**



Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

**Tabulka 1 | Kategorie vzdělávání a míra nezaměstnanosti**

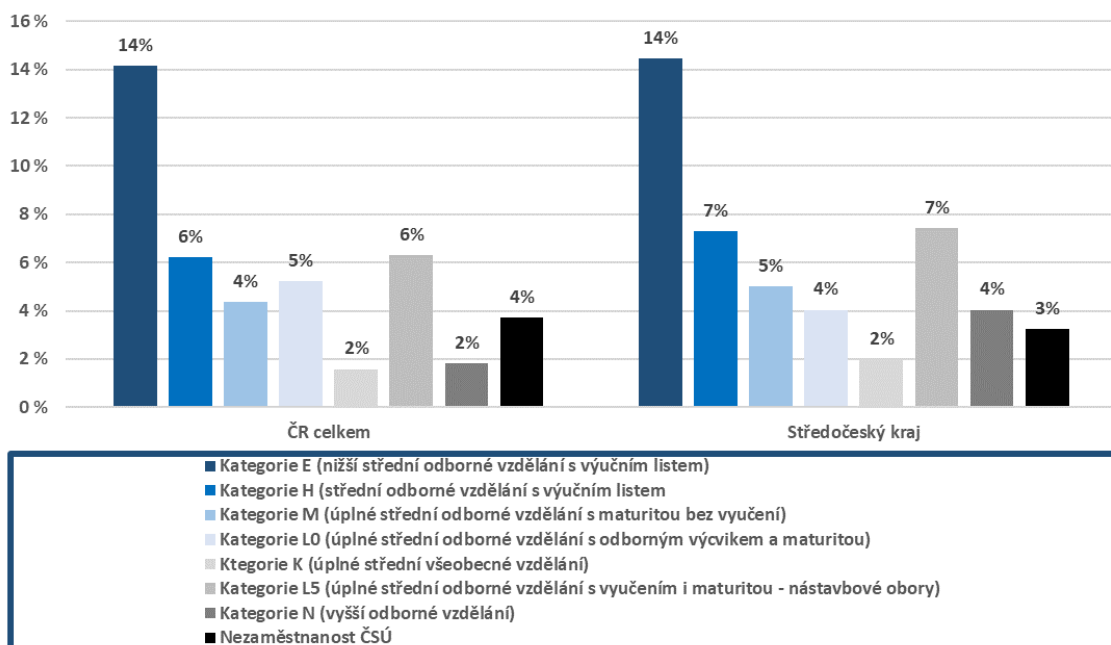
<b>Kategorie E</b>	<i>nižší střední odborné vzdělání s výučním listem</i>
<b>Kategorie H</b>	<i>střední odborné vzdělání s výučním listem</i>
<b>Kategorie K</b>	<i>úplné střední všeobecné vzdělání – poskytují gymnázia</i>
<b>Kategorie L0</b>	<i>úplné střední odborné vzdělání s odborným výcvikem a maturitou</i>
<b>Kategorie L5</b>	<i>úplné střední odborné vzdělání s výučním listem i maturitou – nástavbové obory</i>
<b>Kategorie M</b>	<i>úplné střední odborné vzdělání s maturitou bez vyučení</i>
<b>Kategorie N</b>	<i>vyšší odborné vzdělání</i>

Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Nezaměstnanost absolventů dle kategorií vzdělávání se napříč kraji liší a zhruba odpovídá celkové hladině nezaměstnanosti práceschopné populace. Obecně platí, že nejvyšší nezaměstnanost vykazují absolventi učňovských oborů bez maturity, nejmenší nezaměstnanost pak absolventi gymnázií a středních škol s maturitou, což je dáno tím, že většina těchto absolventů pokračuje do terciárního stupně vzdělávání, tedy na vysoké školy. Ve Středočeském kraji vidíme nejvyšší nezaměstnanost právě u absolventů učňovských oborů bez maturity.



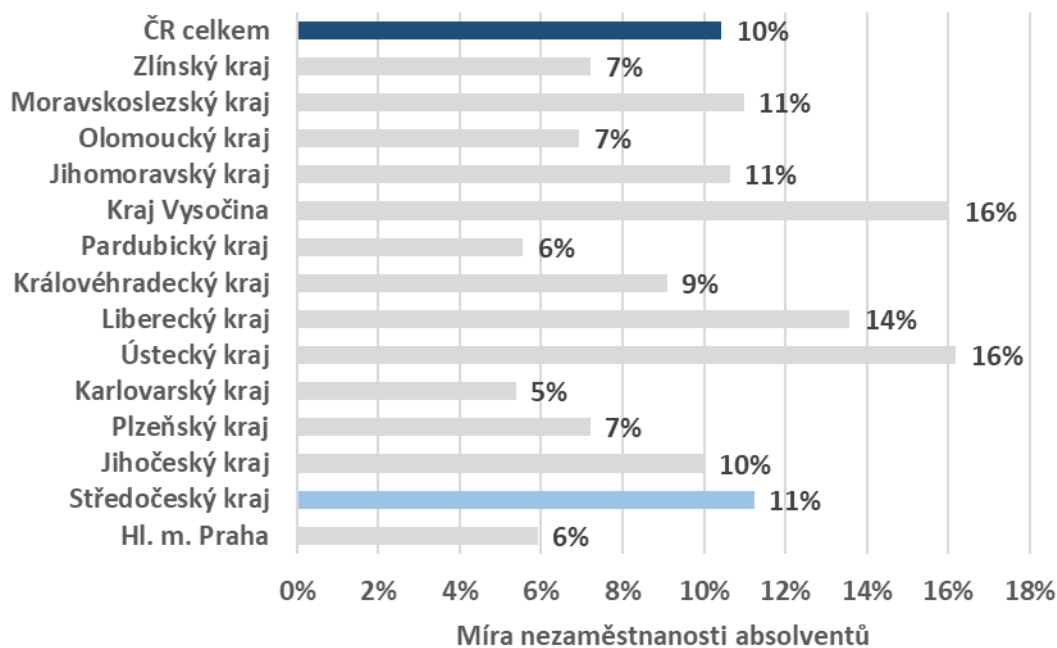
**Graf 12 | Nezaměstnanost absolventů ve sledovaném kraji za rok 2022 dle kategorie vzdělávání**



Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT; Obecná nezaměstnanost v ČR (ČSÚ)

Nejvyšší nezaměstnanosti dosahují obecně absolventi kategorie vzdělávání E (nižší střední odborné vzdělávání s výučním listem). Proto je dobré se podívat na rozdíl oproti obecné míře nezaměstnanosti v daném kraji. Graf 12 výše ukazuje, že absolventi těchto oborů dosahují o 10 p. b. vyšší nezaměstnanosti, než je obecná nezaměstnanost v ČR, nicméně tento rozdíl se napříč kraji liší. Nejmenší rozdíl je v hl. m. Praha, Karlovarském a Pardubickém kraji. Nejvyšší rozdíl je v Kraji Vysočina a Ústeckém kraji. To může naznačovat, že je zde nižší poptávka po absolventech těchto oborů, než je nabídka pracovních míst, respektive se nepotkává nabídka pracovníků s poptávkou v ekonomice kraje. Je proto nutné uzpůsobit strukturu oborů tak, aby více odpovídala poptávce po absolventech. Graf 13 níže ukazuje porovnání nezaměstnanosti u absolventů v kategorii E napříč kraji.

**Graf 13 | Rozdíl mezi celkovou nezaměstnaností a nezaměstnaností absolventů v kategorii E (nižší střední odborné vzdělávání s výučním listem) v roce 2022**



Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

### C.1 Přehled o nezaměstnanosti „čerstvých“ absolventů škol k 30. 4. 2022

Následující tabulka uvádí detailnější pohled na hodnoty míry nezaměstnanosti za duben 2022 v členění nejen podle kategorie vzdělání, ale také podle skupin oborů vzdělání. Pokud u některých skupin oborů vzdělání chybí hodnoty některých ukazatelů, daná skupina oborů se v této kategorii vzdělání v kraji buď nevyučuje, nebo z ní vychází velmi nízký počet absolventů. Při bližším studiu tabulky je třeba brát v úvahu, že věrohodnost ukazatele míry nezaměstnanosti je nízká, jestliže je počet absolventů dané kategorie vzdělání a skupiny oborů příliš malý (tj. pohybuje-li se řádově v desítkách).

**Tabulka 2 | Přehled o nezaměstnanosti „čerstvých“ absolventů škol (2022, dubnové hodnoty)**

Středočeský kraj	Střední vzdělání s výučním listem - E, H				Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem - L/O + Nástavbové vzdělání - L/5				Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M				Vyšší odborné vzdělání - N			
	Počet absolventů	Počet nezaměstnaných absolventů	Míra nezaměstnanosti v %	ČR %	Počet absolventů	Počet nezaměstnaných absolventů	Míra nezaměstnanosti v %	ČR %	Počet absolventů	Počet nezaměstnaných absolventů	Míra nezaměstnanosti v %	ČR %	Počet absolventů	Počet nezaměstnaných absolventů	Míra nezaměstnanosti v %	ČR %
<b>Celkem</b>	<b>2264</b>	<b>183</b>	<b>8,1%</b>	<b>7,0%</b>	<b>524</b>	<b>28</b>	<b>5,3%</b>	<b>5,6%</b>	<b>2825</b>	<b>142</b>	<b>5,0%</b>	<b>4,4%</b>	<b>99</b>	<b>4</b>	<b>4,0%</b>	<b>1,8%</b>
16 Ekologie a ochrana životního prostředí									19	1	5,3%	5,9%				
18 Informační technologie									196	14	7,1%	6,1%				
21 Hornictví, hutnictví a slévárnictví				0,0%				0,0%				0,0%				
23 Strojírenství a strojírenská výroba	495	21	4,2%	4,9%	170	6	3,5%	3,5%	180	7	3,9%	3,5%				6,7%
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	256	7	2,7%	3,7%	116	2	1,7%	4,4%	166	8	4,8%	4,1%				3,7%
28 Technická chemie a chemie silikátů				11,1%				1,9%				3,8%				0,0%
29 Potravinářství a potravinářská chemie	188	23	12,2%	9,3%	9	0,0%	0,0%	0,0%	5		0,0%	1,8%				0,0%
31 Textilní výroba a oděvnictví	5		0,0%	8,0%								4,8%				
32 Kožed. a obuv. výroba a zprac. plastů				0,0%								5,9%				
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	101	4	4,0%	7,3%	12	0,0%	3,7%	3,7%	12		0,0%	5,3%				0,0%
34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie	5	2	40,0%	5,6%	8	1	12,5%	9,3%	2	1	50,0%	6,4%				
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	160	16	10,0%	8,0%				8,3%	68	6	8,8%	3,3%				6,3%
37 Doprava a spoje				10,5%				0,0%	38	3	7,9%	5,1%				0,0%
39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory	4	3	75,0%	12,3%	20	3	15,0%	5,6%	62	4	6,5%	5,0%	7		0,0%	0,0%
41 Zemědělství a lesnictví	283	24	8,5%	7,1%				3,9%	167	5	3,0%	4,8%	7		0,0%	5,7%
43 Veterinářství a veterinární prevence									93	4	4,3%	3,5%				
53 Zdravotnictví	30		0,0%	5,4%					267	5	1,9%	1,6%	43	1	2,3%	1,4%
61 Filozofie, teologie													2		0,0%	0,0%
63 Ekonomika a administrativa									529	25	4,7%	4,8%	10	1	10,0%	1,4%
64 Podnikání v oborech, v odvětvích					128	10	7,8%	6,7%					10	2	20,0%	4,2%
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	344	37	10,8%	8,7%	7	3	42,9%	6,0%	208	22	10,6%	6,0%	13		0,0%	1,1%
66 Obchod	231	28	12,1%	10,0%	12		0,0%	9,4%				1,6%				10,0%
68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost								5,3%	170	15	8,8%	5,1%				0,8%
69 Osobní a provozní služby	144	14	9,7%	8,3%	42	3	7,1%	8,2%				4,2%				
72 Publicistika, knihovnictví a informatika									9		0,0%	4,4%				0,0%
75 Pedagogika, učitelství a sociální péče	13	2	15,4%	12,5%				7,7%	207	7	3,4%	3,6%	7		0,0%	1,5%
78 Obecně odborná příprava									327	10	3,1%	3,2%				
82 Umění a užitě umění	5	2	40,0%	6,7%				4,0%	100	5	5,0%	6,2%				2,3%
Gymnaziální vzdělání - K									2015	40	2,0%	1,6%				

Zdroj: <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClankyAbsolventi/4003>

## C.2 Vývoj počtů a podílů žáků vstupujících do středního vzdělávání

Následující tabulky a grafy poskytují orientaci ve vývoji počtů a podílů nově přijímaných žáků a studentů do středního a vyššího odborného vzdělávání v kraji v denním studiu.

Pozornost je primárně zaměřena na vývoj počtu žáků vstupujících do středního vzdělávání ve věkové hladině kolem 15ti let. V údajích jsou tedy zahrnuti nově přijímaní žáci do 1. ročníků středních škol a věkově odpovídajících tříd víceletých gymnázií. Pro ucelený přehled jsou dále uvedeny i počty nově přijímaných žáků do nástavbového vzdělávání a studentů do vyššího odborného vzdělávání.

### C.3 Shrnutí pro kraj

Ve Středočeském kraji bylo ve školním roce 2022/23 přijato 12 069 nových žáků do středního vzdělávání. Toto číslo tvoří 10,1% podíl nově přijímaných žáků z celkového počtu nově přijímaných žáků do středního vzdělávání v České republice. Ve Středočeském kraji roste podíl nově přijímaných žáků v kategorii středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou (M) a naopak mírně klesá podíl žáků v gymnaziálním vzdělání (K).

Podíly nově přijatých žáků se téměř ve všech kategoriích vzdělání ve Středočeském kraji příliš neodchyľují od celorepublikových průměrů. S mírným rozdílem je v kraji menší podíl žáků ve středním vzdělání s výučním listem (E, H) ve srovnání s celorepublikovým průměrem.

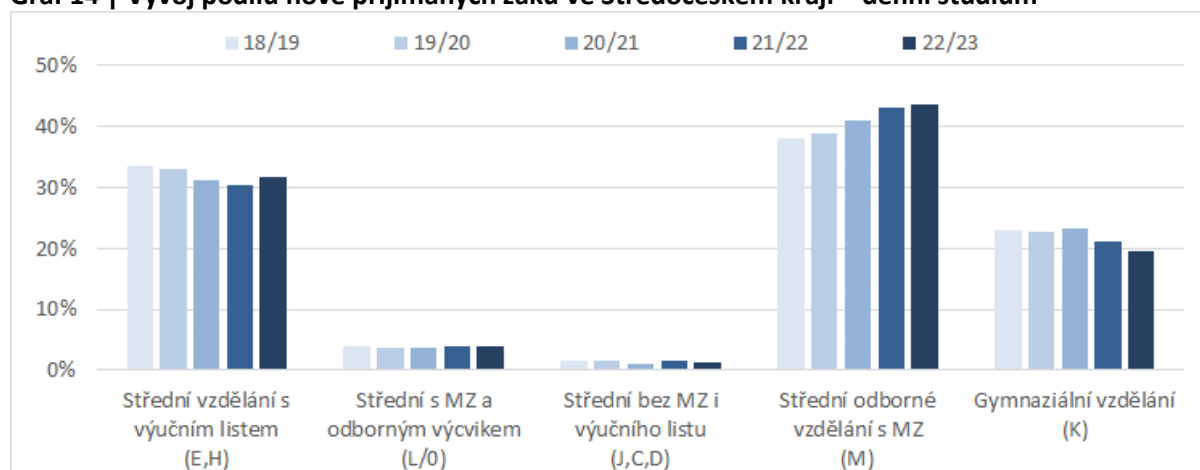
### C.4 Podíly nově přijímaných žáků v kraji

Z vyobrazení je patrné, že podíl nově přijímaných žáků narostl od školního roku 2018/2019 především v kategorii středního odborného vzdělání ukončeného maturitní zkouškou (M), kam dlouhodobě dochází největší podíl nově přijímaných žáků.

V posledních pěti letech se podíl nově přijatých žáků do středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou pohybuje průměrně na 40,9 %. Hned za nimi se co do podílu nově přijímaných žáků řadí střední vzdělání ukončené výučním listem, kam přichází průměrně 31,9 % žáků. Méně je tomu u gymnázií, kam přichází průměrně 19,5 % nově přijímaných žáků nastupujících do středního vzdělávání po ukončení základního vzdělání. Minimum žáků potom vstupuje do středního vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem (kolem 3,8 %) a nejméně žáků přichází do středního vzdělání bez maturity i výučního listu (kolem 1,3 %).

Pokud se podíváme detailněji na údaje ze školního roku 2022/23, ve Středočeském kraji bylo přijato nejvíce žáků do středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou (43,5 %). Přibližně třetina nově přijímaných žáků nastoupila do středního odborného vzdělání s výučním listem (31,9 %). Menší podíl žáků vstoupil na gymnázia (19,5 %), přičemž ještě méně žáků nastoupilo do středního vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem (3,8 %). Nejmenší podíl žáků začal studovat v oborech středního vzdělání bez maturity i bez výučního listu (1,3 %), kde se jedná především o praktické školy, jejichž účelem je rozšíření všeobecného vzdělání a získání základních pracovních dovedností.

**Graf 14 | Vývoj podílu nově přijímaných žáků ve Středočeském kraji – denní studium**



Zdroj: <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClankyAbsolventi/4003>

**Tabulka 3 | Podíly nově přijímaných žáků ve Středočeském kraji**

Kategorie vzdělání	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
Střední vzdělání s výučním listem (E,H)	33,6%	33,1%	31,1%	30,4%	31,9%
Střední s MZ a odborným výcvikem (L/O)	3,9%	3,8%	3,6%	3,8%	3,8%
Střední bez MZ i výučního listu (J,C,D)	1,5%	1,5%	1,1%	1,4%	1,3%
Střední odborné vzdělání s MZ (M)	38,2%	38,9%	41,0%	43,2%	43,5%
Gymnaziální vzdělání (K)	22,9%	22,8%	23,2%	21,2%	19,5%

Zdroj: <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClankyAbsolventi/4003>

Pozn.: V tabulce a grafu nejsou zahrnuti žáci vstupující do jiných forem studia (večerní, dálkové, distanční a kombinované) a do zkráceného studia pro získání výučního listu či do studia umožňujícího složení druhé maturity, protože jejich podíl je příliš malý.

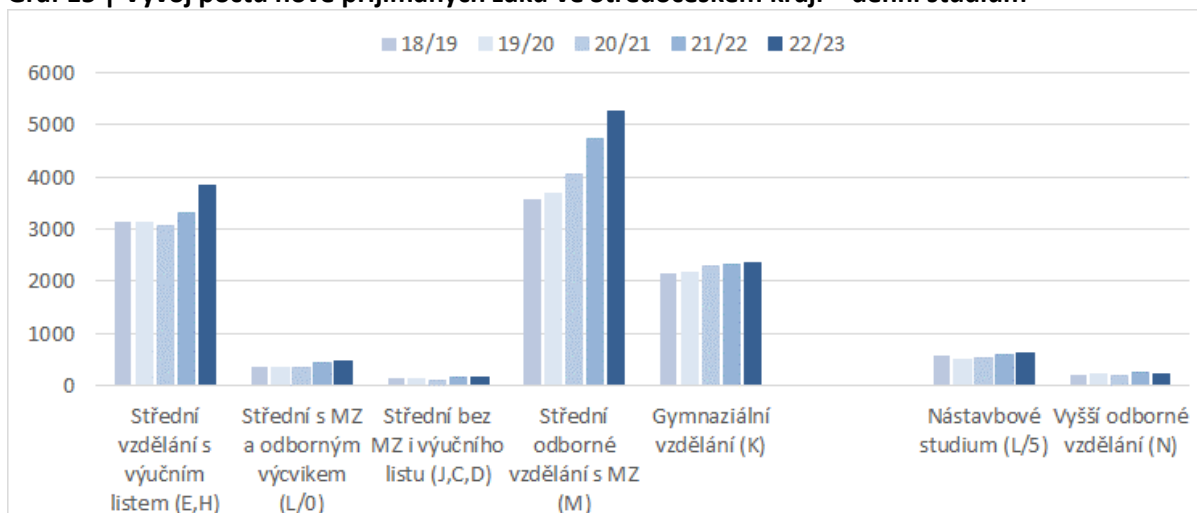
### C.5 Počty nově přijímaných žáků v kraji

Tabulka a graf umožňují názorné srovnání vývoje počtu žáků nově přijímaných do jednotlivých kategorií vzdělání navazujících na základní vzdělání za posledních pět let ve Středočeském kraji. Počty žáků představují vhodné ukazatele především pro krajské plánování. Z praktického hlediska se pro srovnání vývoje jednotlivých krajů příliš nehodí, protože jsou ovlivněny populačními změnami.

Od školního roku 2018/19 postupně dochází ve Středočeském kraji k navyšování počtu nově přijatých žáků do středního vzdělávání po ukončení základního vzdělání. V roce 2022/23 nastoupilo ve Středočeském kraji do středního vzdělávání 12 069 žáků, přičemž z toho 8 070 nastoupilo do středního vzdělávání ukončeného maturitní zkouškou.

Ve školním roce 2022/2023 bylo nově přijato ve Středočeském kraji nejvíce žáků do středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou (5 252 žáků). Do středního vzdělání s výučním listem nastoupilo 3 844 žáků a na gymnáziích začalo studovat 2 356 žáků.

**Graf 15 | Vývoj počtu nově přijímaných žáků ve Středočeském kraji – denní studium**



Zdroj: <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClankyAbsolventi/4003>

**Tabulka 4 | Vývoj počtu nově přijímaných žáků ve Středočeském kraji – denní studium**

Kategorie vzdělání	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
Střední vzdělání s výučním listem (E,H)	3155	3134	3063	3324	3844
Střední s MZ a odborným výcvikem (L/O)	367	357	354	421	462
Střední bez MZ i výučního listu (J,C,D)	141	139	108	158	155
Střední odborné vzdělání s MZ (M)	3586	3676	4043	4721	5252
Gymnaziální vzdělání (K)	2150	2155	2286	2316	2356
Nástavbové studium (L/5)	582	487	520	596	619
Vyšší odborné vzdělání (N)	196	230	190	265	219

Zdroj: <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClankyAbsolventi/4003>

## C.6 Porovnání podílu nově přijatých žáků v kraji a celé ČR

Tabulka a graf umožňují srovnání vývoje podílů žáků nově přijímaných do jednotlivých kategorií vzdělání navazujících na základní vzdělání pro konkrétní kraj a pro celou Českou republiku.

Ve školním roce 2022/23 bylo v České republice nově přijato do středního vzdělávání 119 969 žáků, přičemž ve Středočeském kraji nastupuje 10,1 % (tj. 12 069) z celkového počtu nově přijímaných žáků do středního vzdělávání.

Z níže uvedené tabulky i z grafu je zřejmé, že ve Středočeském kraji nastupuje do jednotlivých kategorií středního vzdělání přibližně stejný poměr žáků jako je tomu v průměrech za celou Českou republiku.

Pokud se podíváme na srovnání podílů Středočeského kraje a údajů za celou Českou republiku, vidíme, že za posledních pět let významně narostly podíly nově přijímaných žáků do středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou, přičemž v kraji je nárůst výraznější než v ČR. Ve Středočeském kraji dlouhodobě relativně více žáků vstupuje do středního vzdělání s výučním listem, přičemž současný pokles je významnější než v celorepublikových hodnotách. Níže uvedený graf podrobněji ukazuje podíly nově přijatých žáků pouze ve školním roce 2022/23.

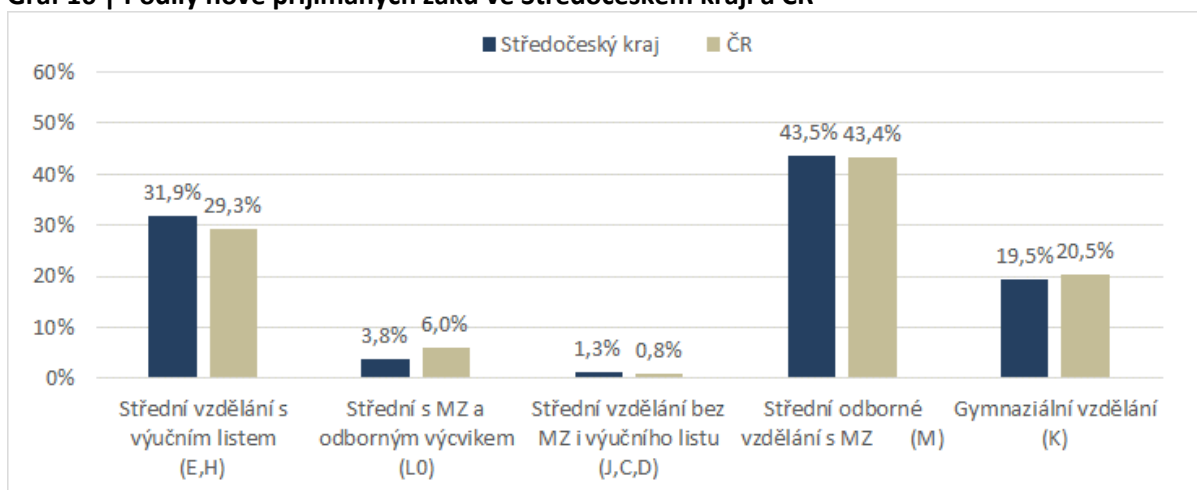
Ve školním roce 2022/2023 nedochází k narušení dlouhodobých trendů v podílech nově přijímaných žáků do jednotlivých kategorií vzdělání. Do středního odborného vzdělání s výučním listem přichází ve Středočeském kraji více žáků do středního vzdělání s výučním listem ve srovnání s průměrem za celou Českou republiku (rozdíl 2,5 p. b.). Opačná situace nastala ve středním vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem, kam se nově přihlásilo ve Středočeském kraji méně žáků než v celorepublikovém průměru (rozdíl 2,2 p. b.). V ostatních kategoriích vzdělání nejsou rozdíly příliš statisticky významné

**Tabulka 5 | Vývoj podílu nově přijímaných žáků ve Středočeském kraji a v ČR**

Kategorie vzdělání	18/19		19/20		20/21		21/22		22/23	
	Kraj	ČR	Kraj	ČR	Kraj	ČR	Kraj	ČR	Kraj	ČR
Střední vzdělání s výučním listem (E,H)	33,6%	29,4%	33,1%	30,0%	31,1%	28,9%	30,4%	27,2%	31,9%	29,3%
Střední s MZ a odborným výcvikem (L/O)	3,9%	5,9%	3,8%	5,7%	3,6%	5,5%	3,8%	6,0%	3,8%	6,0%
Střední bez MZ i výučního listu (J,C,D)	1,5%	1,0%	1,5%	0,9%	1,1%	0,9%	1,4%	0,8%	1,3%	0,8%
Střední odborné vzdělání s MZ (M)	38,2%	41,5%	38,9%	41,3%	41,0%	42,5%	43,2%	44,3%	43,5%	43,4%
Gymnaziální vzdělání (K)	22,9%	22,3%	22,8%	22,1%	23,2%	22,1%	21,2%	21,6%	19,5%	20,5%

Zdroj: <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClankyAbsolventi/4003>

**Graf 16 | Podíly nově přijímaných žáků ve Středočeském kraji a ČR**



Zdroj: <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClankyAbsolventi/4003>

Další podrobné informace vč. oborové struktury nově přijímaných a absolventů naleznete na: <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClankyAbsolventi/4003>

## C.7 Spolupráce SŠ a zaměstnavatelů (NPI ČR)

Následující informace jsou výstupem dotazníkových šetření, které probíhaly v období 2015–2021. Cílem šetření, které proběhlo v období listopad 2015–leden 2016, bylo zmapování aktuální situace škol a jejich potřeb v rámci oblastí vymezených operačním programem Výzkum, vývoj a vzdělávání. Cílem následného šetření, které proběhlo v období říjen–prosinec 2018, bylo jednak zmapování aktuální situace škol a jejich potřeb a dále vyhodnocení posunu, který se na školách udál, od období prvního šetření realizovaného v období listopad 2015–leden 2016 v rámci oblastí vymezených operačním programem Výzkum, vývoj a vzdělávání od období prvního dotazníkového šetření. Cílem závěrečného šetření realizovaného v období březen–květen 2021 bylo opět zmapování situace škol a jejich potřeb a vyhodnocení posunu, který na školách proběhl od období prvního a druhého šetření.

V rámci šetření byla sledována situace v oblastech kariérového poradenství, spolupráce škol a firem, dalšího vzdělávání poskytovaného sítěmi škol v krajích, polytechnického vzdělávání, podpory kompetencí k podnikavosti, společného vzdělávání a infrastruktury školy. Mezi další sledované oblasti byly zařazeny ICT, jazykové vzdělávání a rozvoj čtenářské a matematické gramotnosti.

Sběr dat se uskutečnil v rámci šetření formou internetového dotazování (CASI – computer-assisted self-interviewing). Osloveny byly všechny SŠ a VOŠ v celé ČR, tedy 1310 škol. Z těchto škol se

Národnímu pedagogickému institutu České republiky vrátilo 1254 kompletně vyplněných dotazníků, návratnost dotazníků se tedy v tomto šetření pohybuje na úrovni 96 %.

V rámci oblasti podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce se zaměstnavateli střední školy a vyšší odborné školy ve Středočeském kraji v největší míře pořádají přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce a také realizují odborný výcvik nebo praxi žáků na pracovištích zaměstnavatelů. Během druhé a třetí vlny šetření u většiny aktivit postupně narůstal podíl škol, který tyto aktivity realizoval. Nejvýraznější je rozdíl u stáží pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech. Střední odborná učiliště z výše uvedených aktivit v oblasti odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli nejčastěji organizují odborný výcvik a praxi žáků na pracovištích zaměstnavatelů a zajišťují účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách. Střední odborné školy rovněž nejčastěji realizují odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů a většina SOŠ také realizuje přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce. Gymnázia v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli nejsou příliš aktivní. Nejčastěji pořádají přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce.

V oblasti odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli se neobjevila žádná překážka, se kterou by se setkala alespoň polovina škol. Přibližně třetina škol naráží na firmy, které se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků a na to, že žáci nejsou dostatečně disciplinovaní a motivovaní pro práci v reálném pracovním prostředí. Oproti předchozím vlnám šetření došlo u většiny překážek k mírnému poklesu podílu škol, který se s nimi potýká.

V oblasti odborného vzdělávání a spolupráce škol a zaměstnavatelů by školy ve Středočeském kraji nejvíce ocenily stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních a přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů či odborného výcviku. Zaměříme-li se podrobněji na jednotlivé typy škol, pak střední odborná učiliště uvedla, že by jim pomohly především stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik/odborné předměty a přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce. Střední odborné školy by nejvíce ocenily přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce, stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, dále by přivítaly možnosti odborného výcviku nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů. Gymnázia se v rámci podpory odborného vzdělání pro jednotlivá opatření příliš nevyslovovala. Nejvyšší podíl gymnázií by ocenil stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních.

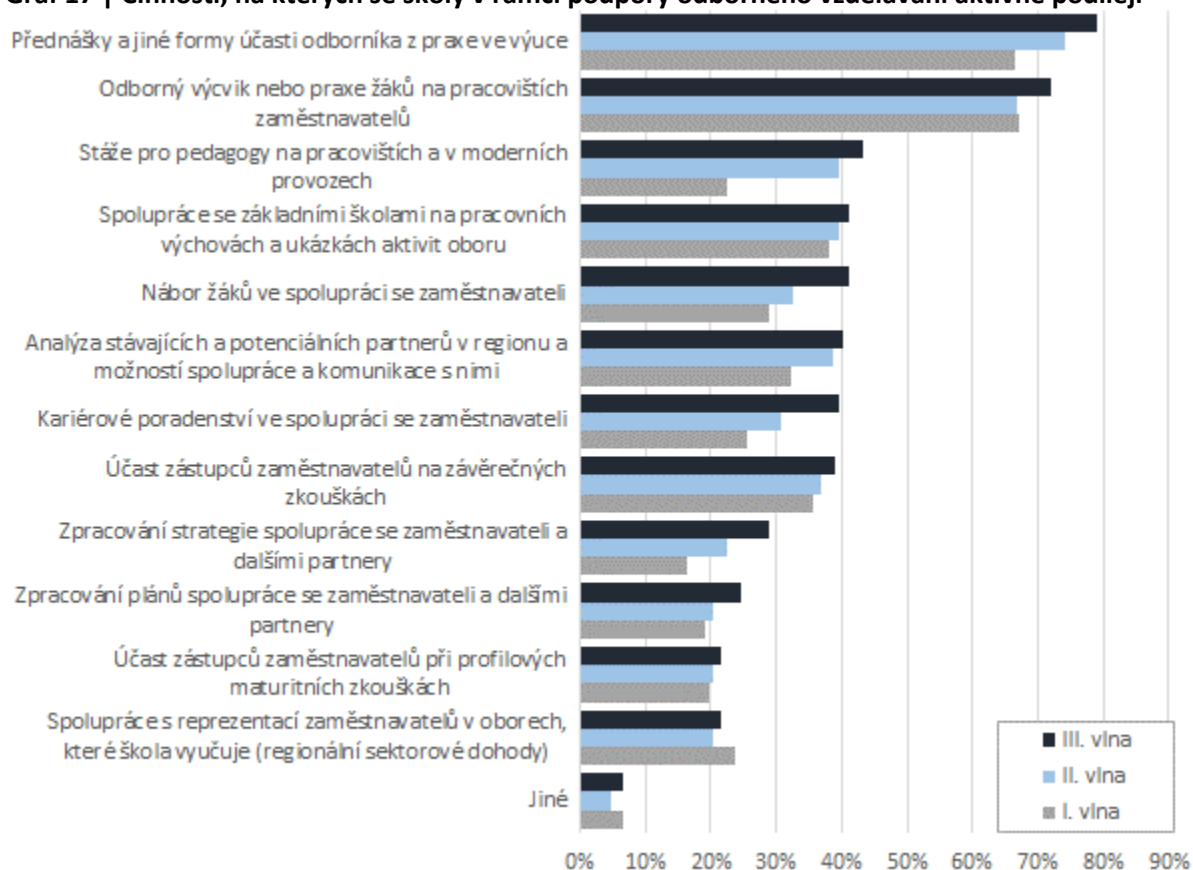
## **C.8 Aktivity, které školy realizují v rámci podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce se zaměstnavateli**

V rámci oblasti podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce se zaměstnavateli střední školy a vyšší odborné školy v největší míře pořádají přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (79 %) a dále realizují odborný výcvik nebo praxi žáků na pracovištích zaměstnavatelů (72 %). Necelá polovina škol organizuje stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech (43 %).

Méně často školy realizují spolupráci se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (41 %), pořádají nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli (41 %), vytvářejí analýzu stávajících a potenciálních partnerů v regionu a možností spolupráce a komunikace s nimi (40 %) a také rozvíjejí kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli (40 %), případně se zástupci zaměstnavatelů se účastní na závěrečných zkouškách ve škole (39 %).



**Graf 17 | Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory odborného vzdělávání aktivně podílejí**



Zdroj: <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analýza-potreb-skol-podzim-221.html>

Během druhé a třetí vlny šetření u většiny aktivit postupně narůstal podíl škol, který tyto aktivity realizoval. Nejpatrnější je rozdíl u stáží pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech (o 21 p. b. oproti první vlně a o 4 p. b. oproti druhé vlně). Dále narostl podíl škol, které realizují kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli (o 14 p. b. oproti první vlně a o 9 p. b. vůči druhé vlně šetření). Rovněž se zvýšil podíl škol, které pořádají přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (nárůst o 13 p. b. oproti první vlně šetření).

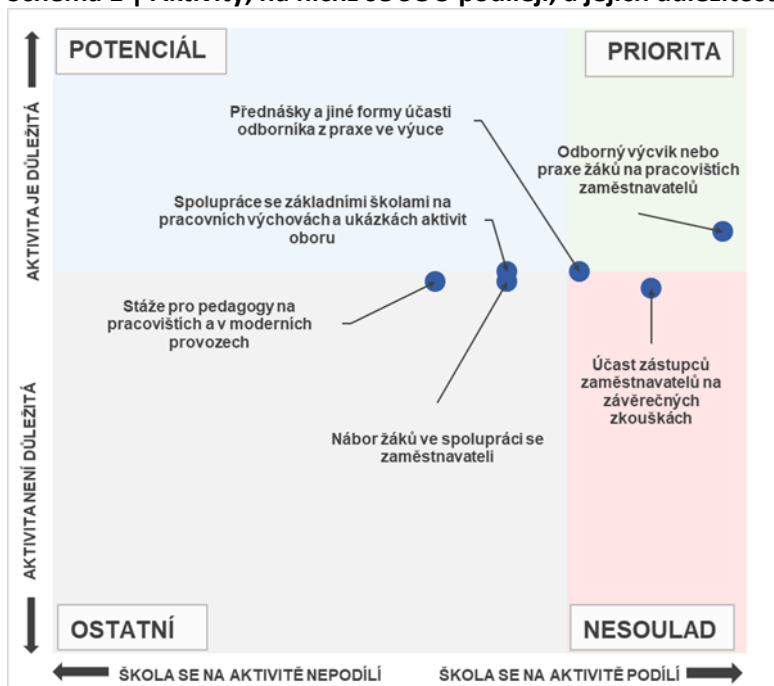
### C.9 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

**Střední odborná učiliště** z výše uvedených aktivit v oblasti odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli nejčastěji organizují odborný výcvik a praxi žáků na pracovištích zaměstnavatelů (97 %) a zajišťují účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (86 %). Tři čtvrtiny učilišť realizují přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (76 %). Dvě třetiny škol spolupracují se základními školami na pracovních výchovách (66 %) a stejný podíl škol také provádí nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli (66 %). Více než polovina SOU realizuje stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech (55 %).

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritou pro střední odborná učiliště je odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů a částečně i přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce. Tyto aktivity realizuje vysoký podíl SOU a přisuzuje jim také nadprůměrnou nebo alespoň průměrnou důležitost.

Účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách realizuje nadprůměrně vysoký podíl učilišť. Nicméně této aktivitě přiřazují mírně podprůměrnou důležitost, a proto pro učiliště představují určitý nesoulad.

## Schéma 1 | Aktivity, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

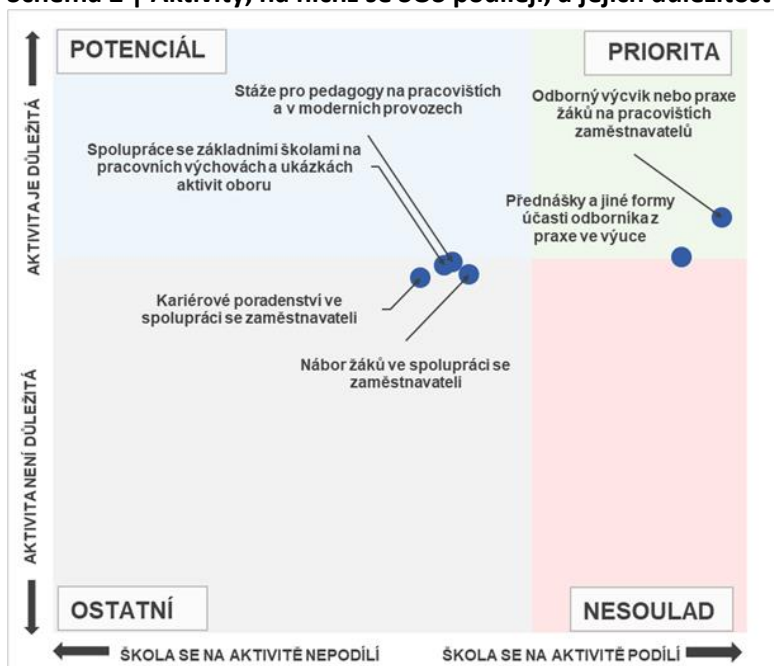


Zdroj: <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analiza-potreb-skol-podzim-221.html>

Potenciál pro podporu odborného vzdělávání včetně spolupráce se zaměstnavateli představuje pro SOU spolupráce se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru. Tuto aktivitu realizuje podprůměrný podíl škol, ale učiliště jí přikládají alespoň průměrnou důležitost. Těsně pod oblastí s potenciálem se vyskytují stáže pro pedagogy a nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli.

**Střední odborné školy** v oblasti podpory odborného vzdělávání nejčastěji realizují odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (96 %) přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (91 %).

## Schéma 2 | Aktivity, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost



Zdroj: <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analiza-potreb-skol-podzim-221.html>

Více než polovina SOŠ pak dále realizuje nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli (60 %), stáže pro pedagogy na pracovištích (58 %), věnuje se spolupráci se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (56 %) a také realizuje kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli (53 %).

Prioritami pro SOŠ je odborný výcvik a praxe žáků u zaměstnavatelů a přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce. Tyto aktivity realizuje vysoký podíl škol a školy jim také přikládají nejvyšší důležitost.

Potenciál pro podporu odborného vzdělávání představují spolupráce se ZŠ a stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech. Tyto aktivity školy realizují méně často, ale považují je za relativně (na úrovni průměru) důležité.

**Gymnázia** v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli nejsou příliš aktivní. Nejčastěji pořádají přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (77 %). Ostatní aktivity už realizují podstatně méně často. Asi čtvrtina gymnázií zpracovává analýzu stávajících a potenciálních partnerů v regionu a možností spolupráce a komunikace s nimi (26 %). Méně často organizují odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (20 %) nebo se věnují kariérovému poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli (20 %).

**Schéma 3 | Aktivity, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost**



Zdroj: <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analiza-potreb-skol-podzim-221.html>

Potenciál pro gymnázia představují tyto aktivity: kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli, odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů a analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu a možností spolupráce a komunikace s nimi. Tyto aktivity gymnázia realizují méně často, ale hodnotí je jako nadprůměrně důležité.

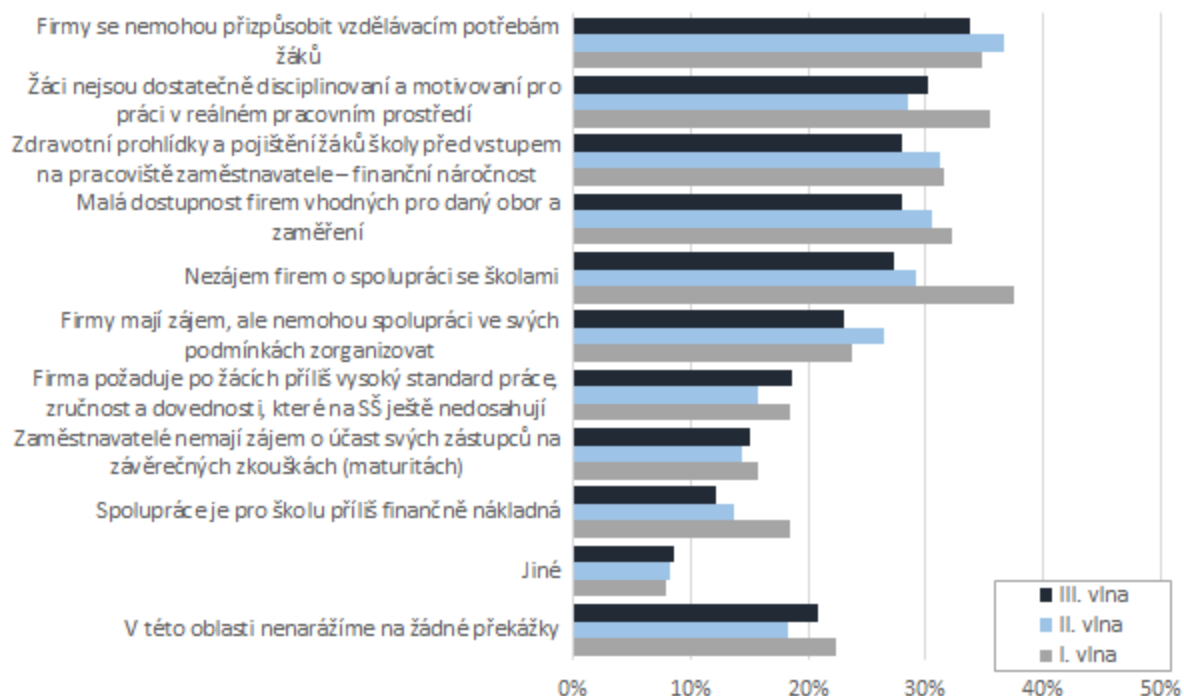
Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce realizují gymnázia nejčastěji, ale nehodnotí je jako příliš důležité, takže zde dochází k určitému nesouladu.

## C.10 Překážky, na které školy naráží v rámci podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce se zaměstnavateli

V oblasti odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli se neobjevila žádná překážka, se kterou by se setkala alespoň polovina škol. Přibližně třetina škol naráží na firmy, které se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků (34 %). Celkem 30 % škol uvedlo, že žáci nejsou dostatečně disciplinováni a motivováni pro práci v reálném pracovním prostředí. Méně často školy mezi překážkami uvádí nutnost zdravotních prohlídek a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště zaměstnavatele – finanční náročnost (28 %) a malou dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření (28 %). Dále si část škol stěžuje na nezájem firem o spolupráci se školami (27 %). Asi čtvrtina škol uvádí, že firmy mají zájem, ale nemohou spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat (23 %). Ostatní překážky uvádí méně než pětina škol. Více než pětina škol v této oblasti na žádné překážky nenaráží.

Oproti předchozím vlnám šetření došlo u většiny překážek k mírnému poklesu podílu škol, které se s nimi potýkají. Oproti I. vlně šetření se nejvíce zlepšila situace z hlediska nezájmu firem o spolupráci se školami (snížení o 10 p. b. oproti první vlně). Dále se snížil také podíl škol, které uvádějí, že spolupráce je pro školu příliš finančně nákladná (pokles o 6 p. b. oproti první vlně).

Graf 18 | Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory odborného vzdělávání



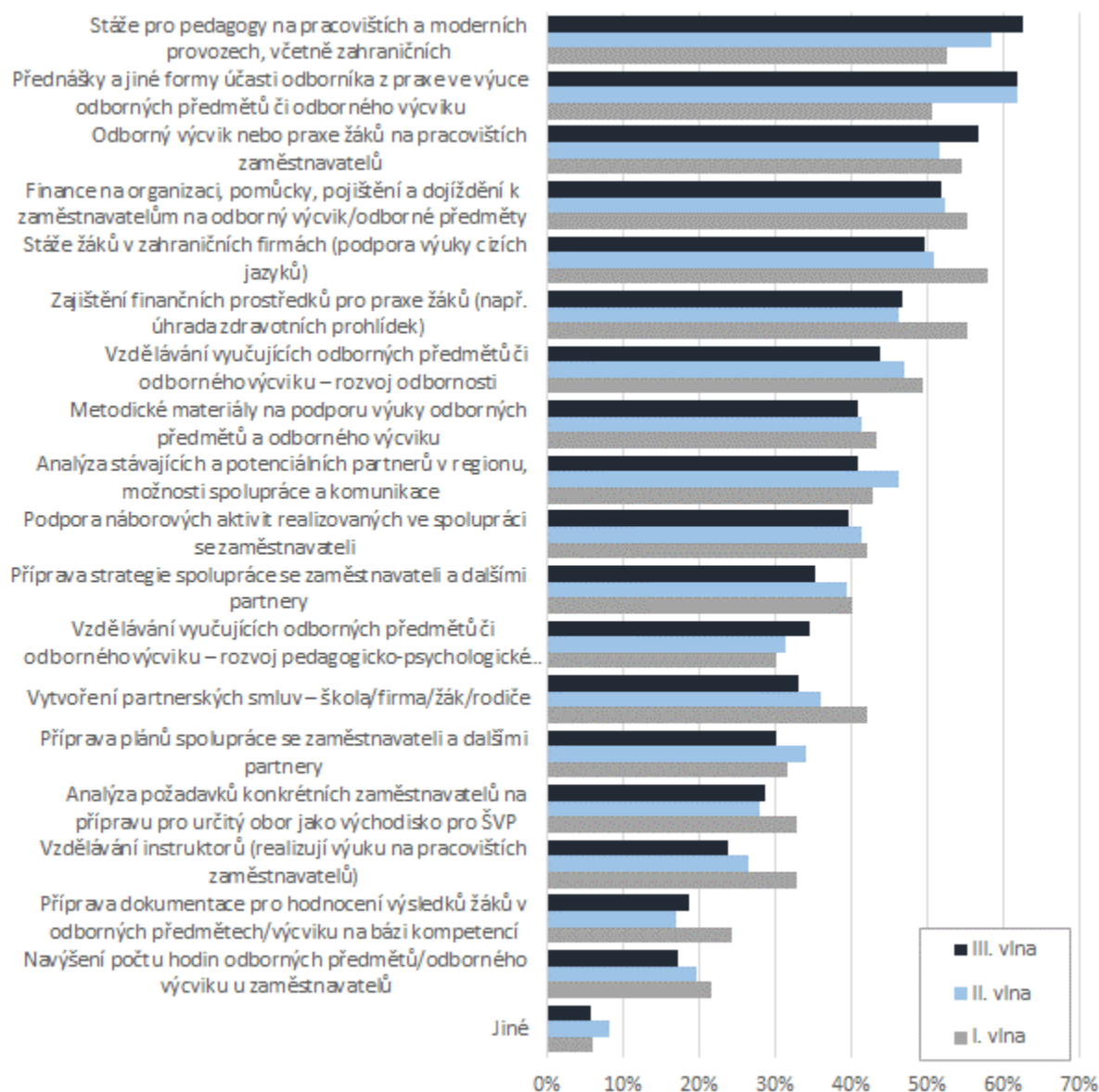
Zdroj: <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analyza-potreb-skol-podzim-221.html>

## C.11 Opatření pro zlepšení realizace podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce se zaměstnavateli

V oblasti odborného vzdělávání a spolupráce škol a zaměstnavatelů by školy ve Středočeském kraji nejvíce ocenily stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních (63 %) a přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů či odborného výcviku (62 %). Více než polovina škol se vyslovila pro potřebu odborného výcviku nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (57 %).

Kolem poloviny škol potřebuje finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik/odborné předměty (52 %), stáže žáků v zahraničních firmách (podpora výuky cizích jazyků) (50 %), zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (např. úhradu zdravotních prohlídek) (47 %). Méně často školy mezi potřebná opatření řadí vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku – rozvoj odbornosti (44 %), potřebu metodických materiálů na podporu výuky odborných předmětů a odborného výcviku (41 %), analýzu stávajících a potenciálních partnerů v regionu a možnosti spolupráce a komunikace (41 %) nebo podporu náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli (40 %).

**Graf 19 | Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory odborného vzdělávání**



Zdroj: <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analiza-potreb-skol-podzim-221.html>

Oproti předchozím vlnám šetření došlo u většiny opatření k poklesu jejich potřeby. Oproti I. vlně šetření došlo k největšímu poklesu potřeby stáží žáků v zahraničních firmách (pokles o 8 p. b.), poklesu potřeby zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (např. úhrada zdravotních prohlídek) (pokles o 9 p. b.), potřeby vytváření partnerských smluv – škola/firma/žák/rodič (pokles o 9 p. b.) a dále také školy méně často potřebují vzdělávání instruktorů (pokles rovněž o 9. p. b.). Naopak došlo ke zvýšení potřeby stáží pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních (zvýšení

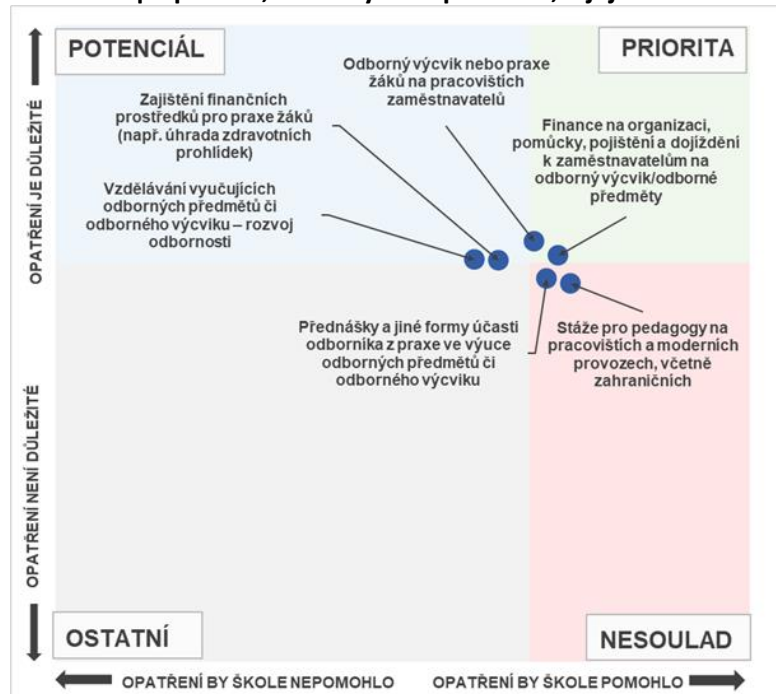
o 10 p. b. oproti první vlně) a přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů či odborného výcviku (zvýšení o 11 p. b. oproti první vlně).

## C.12 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

**Střední odborná učiliště** uvedla, že by jim pro podporu odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli pomohly především stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních (74 %), finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik/odborné předměty (72 %) a přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů či odborného výcviku (71 %). Kolem dvou třetin SOU by pro rozvoj v této oblasti potřebovalo odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (69 %), zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (např. úhrada zdravotních prohlídek) (64 %) a vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku – rozvoj odbornosti (60 %).

Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními pro podporu odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli zohlednili také jejich důležitost, představují prioritu středních odborných učilišť odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů a finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik/odborné předměty. Tato opatření zmiňují školy nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotí jako nejdůležitější.

**Schéma 4 | Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost**



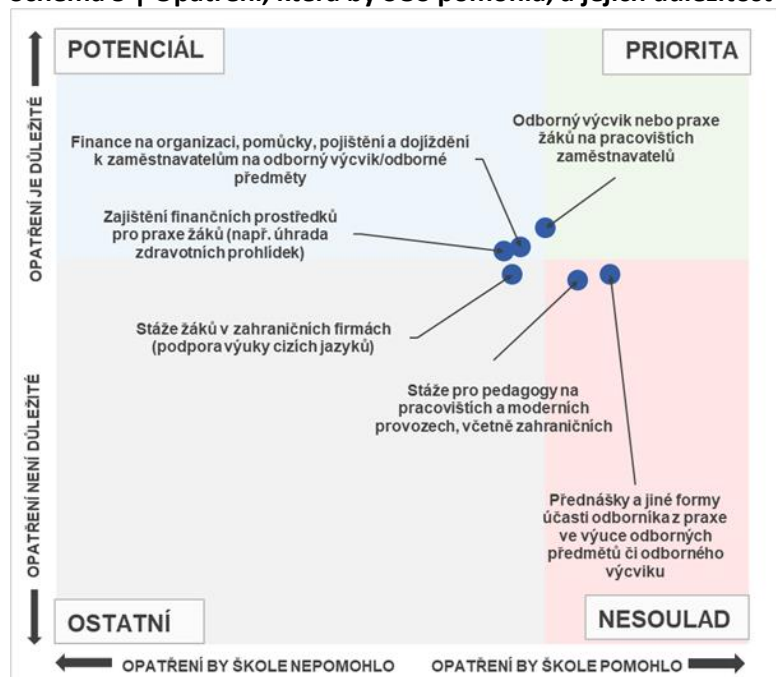
Zdroj: <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analiza-potreb-skol-podzim-221.html>

Stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních a přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů či odborného výcviku by potřeboval vysoký podíl škol. Zároveň ovšem školy přisuzují těmto opatřením podprůměrnou důležitost. Z tohoto důvodu pro školy představují určitý nesoulad.

Zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (např. úhrada zdravotních prohlídek) a vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku v rozvoji odbornosti vyžaduje nižší podíl škol, zároveň je ale těmto opatřením přisuzována vysoká důležitost. Z tohoto důvodu pro školy představují opatření s potenciálem pro oblast odborného vzdělávání.

**Střední odborné školy** by nejvíce ocenily přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů či odborného výcviku (80 %), stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních (75 %) a odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (71 %). Asi dvě třetiny SOU by potřebovaly finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik/odborné předměty (67 %), stáže žáků v zahraničních firmách (podpora výuky cizích jazyků) (66 %) a zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (např. úhrada zdravotních prohlídek) (65 %).

**Schéma 5 | Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost**



Zdroj: <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analiza-potreb-skol-podzim-221.html>

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření podpory odborného vzdělávání představují největší priority opatření v podobě odborného výcviku nebo praxe žáků. Toto opatření školy zmiňovaly velmi často a zároveň jej ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotily jako velice důležité.

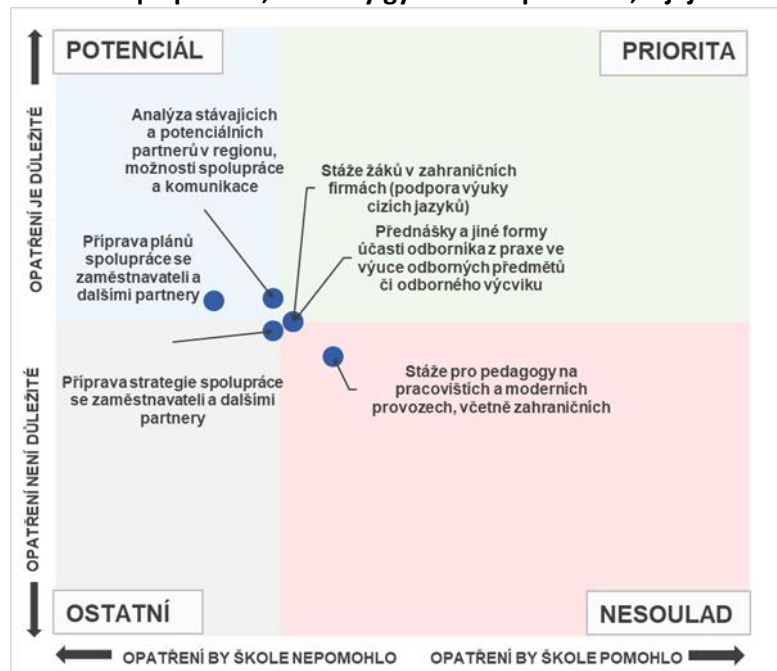
Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce a stáže pro pedagogy jsou školami žádané často, ale není jim přisuzována tak vysoká důležitost jako opatřením prioritním. Z tohoto důvodu se ocitají v tzv. nesouladu.

Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům a zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (např. úhrada zdravotních prohlídek) by ocenil nižší podíl škol než opatření prioritní. Střední odborné školy však těmto opatřením přisuzují lehce nadprůměrnou důležitost, proto pro ně představuje potenciál v podpoře odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli.

**Gymnázia** se v rámci podpory odborného vzdělání pro jednotlivá opatření příliš nevyslovovala. Nejvyšší podíl gymnázií by ocenil stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech (40 %). Dále asi třetina gymnázií by ocenila přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů či odborného výcviku (34 %), stáže žáků v zahraničních firmách (podpora výuky cizích jazyků) (34 %), analýzu stávajících a potenciálních partnerů v regionu, možnosti spolupráce a komunikace (31 %) a přípravu strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (31 %). Asi čtvrtina gymnázií by přivítala přípravu plánů spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (23 %).

Při zohlednění důležitosti jednotlivých opatření pro podporu odborného vzdělávání představují priority přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce a stáže pro pedagogy na pracovištích. Tato opatření jsou gymnáziím zmiňována relativně často a zároveň jsou ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnocena jako celkem důležitá.

**Schéma 6 | Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost**



Zdroj: <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analiza-potreb-skol-podzim-221.html>

Analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu a příprava plánů spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery představují pro gymnázia určitý potenciál. Sice se nejedná o nejčastěji zmiňovaná opatření, ale je jim přisuzována vysoká důležitost. Stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních vyžaduje vysoký podíl škol, jsou ale hodnocena jako méně důležitá, takže zde dochází k určitému nesouladu.

Další informace z celé zprávy jsou dostupné na: <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analiza-potreb-skol-podzim-221.html>

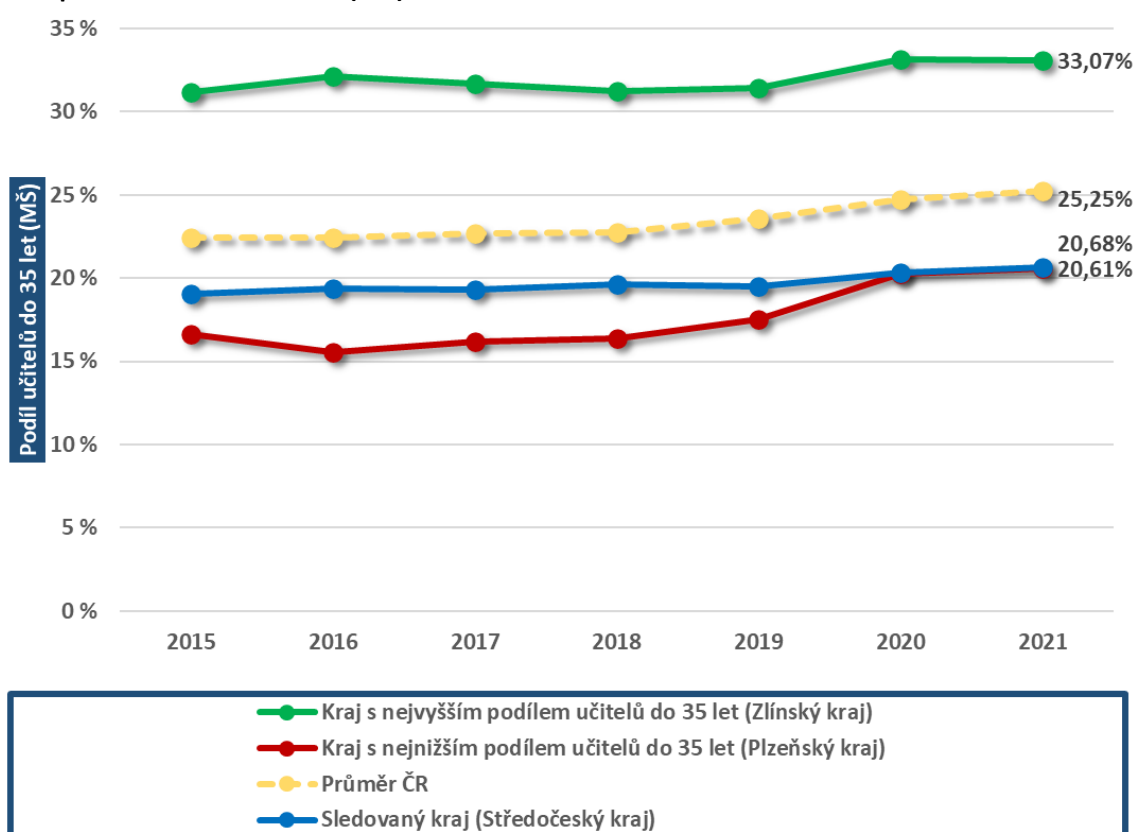


## D. Podpora a rozvoj pedagogů a leaderů škol

Nejenom výsledky žáků jsou důležité pro sledování kvality a nerovností české vzdělávací soustavy. Pro budoucí stabilitu systému a zejména pro zlepšení kvality českého vzdělávání je klíčová otázka vzdělávání a rozvoje pedagogů. Výsledky žáků jsou totiž kvalitou pedagogů zásadně ovlivňovány. Podpora a rozvoj pedagogů a leaderů škol tak představuje klíčový faktor pro kvalitní vzdělávání a úspěch školního prostředí. Pedagogové a školní leadeři hrají nezastupitelnou roli při formování a rozvoji mladé generace, a proto je důležité poskytnout jim nejen potřebné zdroje, ale také adekvátní podporu a příležitosti k osobnímu i profesnímu růstu.

První graf zobrazuje počet učitelů do 35 let, který je důležitým indikátorem naznačujícím, zda-li je budoucnost školství v kraji udržitelná a zda-li je v kraji dostatečná pracovní síla, která nahradí učitele odcházející do důchodu. Republikový průměr učitelů MŠ do 35 let je kolem 25 %. Středočeský kraj se nachází pod tímto průměrem, neboť je zde okolo 20 % mladých učitelů v MŠ. Graf 20 zároveň naznačuje, že se situace v kraji v posledních letech příliš nelepší. Středočeský kraj tak má společně s krajem Plzeňským nejnižší podíl mladých učitelů do 35 let v MŠ.

Graf 20 | Podíl učitelů do 35 let (MŠ)

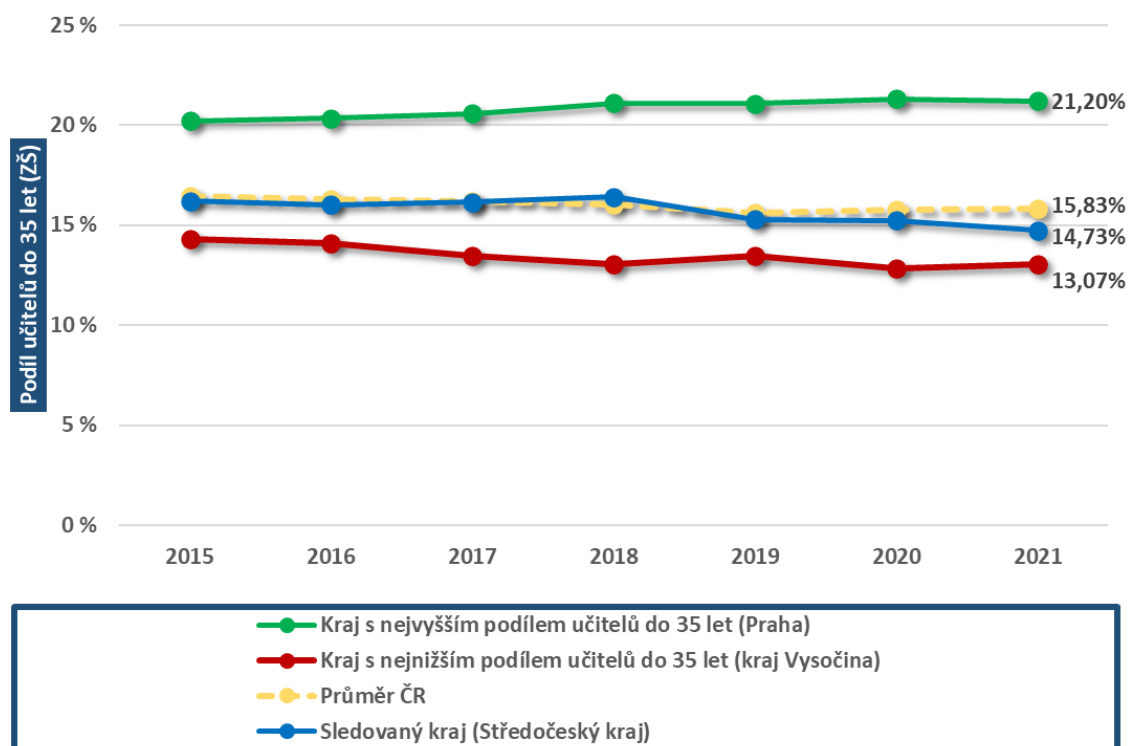


Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Na základních školách je ale obrázek odlišný. Republikový průměr je pouhých 16 % učitelů do 35 let. Ve Středočeském kraji je tento průměr stejně nízký. Výsledky průzkumu OECD z roku 2016 ukázaly, že průměrný počet mladých učitelů na ZŠ je v České republice pod průměrem OECD (Shewbridge, 2016). Výzkum OECD definuje mladé učitele jako učitele do 40 let. Ve sledovaném roce 2014 bylo těchto učitelů na ZŠ v ČR 31 %. Průměr OECD ale činil 41 %. České republice tak kvůli stárnoucí populaci učitelů hrozí vážné nedostatky učitelské pracovní síly na ZŠ.

Analýza od Korbela a Prokopa (2021) pod záštitou PAQ Research a Učitel naživo přitom ukázala, že učitelskou profesí by si vybralo daleko více studentů hlásících se na vysoké školy. Okolo 38 % studentů, kteří se nehlásili na žádnou pedagogickou fakultu odpovědělo, že za jiných podmínek by učitelskou profesí zvažovali. Nejvíce je však odrazovala samotná podoba učitelské práce (47 %), studium na pedagogické fakultě (39 %), a nakonec nízké platové ohodnocení (14 %). Propočty této studie ukázaly, že nebýt těchto bariér a v případě, že by si všichni tito studenti skutečně podali přihlášku, vzrostlo by procento uchazečů o studium z 25 % na 41 %.

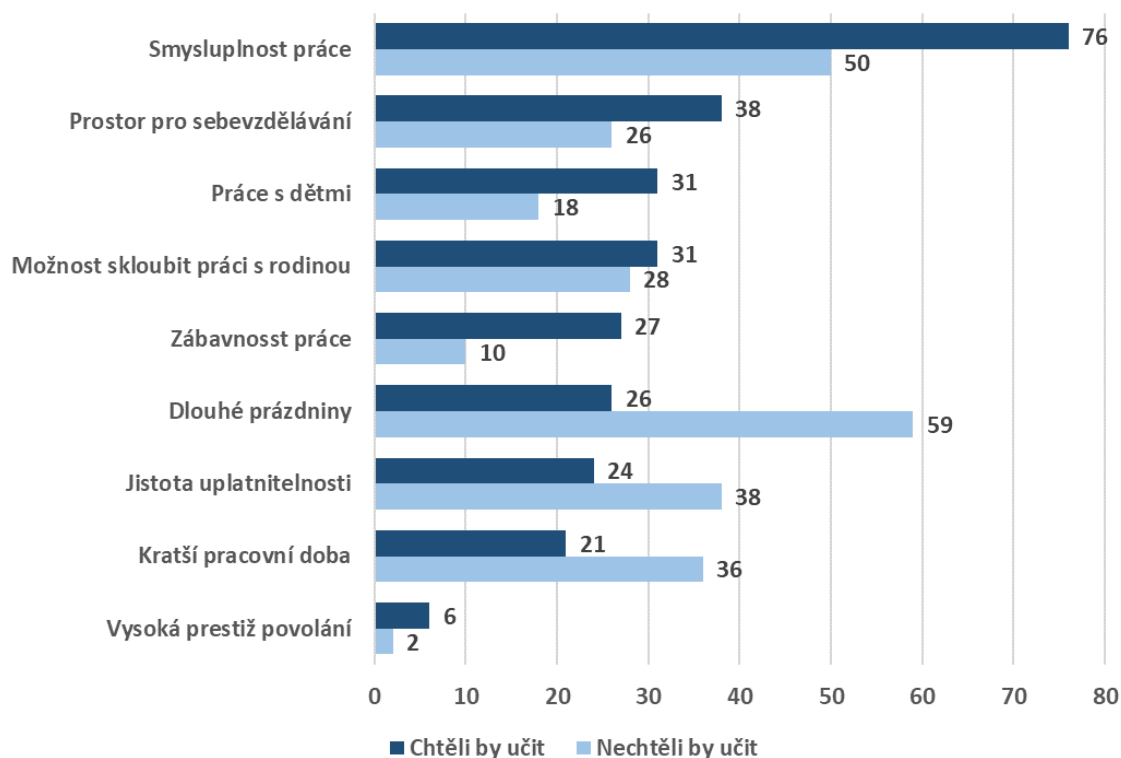
**Graf 21 | Podíl učitelů do 35 let (ZŠ)**



Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Graf 22 pocházející ze studie Korbela a Prokopa (2021) představuje pohled studentů na výhody učitelské profese. Studenti, kteří chtějí učit, mají nejsilnější motivaci pro výkon této profese v její smysluplnosti a prostoru pro sebevzdělávání. Naopak studenti, kteří by tuto profesi vykonávat nechtěli, vidí velkou výhodu učitelství v možnosti dlouhých prázdnin, jistotě uplatnitelnosti a kratší pracovní době.

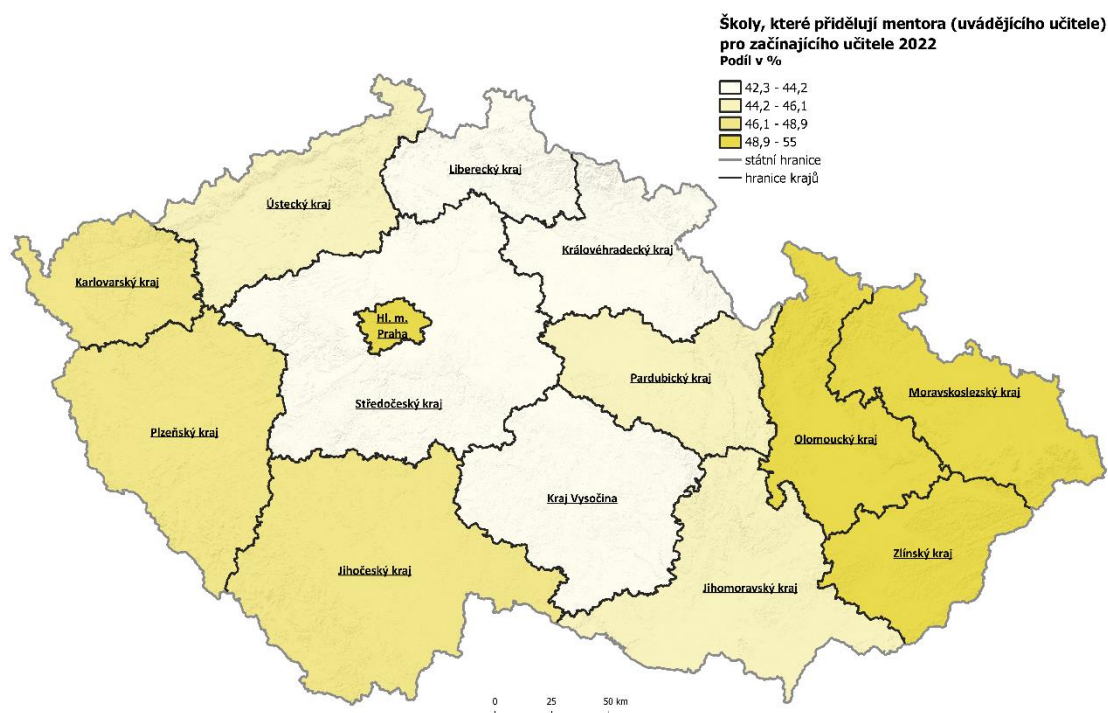
**Graf 22 | Které z následujících výhod učiteléské profese považujete za zásadní?**



Zdroj: Korbel, Prokop pro PAQ Research, *Učitel naživo, 2021; přepracováno*

Mentoring neboli přidělení “uvádějícího učitele” začínajícímu učiteli je v mnoha zahraničních zemích běžná praxe zakotvená v legislativě. V České republice taková legislativa neexistuje, a proto je dobré sledovat, zda-li tak školy činí sami či nikoliv. Uvádění začínajícího učitele je přitom důležitou součástí začátků v nové profesi a novém kolektivu, napomáhá k socializaci, sebevědomí a sebereflexi začínajícího učitele (Vítečková, 2018). Nejčastěji přiděluje uvádějícího učitele začínajícímu učiteli ředitel školy na základě zkušeností uvádějícího učitele a podobné aprobace. Výzkumy přitom uvádějí, že více než profesní kvality začínající učitelé oceňují u uvádějících učitelů kvality lidské jako je tolerance, ochota ke spolupráci, empatie atd. (Kessel, 2010; Prokešová, 2000). Následující mapa 21 ukazuje, v jaké míře se kraje liší v míře přidělování uvádějících učitelů pro začínající učitele v roce 2022. Uvádějící učitele přiděluje nejvíce škol v Moravskoslezském, Olomouckém a Zlínském kraji a také v Praze. Ve Středočeském kraji, Královéhradeckém, Libereckém a v Kraji Vysočina se přiděluje uvádějící učitel začínajícímu učiteli v nejnižší míře.

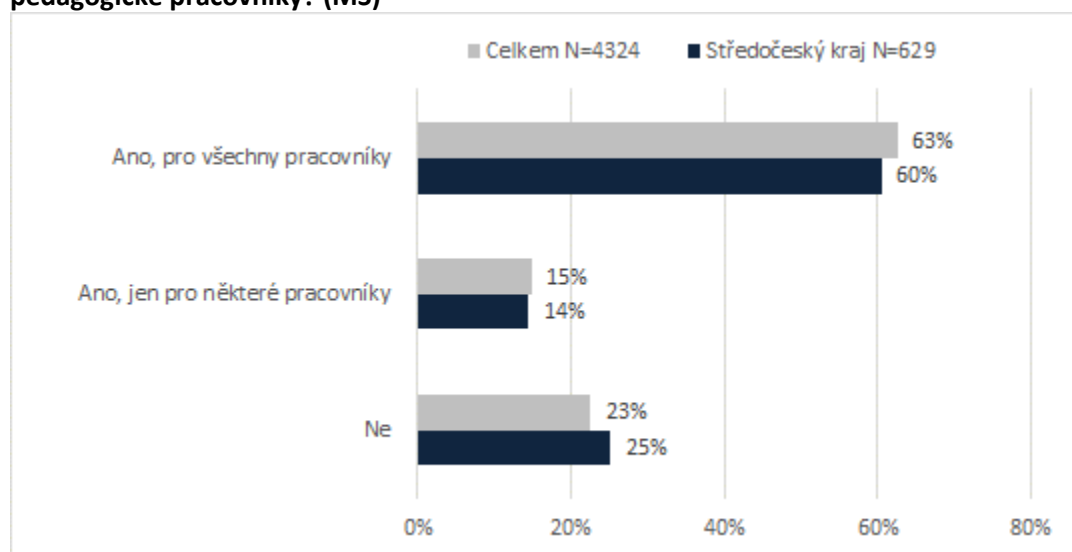
## Mapa 21 | Školy přidělující mentora (uvádějícího učitele) pro začínajícího učitele 2022



Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

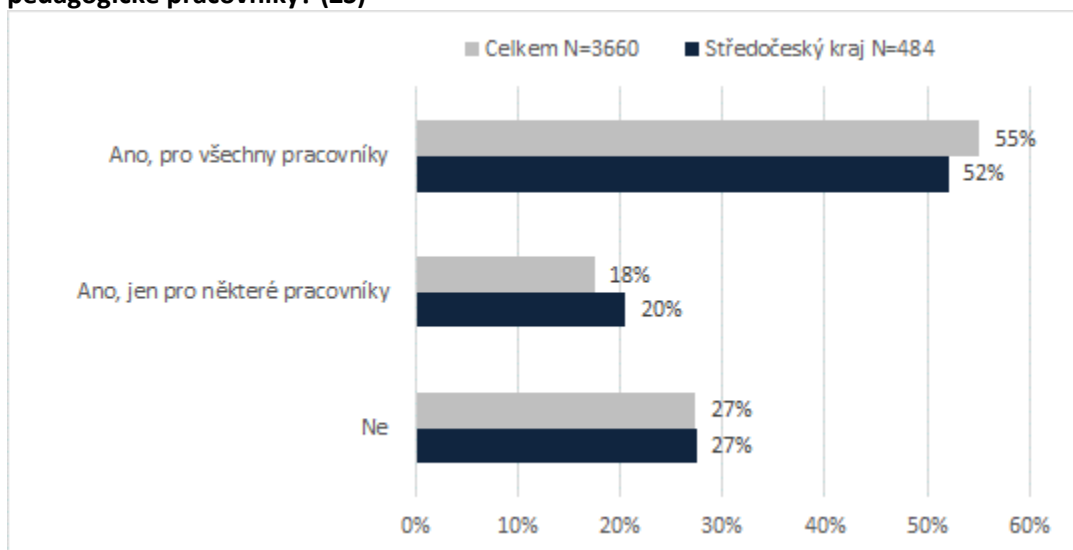
Když se zaměříme na další vzdělávání pedagogických pracovníků, je patrné, že mateřské školy ve Středočeském kraji, podobně jako v celé ČR, zpravidla vytváří pro všechny pedagogické pracovníky vzdělávací plány. V případě základních a středních škol jsou pro všechny pedagogické pracovníky vytvářeny plány dalšího rozvoje v polovině případů.

## Graf 23 | Jsou ve Vaší škole vytvářeny vzdělávací plány, plány osobního rozvoje apod. pro pedagogické pracovníky? (MŠ)



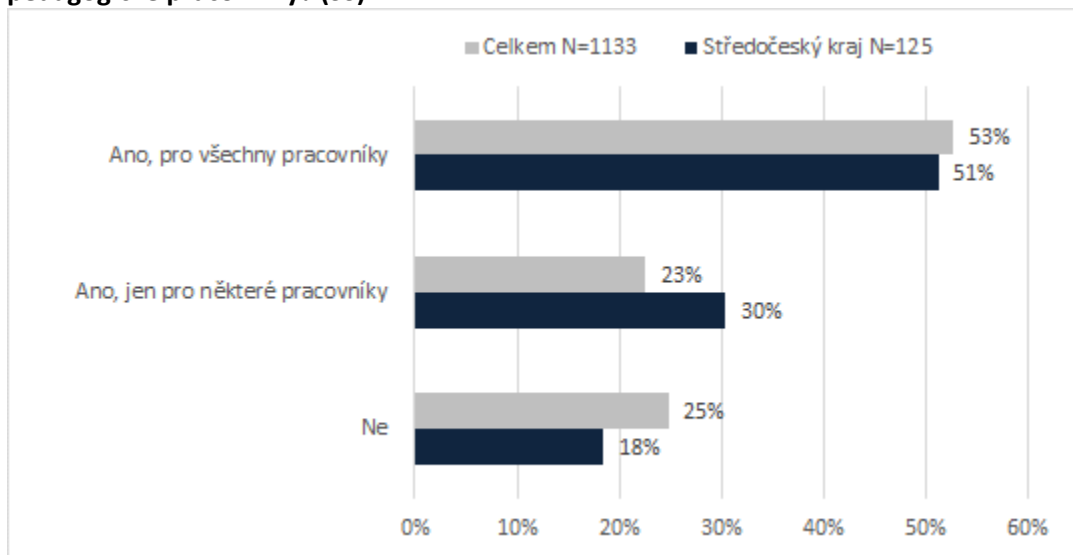
Zdroj dat: Projekt TIRDMSMT015MT06 „Vytvoření souborů nástrojů určených ke zjišťování potřeb regionálního školství“.

**Graf 24 | Jsou ve Vaší škole vytvářeny vzdělávací plány, plány osobního rozvoje apod. pro pedagogické pracovníky? (ZŠ)**



Zdroj dat: Projekt TIRDMSMT015MT06 „Vytvoření souborů nástrojů určených ke zjišťování potřeb regionálního školství“.

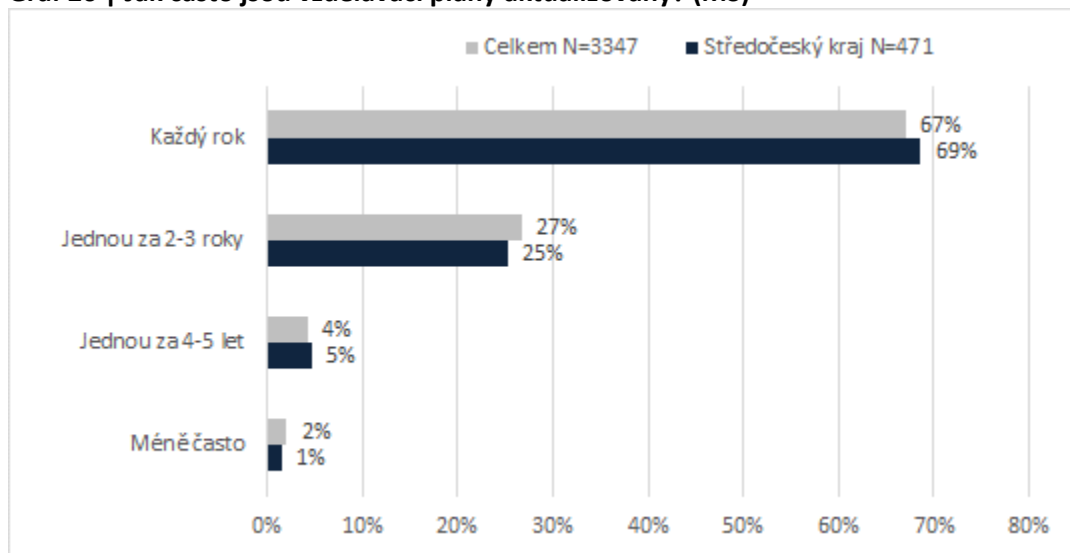
**Graf 25 | Jsou ve Vaší škole vytvářeny vzdělávací plány, plány osobního rozvoje apod. pro pedagogické pracovníky? (SŠ)**



Zdroj dat: Projekt TIRDMSMT015MT06 „Vytvoření souborů nástrojů určených ke zjišťování potřeb regionálního školství“.

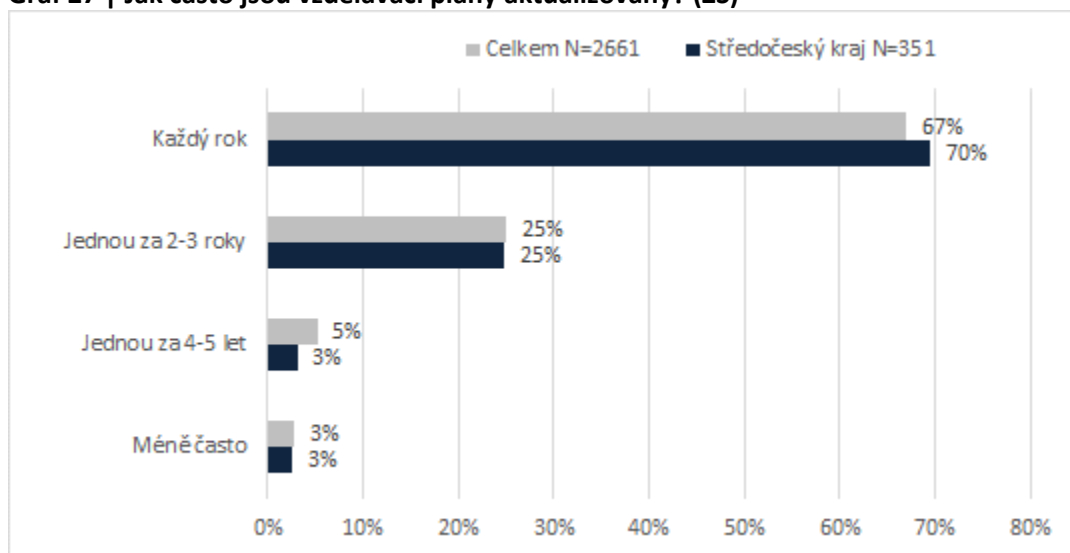
Každoroční aktualizaci vzdělávacích plánů provádí ve Středočeském kraji 69 % mateřských škol, 70 % základních škol a 60 % středních škol. Obecně je účast škol na této aktivitě srovnatelná s celou ČR, odchylku tvoří střední školy, kde je aktivita nižší.

**Graf 26 | Jak často jsou vzdělávací plány aktualizovány? (MŠ)**



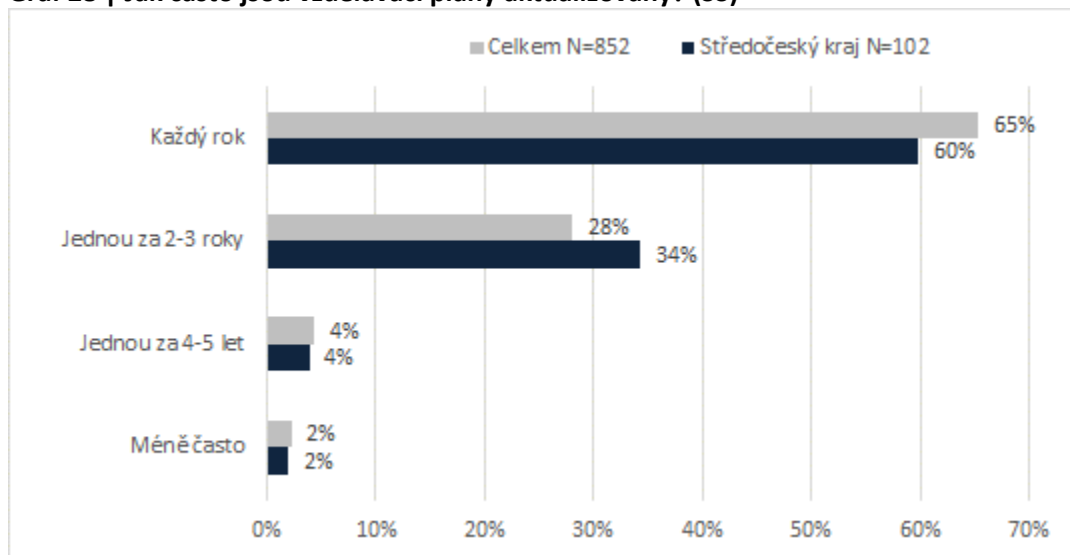
Zdroj dat: Projekt TIRDMSMT015MT06 „Vytvoření souborů nástrojů určených ke zjišťování potřeb regionálního školství“.

**Graf 27 | Jak často jsou vzdělávací plány aktualizovány? (ZŠ)**



Zdroj dat: Projekt TIRDMSMT015MT06 „Vytvoření souborů nástrojů určených ke zjišťování potřeb regionálního školství“.

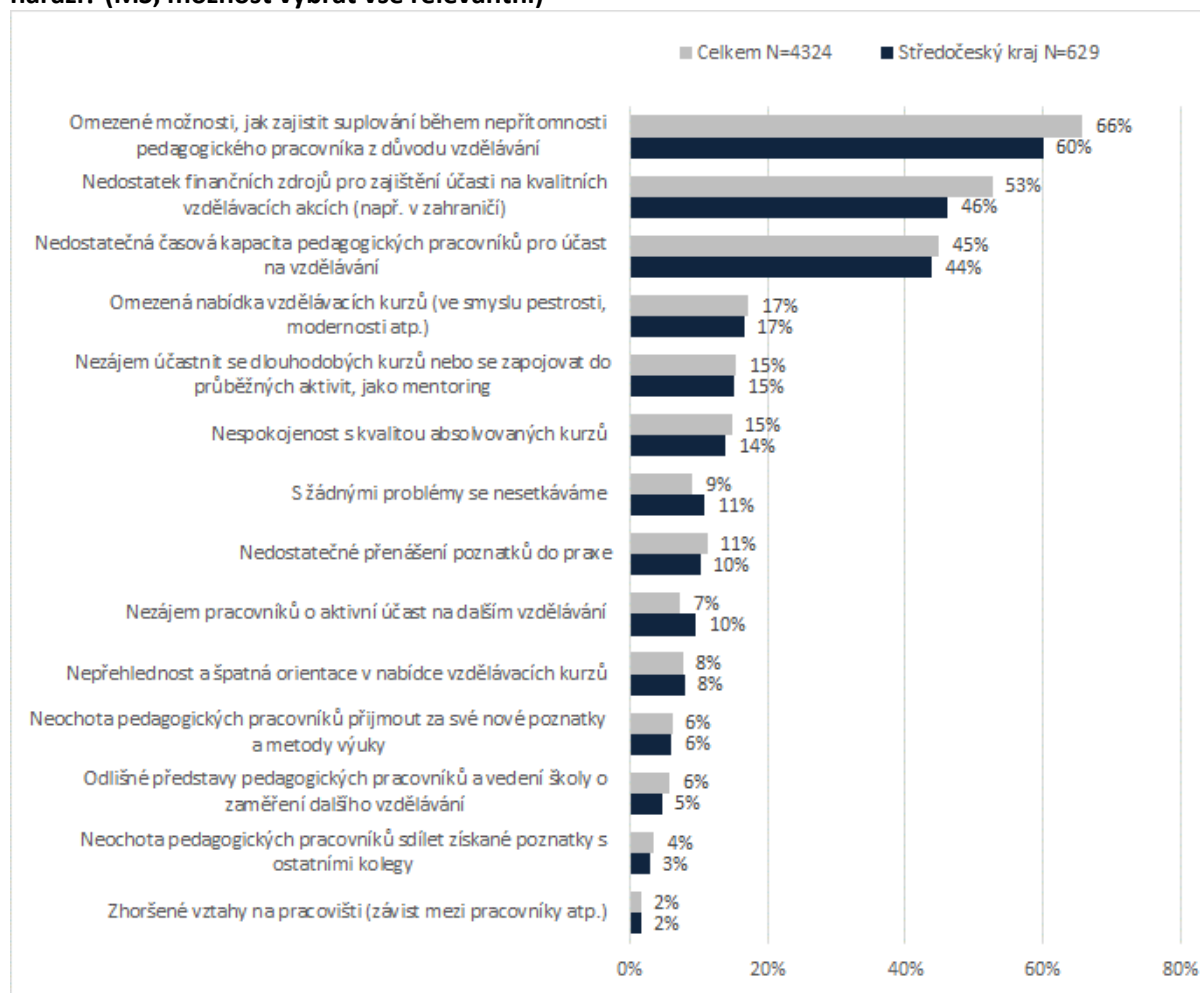
**Graf 28 | Jak často jsou vzdělávací plány aktualizovány? (SŠ)**



Zdroj dat: Projekt TIRDMSMT015MT06 „Vytvoření souborů nástrojů určených ke zjišťování potřeb regionálního školství“.

Když se zaměříme na překážky, na které školy v souvislosti se vzděláváním pedagogických pracovníků naráží, jsou pro mateřské školy nejvýznamnější problém omezené možnosti, jak zajistit suplování během nepřítomnosti pedagogického pracovníka z důvodu vzdělávání a s větším odstupem pak nedostatek finančních zdrojů pro zajištění účasti na kvalitních vzdělávacích akcích (např. v zahraničí) a nedostatečná časová kapacita pedagogických pracovníků pro účast na vzdělávání. Oproti hodnotám na úrovni celé ČR je však podíl škol, které na tyto problémy naráží, podprůměrný.

**Graf 29 | Na jaké překážky v souvislosti se vzděláváním pedagogických pracovníků Vaše škola často naráží? (MŠ, možnost vybrat vše relevantní)**

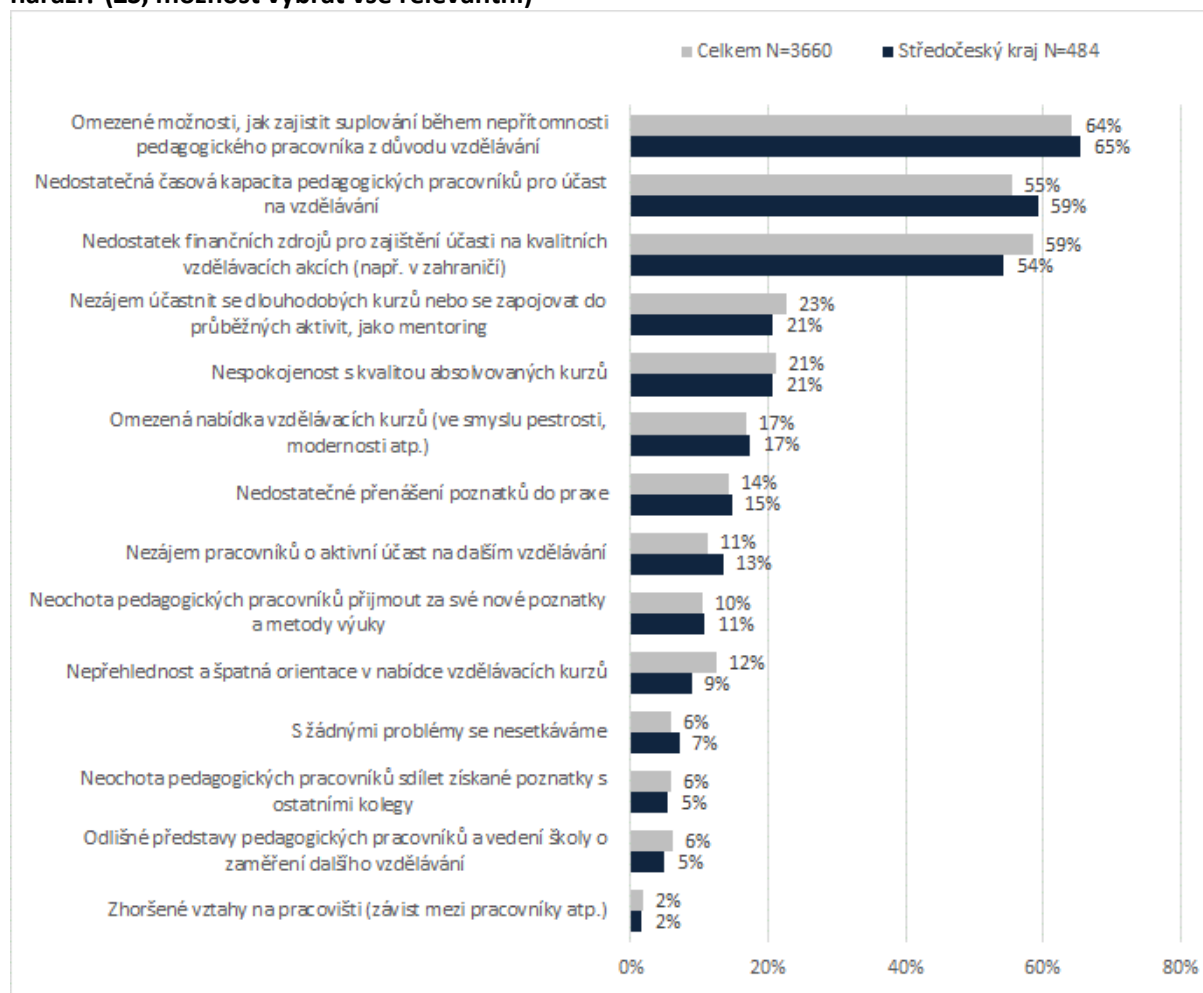


Zdroj dat: Projekt TIRDMSMT015MT06 „Vytvoření souborů nástrojů určených ke zjišťování potřeb regionálního školství“.

V souvislosti s překážkami ve vzdělávání pedagogických pracovníků jsou pro základní školy nejvýznamnějšími problémy omezené možnosti, jak zajistit suplování během nepřítomnosti pedagogického pracovníka z důvodu vzdělávání a nedostatečná časová kapacita pedagogických pracovníků pro účast na vzdělávání. Oproti hodnotám na úrovni celé ČR je pak méně patrným problémem nedostatek finančních zdrojů pro zajištění účasti na kvalitních vzdělávacích akcích (např. v zahraničí).



**Graf 30 | Na jaké překážky v souvislosti se vzděláváním pedagogických pracovníků Vaše škola často naráží? (ZŠ, možnost vybrat vše relevantní)**

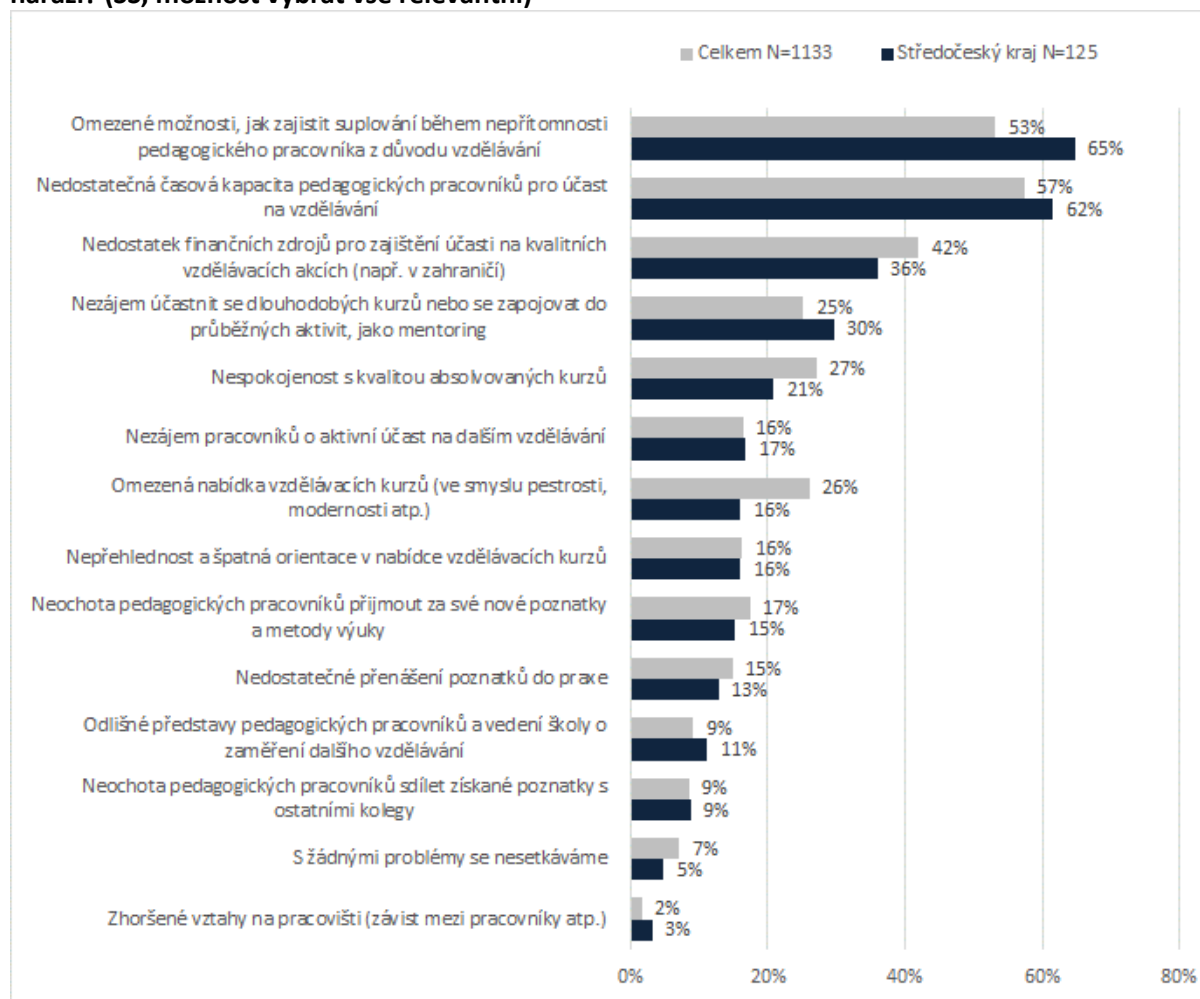


Zdroj dat: Projekt TIRDMSMT015MT06 „Vytvoření souborů nástrojů určených ke zjišťování potřeb regionálního školství“.

V souvislosti s překážkami ve vzdělávání pedagogických pracovníků jsou pro střední školy nejvýznamnějšími problémy omezené možnosti, jak zajistit suplování během nepřítomnosti pedagogického pracovníka z důvodu vzdělávání a nedostatečná časová kapacita pedagogických pracovníků pro účast na vzdělávání.

Výraznější ve srovnání s celou ČR jsou právě omezené možnosti suplování. Naopak mezi méně významné problémy se řadí nedostatek finančních zdrojů a omezená nabídka vzdělávání.

**Graf 31 | Na jaké překážky v souvislosti se vzděláváním pedagogických pracovníků Vaše škola často naráží? (SŠ, možnost vybrat vše relevantní)**

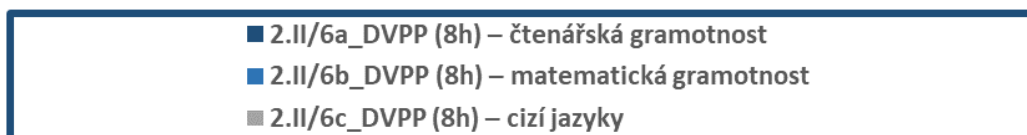
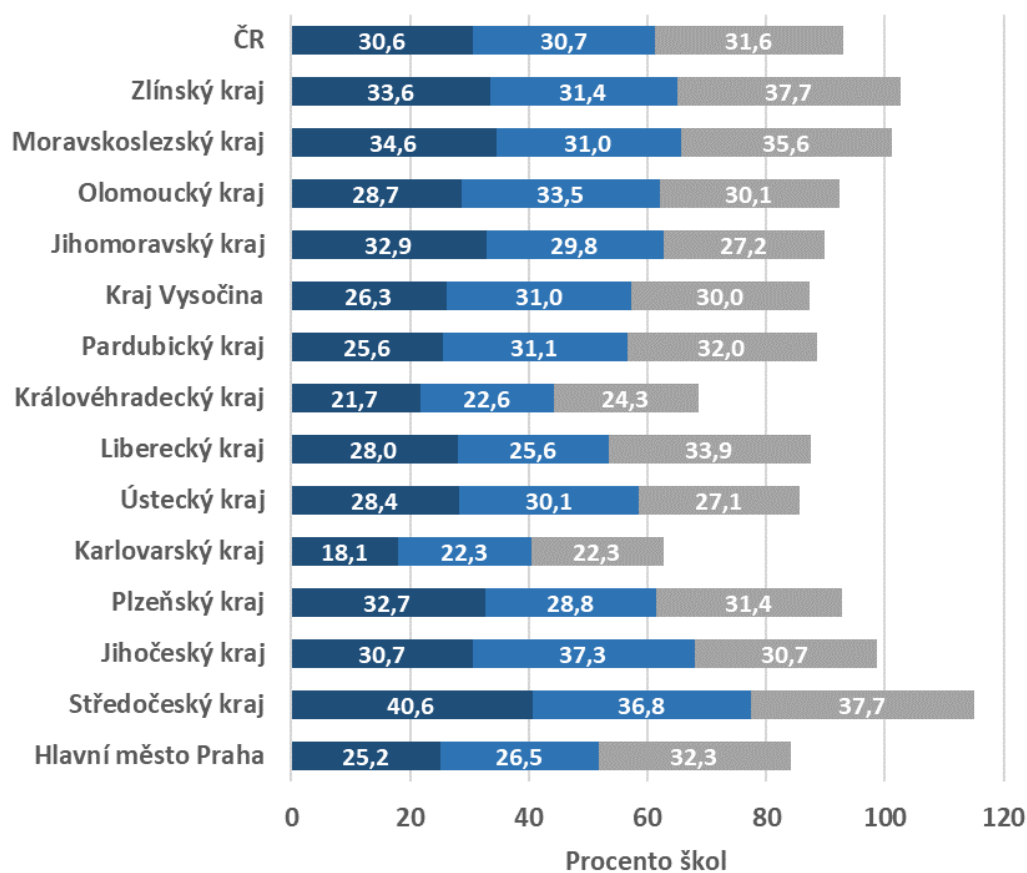


Zdroj dat: Projekt TIRDMSMT015MT06 „Vytvoření souborů nástrojů určených ke zjišťování potřeb regionálního školství“.

Základní školy si v největší míře volí šablonu Vzdělávání pedagogických pracovníků ZŠ – DVPP<sup>2</sup> v oblasti osobnostně sociální rozvoj, průměrně 32,9 % ZŠ v České republice. Další šablony Vzdělávání pedagogických pracovníků ZŠ – DVPP, které si ZŠ v ČR volí ve větší míře, jsou šablony cizí jazyky, matematická gramotnost a čtenářská gramotnost, které si volí přibližně 31 % ZŠ. O něco méně bývají voleny šablony Vzdělávání pedagogických pracovníků ZŠ – DVPP v oblasti ICT, polytechnického vzdělávání a projektové výuky. Ve Středočeském kraji si ZŠ vybírají šablony Vzdělávání pedagogických pracovníků ZŠ – DVPP ve všech oblastech více, než je republikový průměr. Šablonu v oblasti čtenářské gramotnosti si vybírá dokonce 40,6 % škol (ČR: 30,6 %).

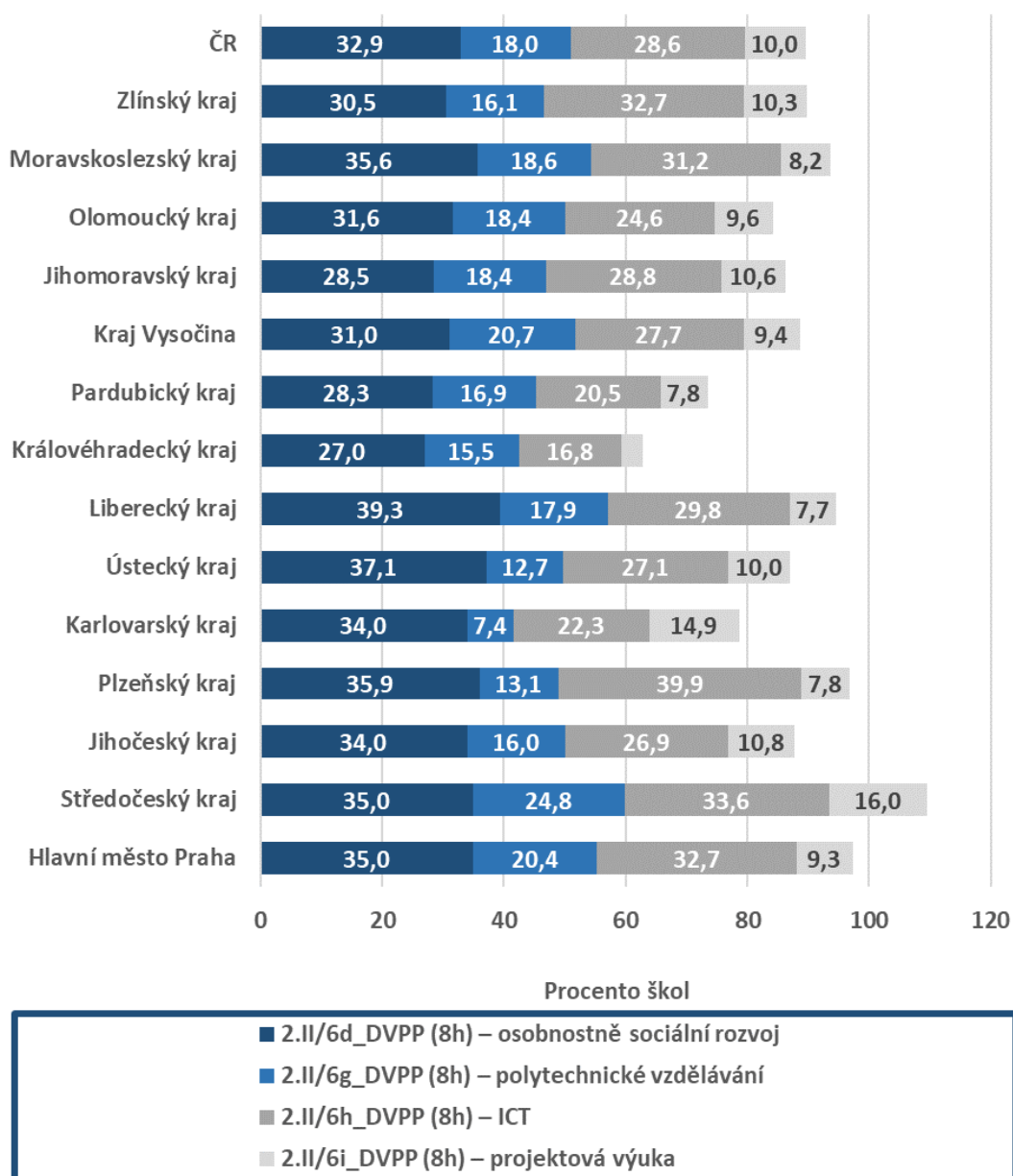
<sup>2</sup> 2.II/6 Vzdělávání pedagogických pracovníků ZŠ – DVPP (v rozsahu 8 hodin)

**Graf 32 | Procento základních škol, které si zvolily danou šablonu**



*Pozn.: Popisky hodnoty nižších než 10 % nejsou zobrazeny; součet škol může být vyšší než 100 % (školy volí z více šablon).*

**Graf 33 | Procento základních škol, které si zvolily danou šablonu**



Zdroj: Šablony OP VVV

Pozn.: Popisky hodnot nižších než 7 % nejsou zobrazeny; součet škol může být vyšší než 100 % (školy volí z více šablon)

## E. Rovný přístup a efektivní podpora pro všechny žáky bez rozdílu

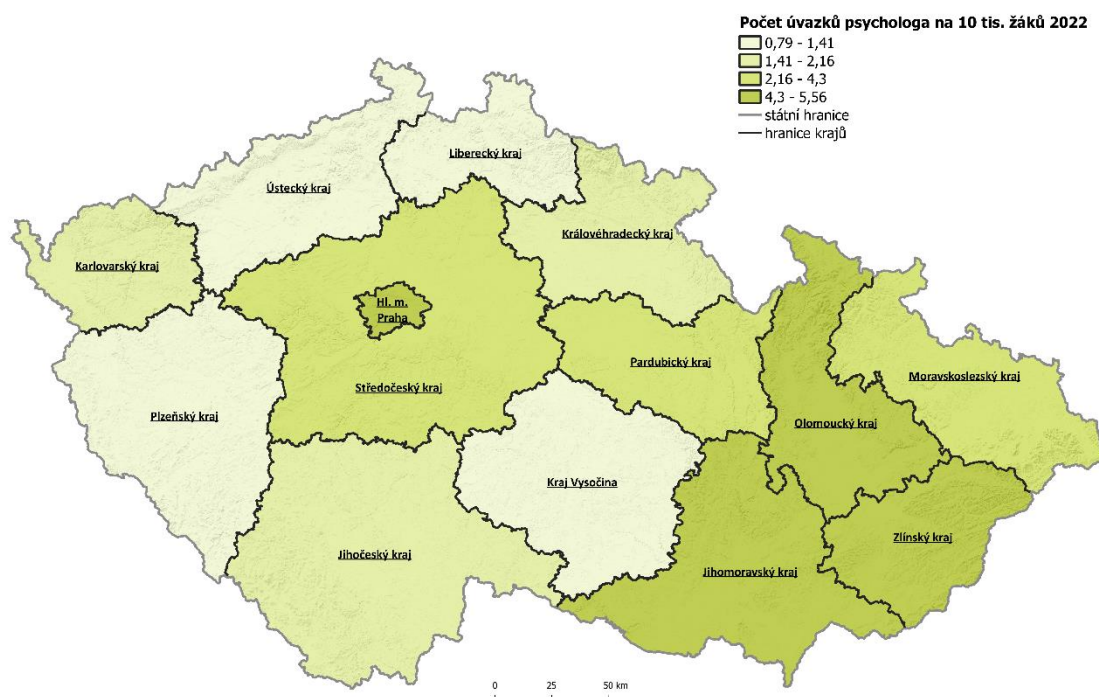
Rovný přístup a efektivní podpora pro všechny žáky bez rozdílu představuje základní princip spravedlivého vzdělávání. Každý žák, bez ohledu na své schopnosti, socioekonomické zázemí, etnický původ nebo jakékoliv jiné rozdíly, by měl mít stejnou možnost získat kvalitní vzdělání a plně se rozvíjet. Rovnost ve vzdělání znamená vytvoření podmínek, ve kterých budou všechny potřeby a individuální rozdíly žáků respektovány a adresovány.

A právě podpůrné profese, jako jsou školní psychologové a speciální pedagogové, hrají klíčovou roli v poskytování podpory a pomoci žákům, kteří se potýkají s různými vzdělávacími a emocionálními překážkami. Školní psychologové mají za úkol poskytovat psychologickou podporu žákům s různými emocionálními problémy a potřebami. Pomoc se může věnovat duševnímu zdraví, sociálním vztahům, učení a chování. Dále školní psychologové provádějí psychologická hodnocení žáků, která mohou zahrnovat testování inteligence, emocionálního a akademického vývoje a dalších oblastí, které ovlivňují školní výkon. Na základě těchto hodnocení mohou navrhnout vhodné intervence a podporu, jako je například individuální terapie, skupinová terapie nebo podpora rodiny. Mezinárodní studie navíc dokázaly, že vyšší podíl školních psychologů je pozitivně asociován s lepšími výsledky žáků a zmírňováním negativního efektu nižšího socioekonomického statusu žáka (López, Cárdenas & Gonzáles, 2021).

Speciální pedagogové se zaměřují na žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a pracují na vytváření individuálních vzdělávacích plánů (IVP), které jsou přizpůsobeny potřebám konkrétních žáků. Tyto plány zahrnují různé strategie a techniky, které mají žákům pomoci překonat různé výzvy, jako jsou například poruchy učení (dyslexie, dysgrafie), ADHD nebo poruchy autistického spektra. Speciální pedagog také úzce spolupracuje s vedením školy, pedagogy, a zákonnými zástupci a spolupracuje jak se školskými poradenskými zařízeními, tak se zdravotnickými, sociálními či dalšími službami. Speciální pedagogové jsou pro školská řazení doporučováni také v mezinárodních studiích, které říkají, že speciální pedagogika pomáhá dětem s poruchami učení k lepším výsledkům. Zároveň platí, že čím dříve je speciální pedagogika zahájena, tím lepších akademických výsledků žák dosahuje (Hanushek, Kain & Rikvin, 2002; Hurwitz et al., 2019; Schwartz, Hopkins, & Stiefel, 2021).

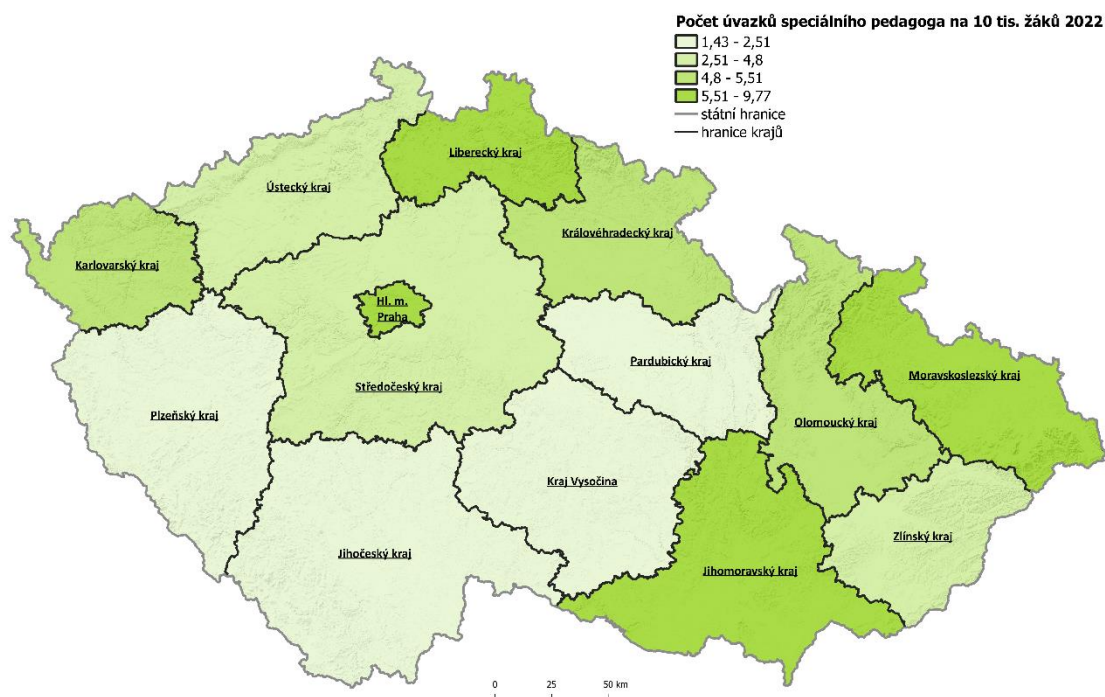
Školních psychologů a speciálních pedagogických pracovníků je méně v těch regionech, které se vyznačují nižší kvalitou života, nižším počtem vysokých škol a nižší mírou urbanizace (České školství v mapách, 2022). V takových oblastech mívají školní psychologové a speciální pedagogové na starost více žáků než v oblastech, kde jsou hodnoty zmiňovaných proměnných vyšší. Problém lze nalézt hlavně v oblastech vzdálenějších od hlavních krajských měst. Ve Středočeském kraji je mírně nadprůměrný počet úvazků školního psychologa a mírně podprůměrný počet úvazků speciálního pedagoga. Školní psychologové a speciální pedagogové jsou přitom důležitou součástí kvalitního školství.

## Mapa 22 | Počet úvazků psychologa na 10 tis. žáků 2022



Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

## Mapa 23 | Počet úvazků speciálního pedagoga na 10 tis. žáků 2022



Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

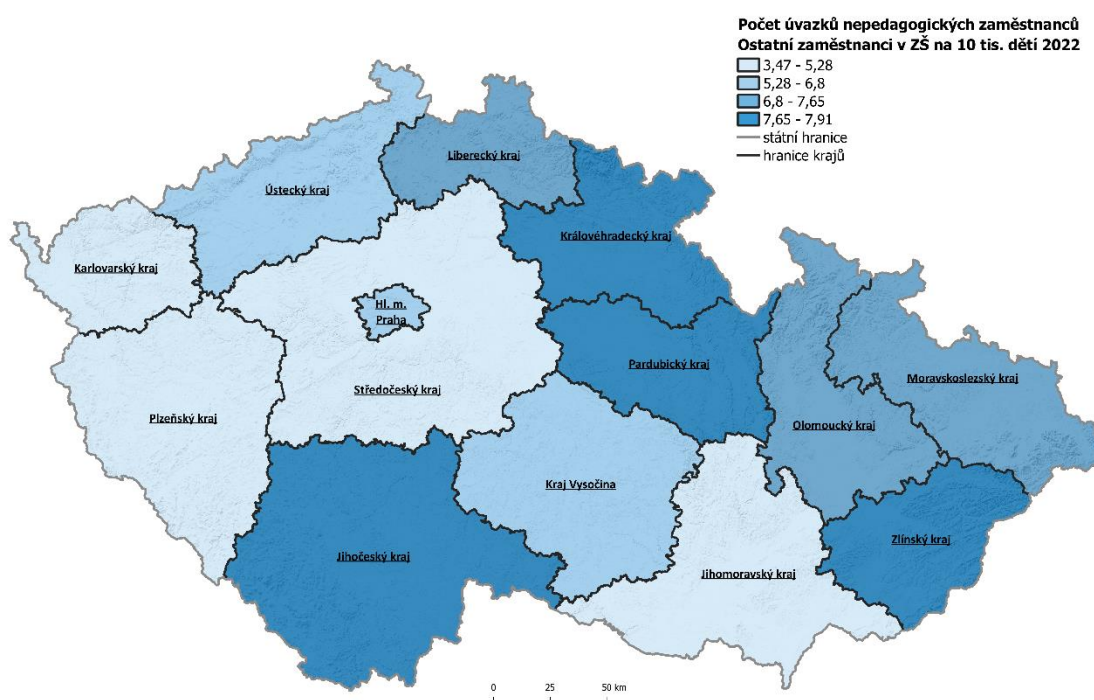
Nepedagogičtí pracovníci v rámci školství jsou zaměstnanci školy, kteří nevykonávají funkci učitele nebo výchovného poradce. K této skupině pracovníků mohou patřit mezi jinými administrativní pracovníci, kuchaři, údržbáři, knihovníci atd. Nepedagogičtí zaměstnanci mají důležité úkoly, například organizují a řídí administrativní záležitosti, zajišťují fungování provozu školy, spravují dokumentaci a

evidence, řídí ekonomické a finanční záležitosti a vykonávají technické a údržbářské práce. Dalším úkolem nepedagogických pracovníků je poskytování stravovacích služeb, jako je vaření jídel pro žáky a zaměstnance školy a celková organizace stravování.

Nepedagogičtí pracovníci jsou nezbytnými členy týmu a hrají klíčovou roli v zajištění hladkého chodu školy a vytvoření prostředí, ve kterém mohou učitelé a žáci úspěšně fungovat. Jejich příspěvek a spolupráce s ostatními zaměstnanci školy jsou nezbytné pro dosažení vysoké kvality vzdělávání pro žáky.

Největší počty nepedagogických pracovníků v ZŠ jsou v kraji Pardubickém, Královéhradeckém, Zlínském a Jihočeském. Nízké počty nepedagogických pracovníků lze pozorovat v mapě 24 v rámci základních škol v kraji Středočeském, Plzeňském a Karlovarském.

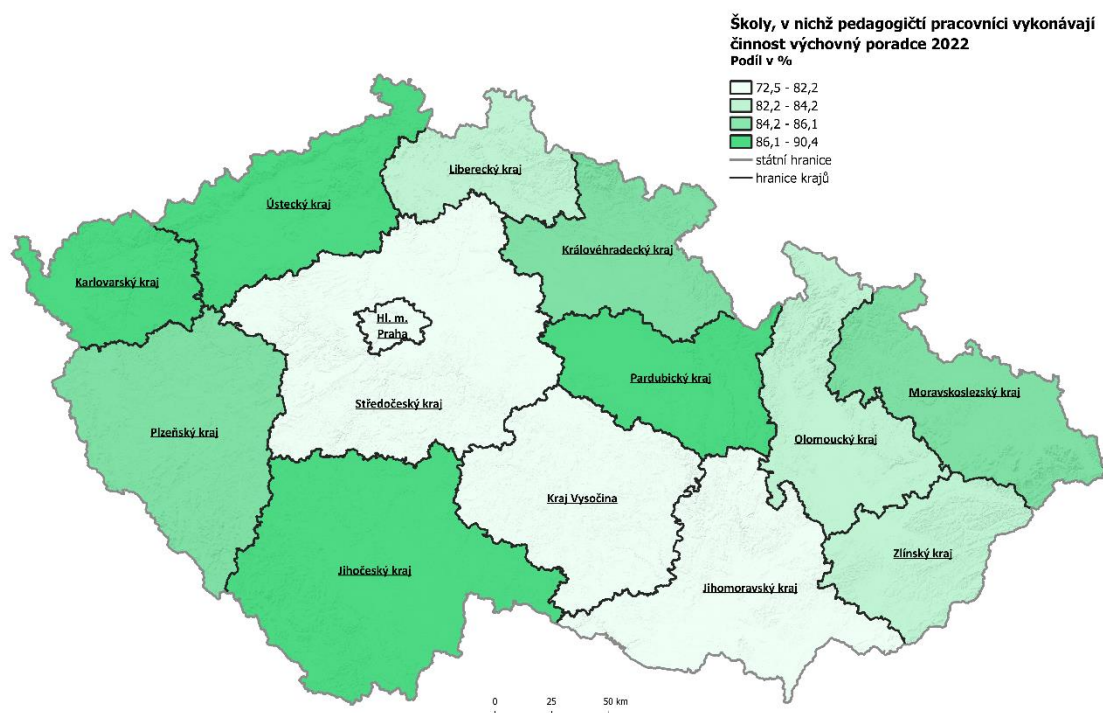
**Mapa 24 | Počet úvazků nepedagogických zaměstnanců na ZŠ (na 10. tis dětí 2022)**



Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Ve sledovaném Středočeském kraji je nejnižší podíl pedagogických pracovníků vykonávajících činnost výchovného poradce společně s Prahou, Jihomoravským krajem a Krajem Vysočina.

## Mapa 25 | Školy, v nichž pedagogičtí pracovníci vykonávají činnost výchovný poradce 2022

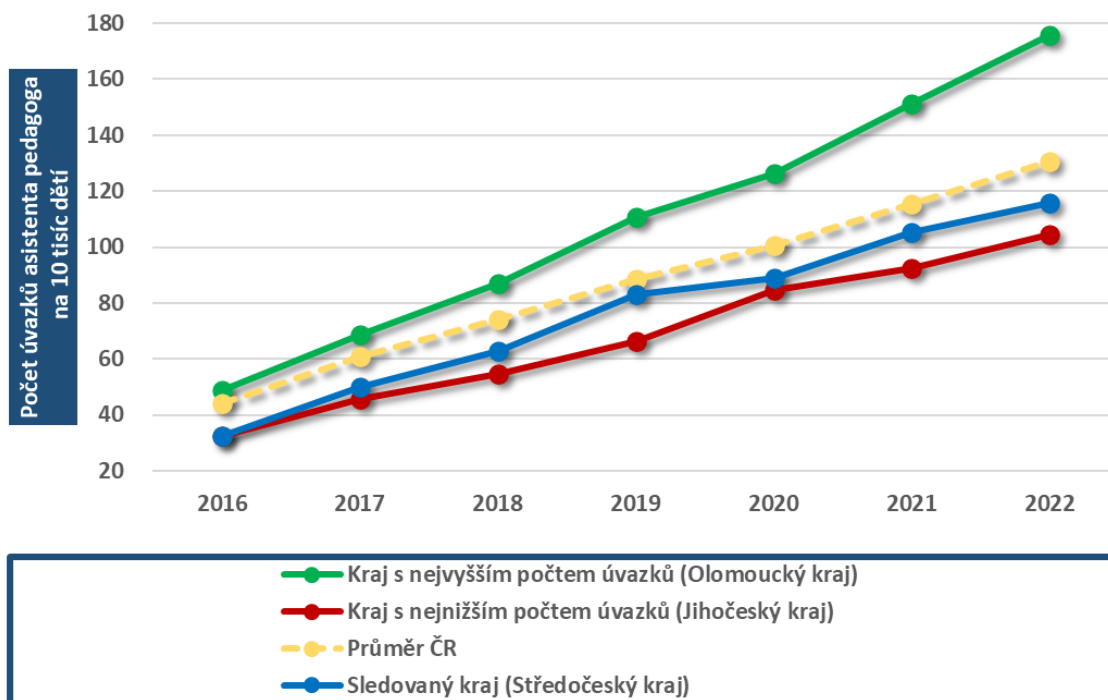


Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Další dva grafy 34 a 35 vyobrazují počet úvazků asistenta pedagoga v MŠ a ZŠ na 10 tisíc dětí/žáků. V obou případech vidíme velký nárůst těchto pozic. Ve Středočeském kraji sledujeme stejný trend jako v celé republice. Počty asistentů pedagoga rostou a neliší se od republikového průměru. Role asistenta pedagoga je velice důležitá. Mezi jeho hlavní úkoly patří přímá výchovná a vzdělávací činnost u dětí/žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, individuální i skupinová podpora dětí/žáků při přípravě na výuku, pomoc dětem/žákům se zdravotním handicapem a pomoc při komunikaci mezi dětmi/žáky a učiteli, stejně jako mezi učiteli a zákonnými zástupci. Studie dokazují, že přítomnost asistenta na ZŠ, která je vhodně zacílena na individuálního žáka, popřípadě skupinu žáků se specifickými potřebami, napomáhá jeho/jejich akademickým výsledkům (Farrell et al., 2010).



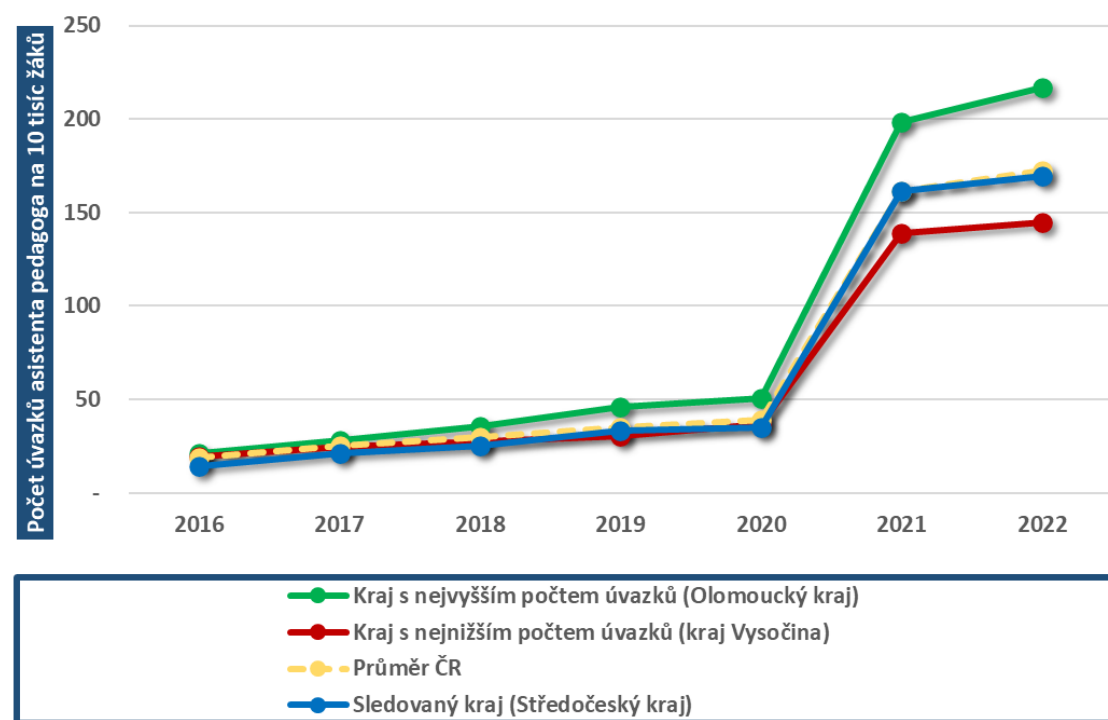
**Graf 34 | Počet úvazků asistenta pedagoga v MŠ na 10 tisíc dětí**



Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Pozn.: Osa Y nezobrazena na hodnotě 0 pro názornější vizualizaci rozdílů mezi kraji a meziroční změny.

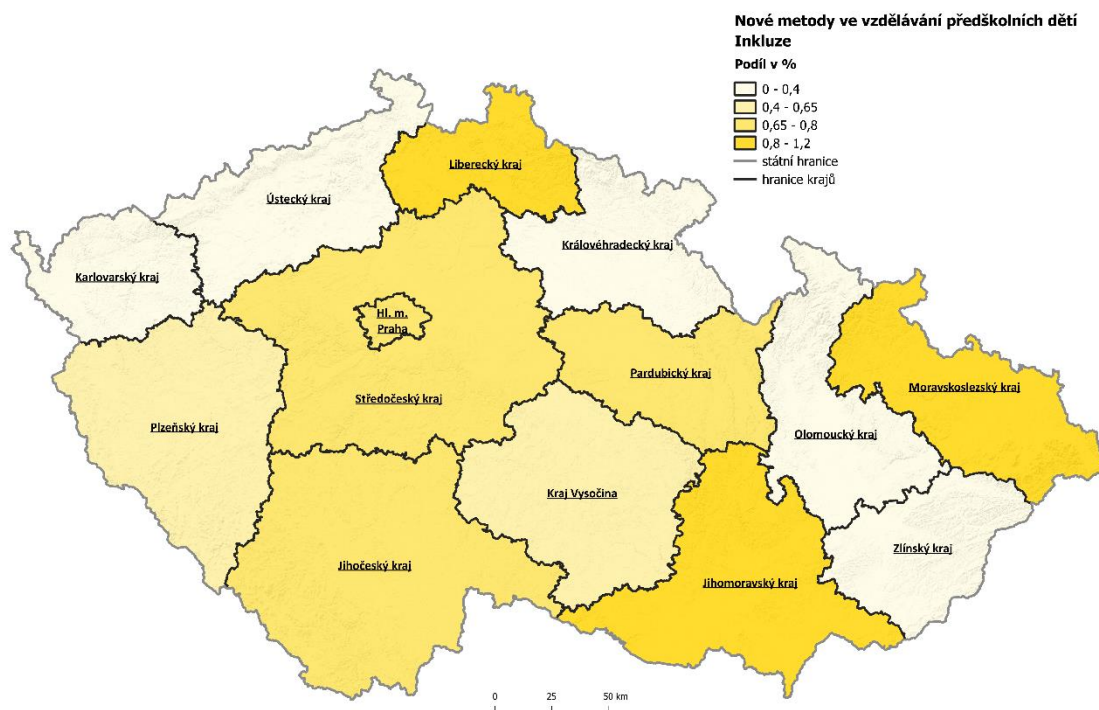
**Graf 35 | Počet úvazků asistenta pedagoga v ZŠ na 10 tisíc žáků**



Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Poslední mapou této kapitoly je mapa vyobrazující podíl mateřských škol v krajích, které si vybraly šablonu věnující se inkluzi. Podíly jsou ve všech krajích skutečně nízké, proto nelze mapu interpretovat jako rozdíly mezi kraji. Tato šablona je určena především pro pedagogy, kteří jsou s její pomocí vzdělávání v oblasti inkluze. V praxi se může jednat o semináře věnující se vlivu pedagoga na klima třídy, metody práce s dětmi s poruchami učení či ADHD), práce s dětmi s tělesným postižením, práce s žáky z odlišného kulturního prostředí a další. Ve sledovaném Středočeském kraji si tuto šablonu vybral vyšší podíl MŠ.

**Mapa 26 | Nové metody v PV – inkluze**



Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

## F. Prevence a ústavní výchovná péče

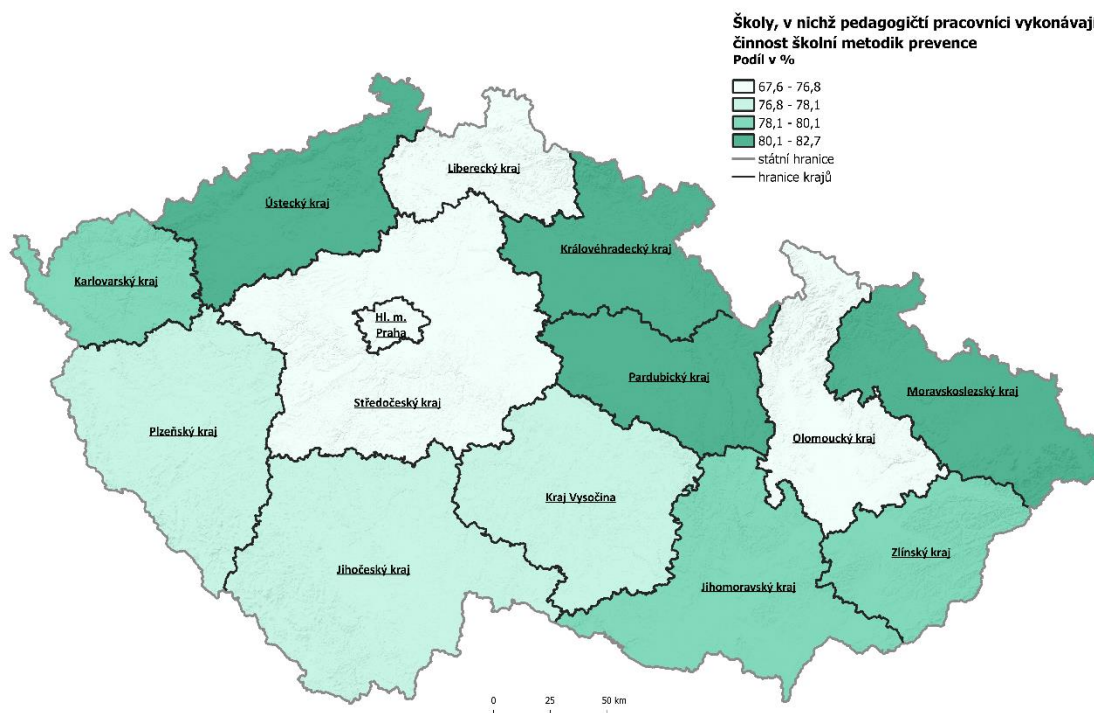
Prevence a ústavní výchovná péče hrají důležitou roli v ochraně a podpoře dětí a mládeže v České republice. Prevence se zaměřuje na identifikaci a omezení rizikových faktorů, které mohou ohrozit vývoj dětí.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy popsalo v [Národní strategii primární prevence rizikového chování dětí a mládeže 2019–2027](#) problematiku primární prevence ve školách a školských zařízeních. Konkrétní formy rizikového chování a prevence jim věnovaná jsou blíže popsány v metodických doporučeních ministerstva. Stěžejním partnerem ve školách při preventivních aktivitách či v případě řešení rizikového chování jsou školní metodici prevence, kteří zde působí podle § 7 Vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských pracovištích, ve znění pozdějších předpisů. Vyhláška zároveň definuje činnost školního poradenského pracoviště, včetně pozic, které na tomto pracovišti působí. Zároveň definuje standardní činnosti školního metodika prevence. Metodik prevence zpracovává preventivní program školy, dále metodicky vede pedagogické pracovníky školy a koordinuje preventivní aktivity školy.

Dle [Tematické zprávy ČŠI](#) většina škol (ZŠ a SŠ) naplňuje formální požadavky v oblasti prevence rizikového chování, tj. má zpracovaný preventivní program, obsazenu pozici školního metodika prevence a tuto problematiku má obsazenu ve strategických dokumentech školy. Dle této zprávy pouze 49 % metodiků na ZŠ a 66 % metodiků prevence na SŠ absolvovalo kvalifikační studium pro školní metodiky prevence. Ve většině případů je tato pozice kumulována s dalšími odbornými pozicemi ve škole – např. s třídním učitelem, výchovným poradcem, ředitelem školy, zástupcem ředitele školy apod.

Středočeský kraj patří ke krajům, kde můžeme najít nejnižší podíl škol, v nichž pedagogičtí pracovníci vykonávají činnost školního metodika prevence společně s krajem Libereckým, Olomouckým a Prahou.

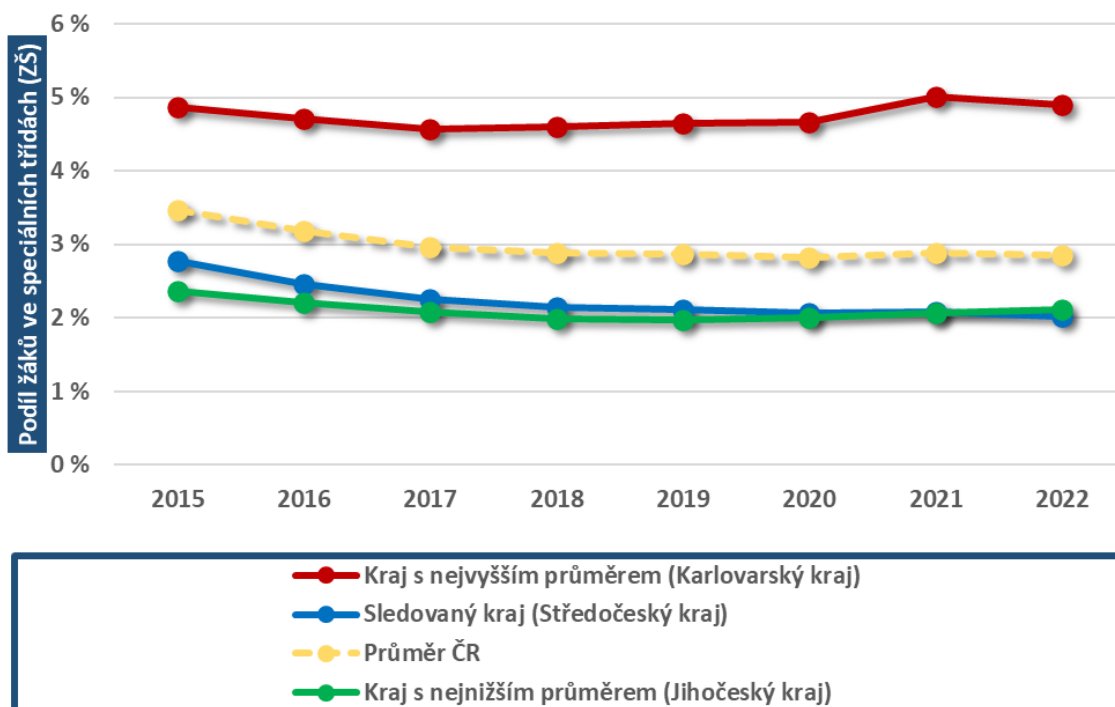
**Mapa 27 | Školy, v nichž pedagogičtí pracovníci vykonávají činnost školní metodik prevence 2022**



Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Podíváme-li se na graf 36, který vyobrazuje podíl žáků ve speciálních třídách ZŠ, vidíme, že ve Středočeském kraji je dnes společně s krajem Jihočeským tento podíl nejnižší. Rozdíl od republikového průměru je ale pouze 1 p. b.

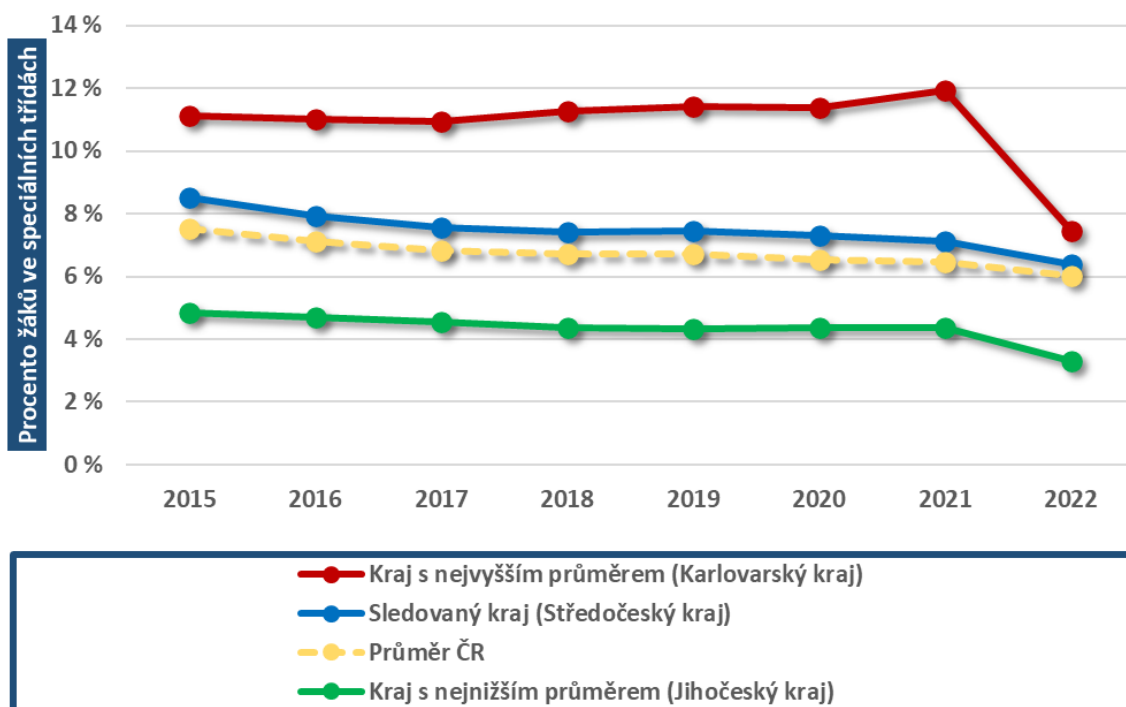
**Graf 36 | Podíl žáků ve speciálních třídách ZŠ zřizovaných dle § 16, odst. 9 školského zákona**



Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Situace je rozdílná na středních školách. Ve všech krajích je žáků ve speciálních třídách SŠ více než na ZŠ (v průměru o 3 až 4 p. b.). Ve Středočeském kraji se podíl těchto žáků rovná republikovému průměru. Rozdíl v podílu žáků ve speciálních třídách ve Středočeském kraji je tedy na SŠ daleko vyšší než na ZŠ (o 4 až 5 p. b.).

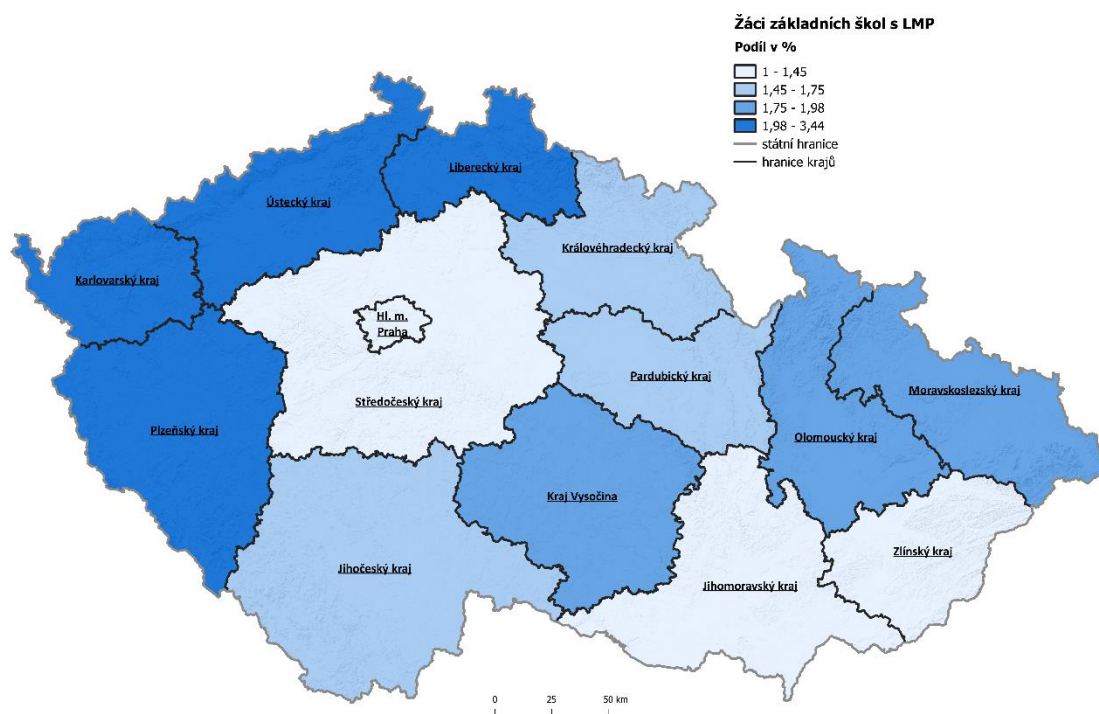
Graf 37 | Podíl žáků ve speciálních třídách SŠ zřizovaných dle § 16, odst. 9 školského zákona)



Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Mapa 28 dokresluje celkový obrázek, kdy vidíme, že nejnižší podíl dětí s lehkým mentálním postižením je ve Středočeském kraji, Praze, Jihočeském a Zlínském kraji.

## Mapa 28 | Podíl žáků s lehkým mentálním postižením (LMP) na ZŠ



Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

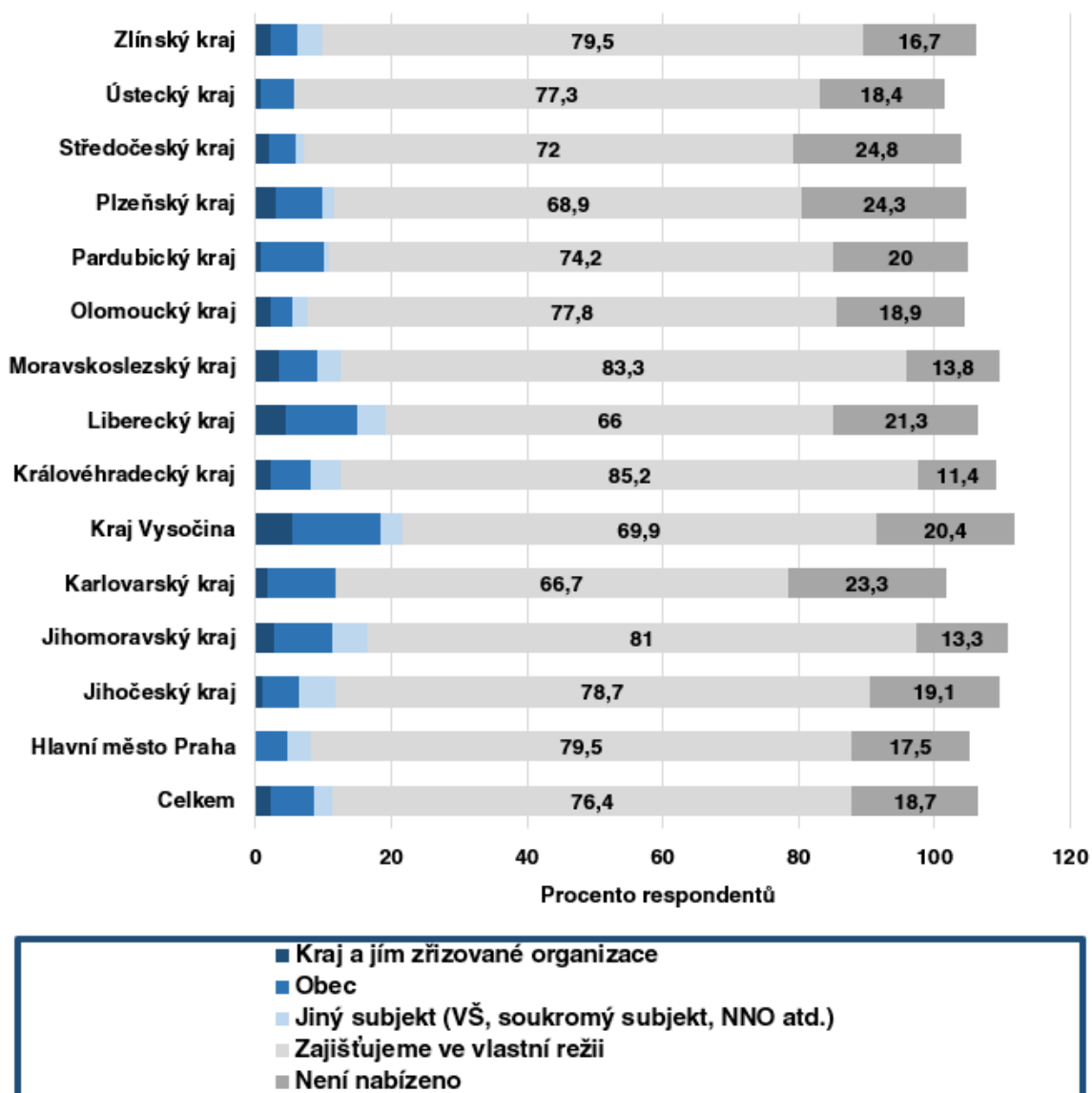
## G. Systémová podpora a řízení škol

Ukazuje se, že některým ředitelům a učitelům škol ve všech stupních vzdělávání chybí větší opora ze strany zřizovatelů škol (např. pro další vzdělávání, pro řešení problémů zejména ve strukturálně postižených regionech atd). Řešením může být např. lepší spolupráce obcí a koordinace ze strany krajů či nabízení dalších forem podpory školám, zejm. u nepedagogických činností.

Tato problematika byla částečně zkoumána i v rámci plošného dotazníkového šetření na školách a vybraných školských zařízeních, které proběhlo v listopadu a prosinci roku 2022, a to s poměrně vysokou návratností, která v průměru přesáhla 80 %. Toto šetření bylo součástí výzkumného projektu, který pro MŠMT realizovalo konsorcium PAQ a STEM přes Technologickou agenturu ČR. Součástí dotazníků byla i otázka zjišťující jaké služby si školy zajišťují ve vlastní režii a jaké služby jim nabízí kraje a jimi zřizované organizace, obce či jiné subjekty, přičemž respondenti mohli označit i více možností.

Jednou ze sledovaných oblastí byla i podpora škol při vyhlašování výběrových řízení pro pedagogické i nepedagogické pracovníky. U této otázky ve všech krajích většina dotazovaných základních škol uvedla, že si je zajišťují ve vlastní režii. Ve Středočeském kraji byl podíl takových základních škol 72 %, zatímco celorepublikově to byly více než tři čtvrtiny škol (76,4 %). Podporu ze strany obcí deklarovalo více ZŠ než ze stran krajů a jimi zřizovaných organizací. Je však třeba brát v úvahu, že školy mohly současně označit více odpovědí (např. zajišťování ve vlastní režii i od obce) a celkový procentuální součet tak přesahoval 100 %.

Graf 38 | Podpora při vyhlášení výběrového řízení pro pedagogické i nepedagogické pracovníky (ZŠ)



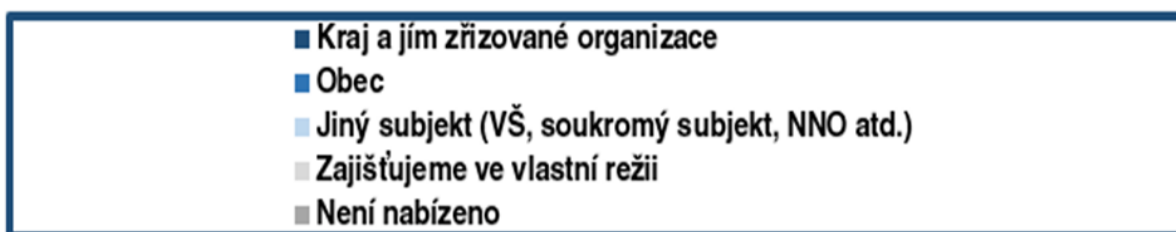
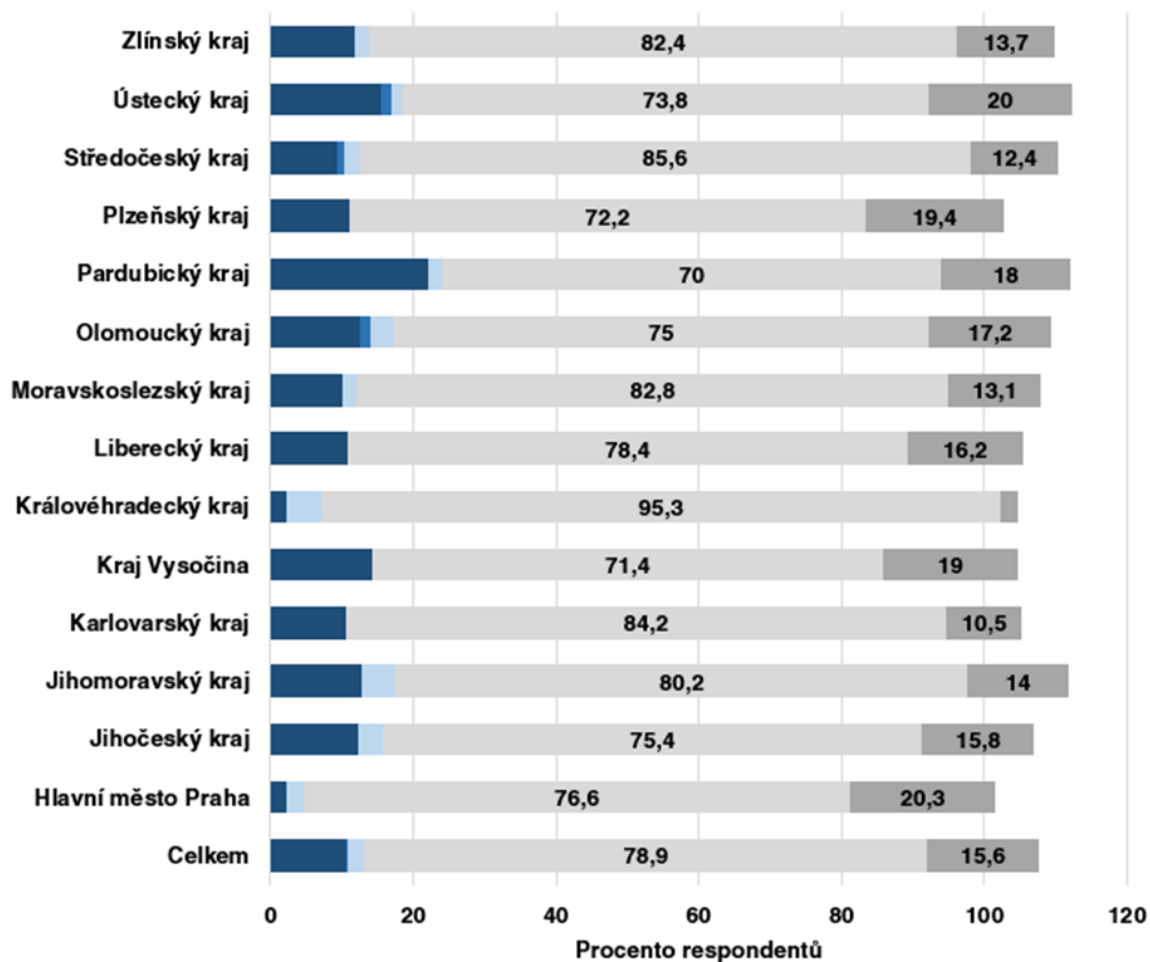
Pozn.: Možnost více odpovědí, součet může být více jak 100 %, N=1809.

Zdroj dat: Projekt TIRDMSMT015MT06 „Vytvoření souborů nástrojů určených ke zjišťování potřeb regionálního školství“.



Totožná otázka byla položena i v dotazníku pro střední školy, přičemž i jejich ředitelé uváděli, že vyhlášení výběrových řízení zajišťují ve vlastní režii. V tomto případě však podíl takových škol byl vyšší ve Středočeském kraji (85,6 %), než byl celorepublikový průměr (78,9 %). Situace ohledně podpory ze strany obcí a krajů je u SŠ vzhledem ke zřizovatelské roli krajů logicky opačná než u ZŠ. Středním školám tedy více nabízely podporu kraje a jimi zřizované organizace, zatímco podpora v této věci ze strany obcí nebyla prakticky žádná (tuto možnost označili ředitelé škol pouze v Olomouckém, Středočeském a Ústeckém kraji, a to v rozmezí 1–1,6 %).

**Graf 39 | Podpora při vyhlášení výběrového řízení pro pedagogické i nepedagogické pracovníky (SŠ)**



Pozn.: Možnost více odpovědí, součet může být více jak 100 %. N=874.

## H. Vzdělávání v celoživotní perspektivě

Celoživotní vzdělávání se stává nevyhnutelným požadavkem na jedince v dynamicky se měnícím světě. Další vzdělávání představuje způsob pro vyrovnání současných a budoucích společenských, ekonomických a environmentálních změn včetně transformace profesí. Proto je podstatné člověku umožnit kdykoliv do systému učení znovu vstoupit (MŠMT, 2020).

Střední školy jsou podporovány ke své proměně jako center celoživotního učení v krajích. Ty mají nejen učit žáky v rámci počátečního vzdělávání, ale mají nabízet i nejrůznější formy dalšího vzdělávání pro dospělé. Nabídnutá podpora školám při odstraňování identifikovaných překážek umožní přistupovat ke vzdělání v celoživotní perspektivě.

### H.1 Aktivity SŠ v oblasti celoživotního vzdělávání (NPI ČR)

Následující informace jsou výstupem dotazníkových šetření, která probíhala v období 2015–2021. Cílem šetření, které proběhlo v období listopad 2015–leden 2016, bylo zmapování aktuální situace škol a jejich potřeb v rámci oblastí vymezených operačním programem Výzkum, vývoj a vzdělávání. Cílem následného šetření, které proběhlo v období říjen–prosinec 2018, bylo jednak zmapování aktuální situace škol a jejich potřeb a dále vyhodnocení posunu, který se na školách udál, od období prvního šetření realizovaného v období listopad 2015–leden 2016 v rámci oblastí vymezených operačním programem Výzkum, vývoj a vzdělávání od období prvního dotazníkového šetření. Cílem závěrečného šetření realizovaného v období březen–květen 2021 bylo opět zmapování situace škol a jejich potřeb a vyhodnocení posunu, který na školách proběhl od období prvního a druhého šetření.

V rámci šetření byla sledována situace v oblastech kariérového poradenství, spolupráce škol a firem, dalšího vzdělávání poskytovaného sítěmi škol v krajích, polytechnického vzdělávání, podpory kompetencí k podnikavosti, společného vzdělávání a infrastruktury školy. Mezi další sledované oblasti byly zařazeny oblasti ICT, jazykové vzdělávání a rozvoj čtenářské a matematické gramotnosti.

Sběr dat se uskutečnil v rámci šetření formou internetového dotazování (CASI – computer-assisted self-interviewing). Osloveny byly všechny SŠ a VOŠ v celé ČR, tedy 1310 škol. Z těchto škol se Národnímu pedagogickému institutu České republiky vrátilo 1254 kompletně vyplněných dotazníků, návratnost dotazníků se tedy v tomto šetření pohybuje na úrovni 96 %.

V rámci rozvoje škol jako center celoživotního učení střední a vyšší odborné školy ve Středočeském kraji nejčastěji realizují další vzdělávání pedagogů. Necelá třetina škol organizuje zájmové vzdělávání pro veřejnost (např. jazykové kurzy) a odborné vzdělávání pro zaměstnavatele. Oproti předchozím vlnám se u části realizovaných aktivit mírně snížil podíl aktivních škol. Střední odborná učiliště nejčastěji realizují odborné vzdělávání pro zaměstnavatele, rekvalifikace a přípravu na vykonání zkoušky podle NSK a také další vzdělávání pedagogů. Střední odborné školy nejčastěji realizují odborné vzdělávání pro zaměstnavatele a další vzdělávání pedagogů. Gymnázia nejsou v rámci rozvoje škol jako center celoživotního učení příliš aktivní. Necelá polovina gymnázií realizuje další vzdělávání pedagogů.

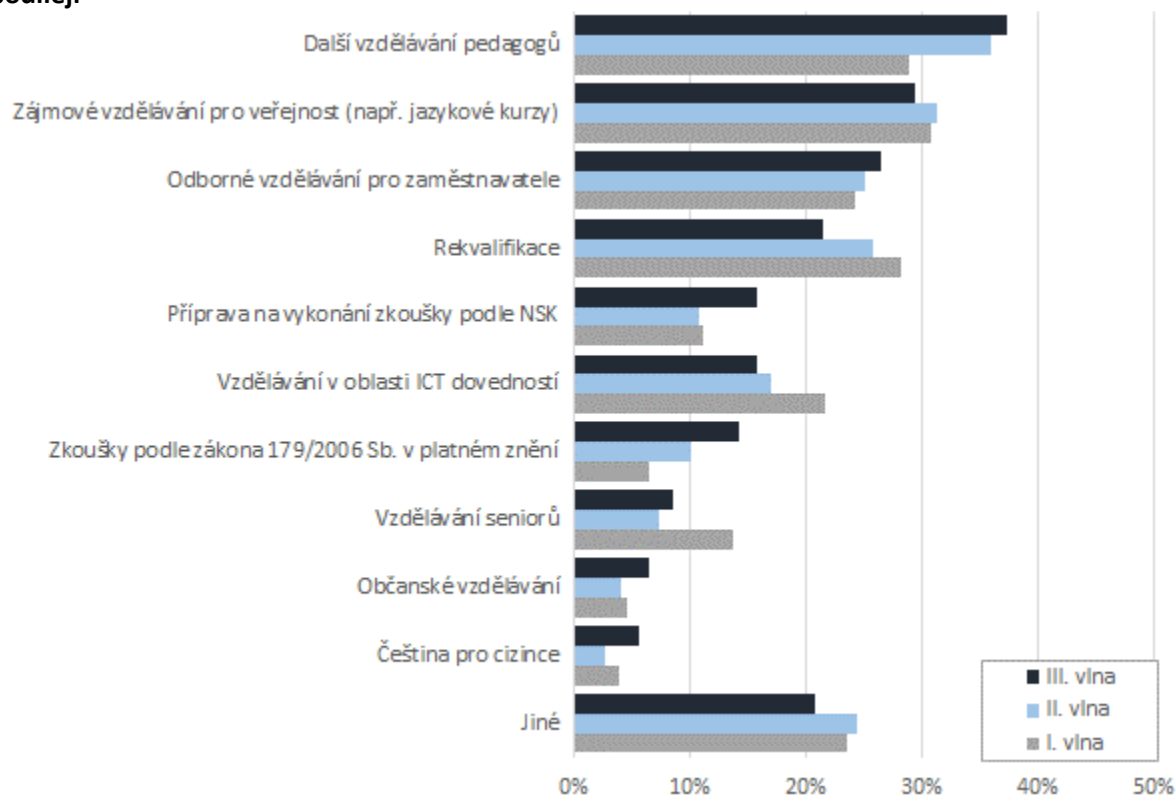
V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj celoživotního učení ve Středočeském kraji, školy nejčastěji naráží na malý zájem dospělých o další vzdělávání a na nedostatek finančních prostředků pro pracovníka, který by zaštiťoval oblast dalšího vzdělávání na škole. Přibližně třetina škol uvádí administrativu spojenou se získáním akreditace rekvalifikací, malý zájem zaměstnavatelů o další vzdělávání a také malý zájem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání. Oproti předchozím vlnám šetření došlo u většiny překážek k alespoň mírnému poklesu podílu škol, které se s nimi potýkají. Nejvíce se zlepšila situace v souvislosti s nedostačující spoluprací s úřady práce.

V oblasti celoživotního učení by školy ve Středočeském kraji nejvíce ocenily zlepšení ICT školy a přípravu pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání. Méně často školy mezi potřebná opatření řadí zlepšení vybavení učeben teoretické výuky, zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů. Oproti předchozím vlnám šetření došlo u řady opatření k poklesu jejich potřebnosti. K nejvyššímu poklesu došlo u potřeby financí na kvalitní materiál. Zaměříme-li se na jednotlivé typy škol, pak střední odborná učiliště uvedla, že by jim v rozvoji škol jako center celoživotního učení nejvíce pomohlo zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik a zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce. Také Střední odborné školy by nejvíce ocenily zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce. Gymnázia by v rámci rozvoje škol jako center celoživotního učení nejvíce ocenila zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce a přípravu pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání.

## H.2 Aktivity, které školy realizují v rámci rozvoje celoživotního učení

V rámci rozvoje škol jako center celoživotního učení střední a vyšší odborné školy nejčastěji realizují další vzdělávání pedagogů (37 %). Necelá třetina škol organizuje zájmové vzdělávání pro veřejnost (29 %) a odborné vzdělávání pro zaměstnavatele (27 %). Méně často školy poskytují rekvalifikace (22 %), přípravu na vykonání zkoušky podle NSK (16 %) nebo vzdělávání v oblasti ICT dovedností (16 %), případně zkoušky podle zákona 179/2006 Sb. v platném znění (14 %). Kolem 20 % škol uvedlo odpověď jiné, která zahrnovala především skutečnost, že jako centrum celoživotního učení nefungují.

**Graf 40 | Činnosti, na kterých se školy v rámci rozvoje škol jako center celoživotního učení aktivně podílejí**



Zdroj: <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analyza-potreb-skol-podzim-221.html>

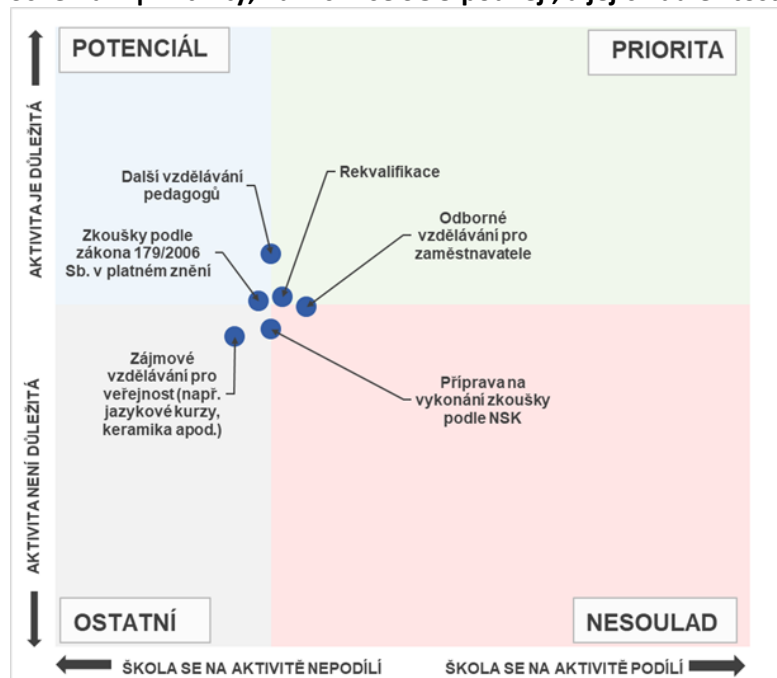
Oproti předchozím vlnám se nedošlo k příliš výrazným změnám. K nejvyššímu poklesu došlo u rekvalifikací (pokles o 7 p. b. vůči první vlně šetření) a dále v oblasti vzdělávání v oblasti ICT (pokles o 6 p. b. oproti první vlně). Naopak k nejvyššímu nárůstu došlo v oblasti dalšího vzdělávání pedagogů (o 8 p. b. vůči první vlně šetření).

### H.3 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

**Střední odborná učiliště** z výše uvedených aktivit v oblasti celoživotního učení nejčastěji realizují odborné vzdělávání pro zaměstnavatele (36 %), rekvalifikace (33 %), přípravu na vykonání zkoušky podle NSK (31 %) a dále další vzdělávání pedagogů (31 %). Méně často SOU realizují zkoušky podle zákona 179/2006 Sb. v platném znění (29 %) a zájmové vzdělávání pro veřejnost (např. jazykové kurzy, keramika apod.) (26 %).

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritou pro střední odborná učiliště jsou rekvalifikace a částečně i odborné vzdělávání pro zaměstnavatele. Tyto aktivity školy realizují často a přiřkládají jim větší důležitost.

**Schéma 7 | Aktivity, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost**



Zdroj: <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analiza-potreb-skol-podzim-221.html>

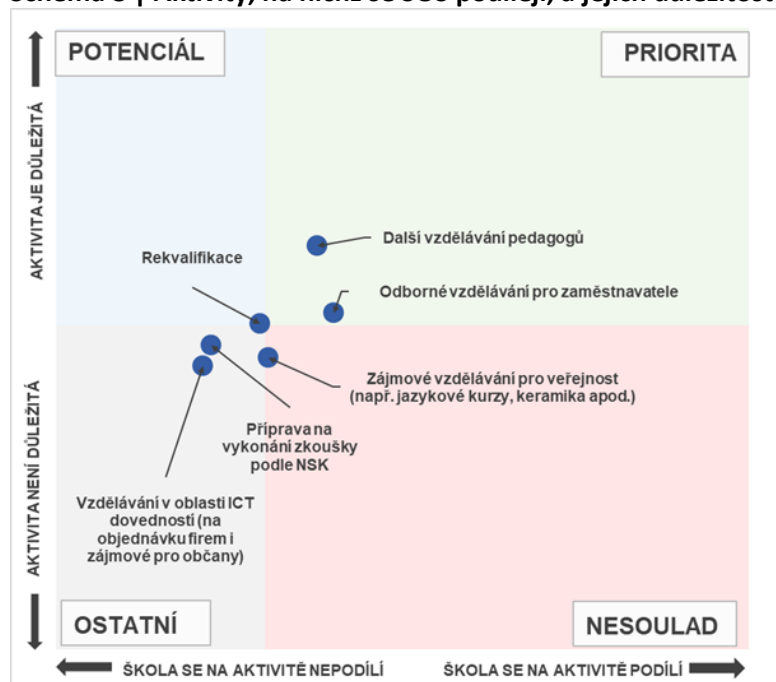
Přípravu na vykonání zkoušky podle NSK organizuje poměrně vysoký podíl škol, ale přiřkládají jí spíše podprůměrnou důležitost, proto pro učiliště představuje určitý nesoulad.

Potenciál pro rozvoj škol jako center celoživotního učení představují aktivity v podobě dalšího vzdělávání pedagogů a zkoušky podle zákona 179/2006 Sb. v platném znění. Tyto aktivity realizuje mírně podprůměrný počet škol, ale školy jim přiřkládají nadprůměrně vysokou důležitost.

**Střední odborné školy** v oblasti celoživotního učení nejčastěji realizují odborné vzdělávání pro zaměstnavatele (40 %), další vzdělávání pedagogů (38 %), dále pak zájmové vzdělávání pro veřejnost (např. jazykové kurzy, keramika apod.) (31 %). Méně než třetina SOŠ poskytuje rekvalifikace (29 %), přípravu na vykonání zkoušky podle NSK (22 %) nebo vzdělávání v oblasti ICT dovedností (na objednávku firem i zájmové pro občany) (21 %).

Prioritou v oblasti celoživotního učení je pro SOŠ další vzdělávání pedagogů a odborné vzdělávání pro zaměstnavatele. Tyto aktivity realizuje vysoký podíl škol, který je zároveň považuje za nadprůměrně důležité.

**Schéma 8 | Aktivity, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost**



Zdroj: <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analyza-potreb-skol-podzim-221.html>

Zájmové vzdělávání pro veřejnost vykonává poměrně vysoký podíl škol, ale je mu přisuzována nižší důležitost. Z tohoto důvodu se ocitá v určitém nesouladu. Potenciál pro podporu celoživotního učení by mohly představovat rekvalifikace. Tuto aktivitu realizuje lehce podprůměrný podíl škol, ale její důležitost není tak nízká.

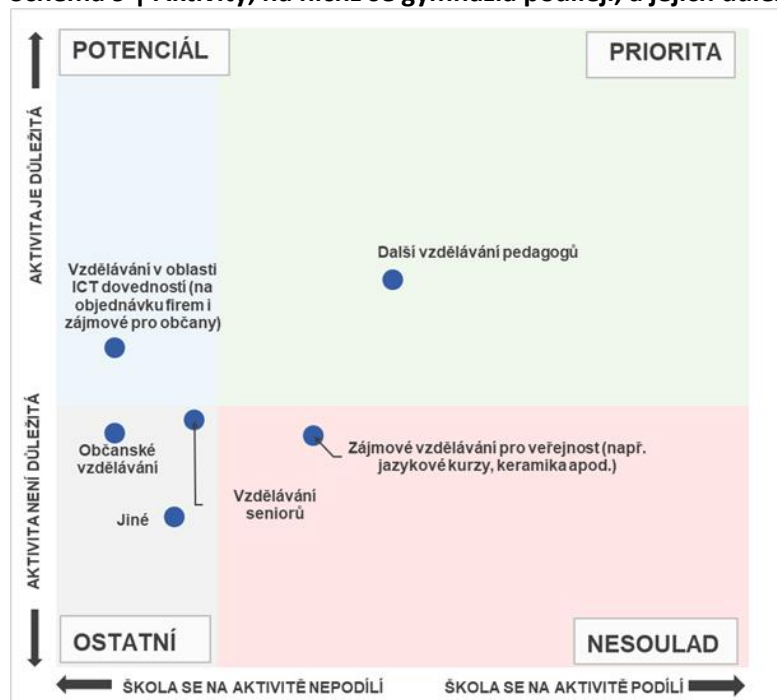
**Gymnázia** nejsou v rámci rozvoje škol jako center celoživotního učení příliš aktivní. Necelá polovina gymnázií realizuje další vzdělávání pedagogů (49 %) a třetina zájmové vzdělávání pro veřejnost (např. jazykové kurzy, keramika apod.) (37 %). Ostatní aktivity již gymnázia realizují méně často, jedná se o vzdělávání seniorů (20 %), občanské vzdělávání (9 %) a vzdělávání v oblasti ICT dovedností (na objednávku firem i zájmové pro občany) (9 %). Celkem 17 % gymnázií uvedlo odpověď „jiné“, která nejčastěji zahrnuje odpověď, že škola tuto aktivitu nerealizuje.

Prioritou je pro gymnázia další vzdělávání pedagogů. Jedná se o jedinou aktivitu, kterou realizuje relativně vysoký podíl gymnázií a zároveň ji považují za důležitou.

Vzdělávání v oblasti ICT dovedností představuje pro gymnázia v oblasti celoživotního učení potenciál. Tuto aktivitu realizuje desetina gymnázií, ale je jí přisouzena nadprůměrně vysoká důležitost.

Zájmové vzdělávání pro veřejnost organizuje poměrně vysoký podíl gymnázií, ale přisuzuje mu relativně nízkou důležitost, což ukazuje na určitý nesoulad.

## Schéma 9 | Aktivity, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost



Zdroj: <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analyza-potreb-skol-podzim-221.html>

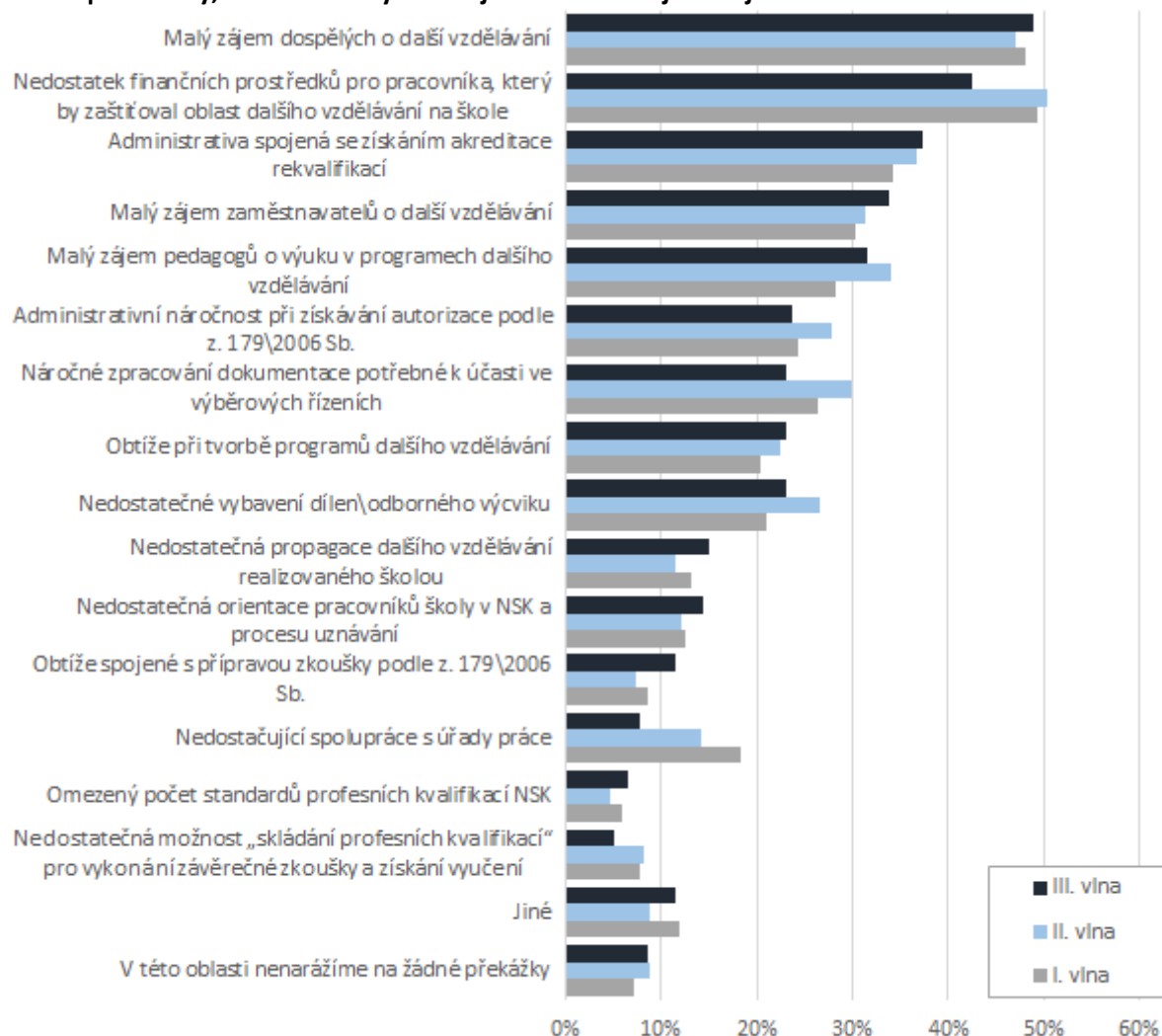
### H.4 Překážky, na které školy naráží v rámci rozvoje celoživotního učení

V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj celoživotního učení ve Středočeském kraji, školy nejčastěji naráží na malý zájem dospělých o další vzdělávání (49 %) a na nedostatek finančních prostředků pro pracovníka, který by zaštiťoval oblast dalšího vzdělávání na škole (42 %). Přibližně třetina škol uvádí jako překážky v rámci této intervence administrativu spojenou se získáním akreditace rekvalifikací (37 %), dále si stěžují na malý zájem zaměstnavatelů o další vzdělávání (34 %) a rovněž na nízký zájem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání (32 %).

Kolem čtvrtiny škol se potýká s administrativní náročností při získávání autorizace podle z. 179/2006 Sb. (24 %), s náročným zpracováním dokumentace potřebné k účasti ve výběrových řízeních (23 %), s obtížemi při tvorbě programů dalšího vzdělávání (23 %) nebo mají nedostatečně vybavené dílny odborného výcviku (23 %). Ostatní překážky už školy uvádějí méně často. Desetina škol se s žádnými překážkami nepotýká.

Oproti předchozím vlnám šetření došlo u většiny překážek k alespoň mírnému poklesu podílu škol, které se s nimi potýkají. Nejvíce se zlepšila situace v souvislosti s nedostačující spoluprací s úřady práce (pokles o 11 p. b. vůči I. vlně šetření) a nedostatku finančních prostředků pro pracovníka, který by zaštiťoval oblast dalšího vzdělávání na škole (pokles o 8 p. b. vůči druhé vlně šetření).

**Graf 41 | Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje škol jako center celoživotního učení**



Zdroj: <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analiza-potreb-skol-podzim-221.html>

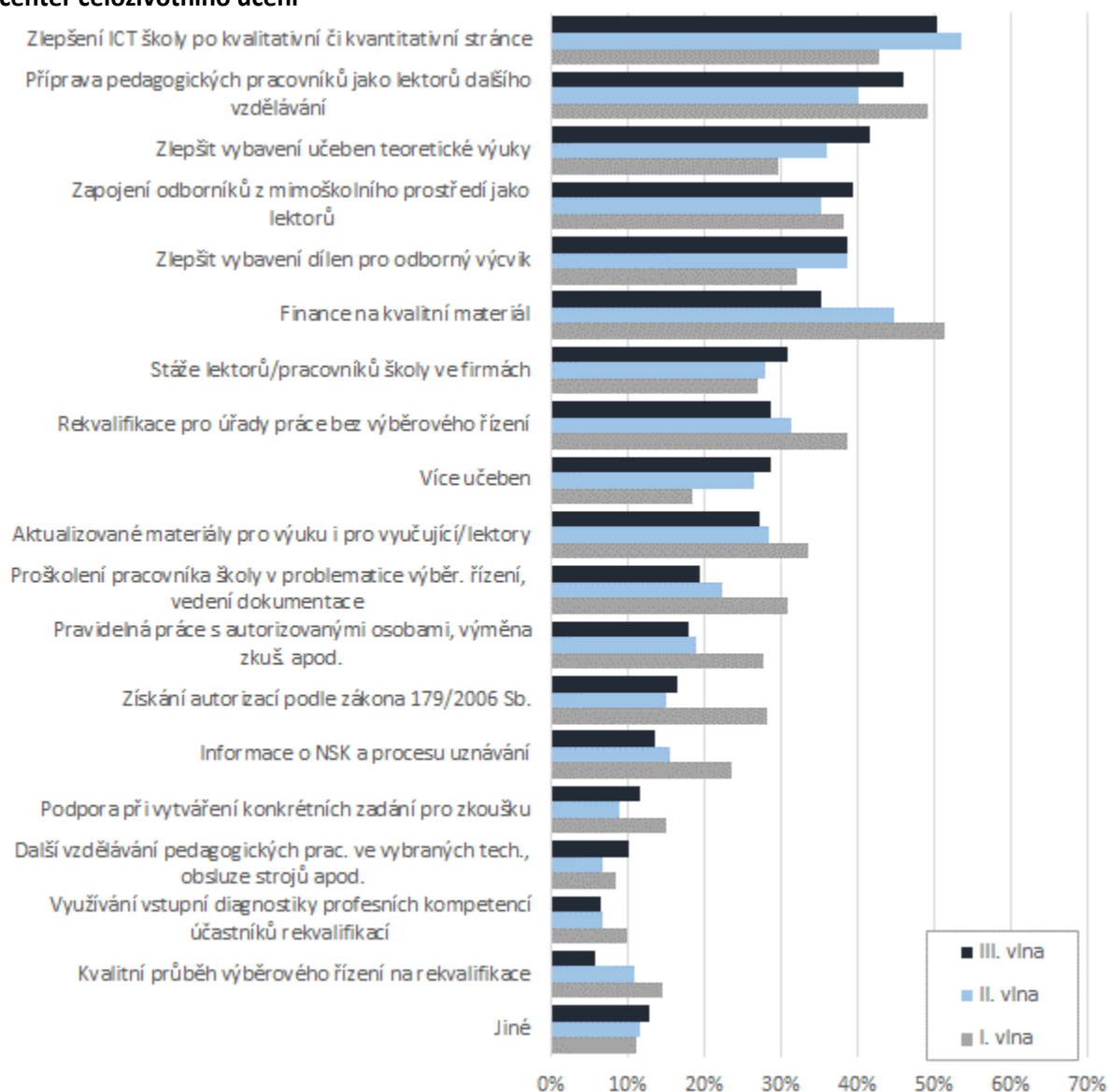
## H.5 Opatření pro zlepšení realizace rozvoje celoživotního učení

V oblasti celoživotního učení by školy ve Středočeském kraji nejvíce ocenily zlepšení ICT školy (50 %) a přípravu pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (46 %). Méně často školy mezi potřebná opatření řadí zlepšení vybavení učeben teoretické výuky (42 %), zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů (40 %) nebo zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik (39 %).

Přibližně třetina škol by ocenila finance na kvalitní materiál (35 %), stáže lektorů/pracovníků školy ve firmách (31 %), rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení (29 %) nebo více učeben (29 %). Více než čtvrtina škol by uvítala aktualizované materiály pro výuku i pro vyučující/lektory (27 %). Ostatní opatření uvádí méně než pětina škol.

Oproti předchozím vlnám šetření došlo u řady opatření k poklesu jejich potřebnosti. K nejvyššímu poklesu došlo u potřeby financí na kvalitní materiál (pokles o 16 p. b. oproti první vlně a o 10 p. b. oproti druhé vlně). Naopak se zvýšila potřeba zlepšení vybavení učeben teoretické výuky (nárůst o 12 p. b. vůči první vlně šetření a o 6 p. b. vůči druhé vlně šetření).

**Graf 42 | Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje škol jako center celoživotního učení**



Zdroj: <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analiza-potreb-skol-podzim-221.html>

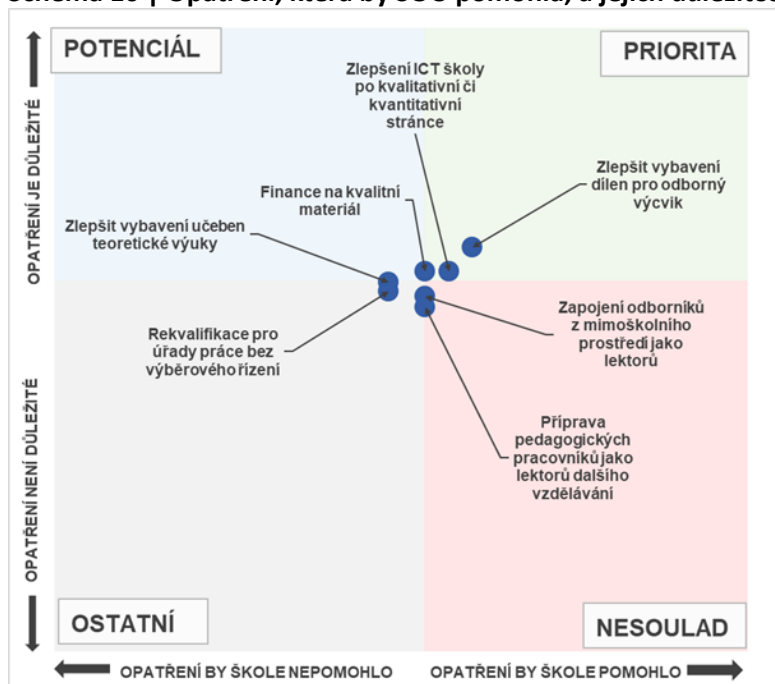
## H.6 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

**Střední odborná učiliště** uvedla, že by jim v rozvoji škol jako center celoživotního učení nejvíce pomohlo zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik (60 %) a zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (57 %). Nadpoloviční většina SOU by potřebovala finance na kvalitní materiál (53 %), větší zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů (53 %) a přípravu pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (53 %). Méně často by SOU uvítala zlepšení vybavení učeben teoretické výuky (48 %) a rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení (48 %).

Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními pro rozvoj dalšího vzdělávání zohlednili také jejich důležitost, představuje prioritu středních odborných učilišť zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik a zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce. Toto opatření zmiňují školy nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotí jako nejdůležitější.



## Schéma 10 | Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost



Zdroj: <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analyza-potreb-skol-podzim-221.html>

Finance na kvalitní materiál a zlepšení vybavení učeben teoretické výuky uvádí učiliště jako potřebné méně často, ale hodnotí tato opatření jako lehce nadprůměrně důležitá, takže představují určitý potenciál rozvoje. Částečně lze do opatření s potenciálem zahrnout také rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení. Zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů a příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání realizují školy poměrně často, ale hodnotí je jako méně důležité.

**Střední odborné školy** by nejvíce ocenily zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (60 %), přípravu pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (53 %), zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik (48 %), zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů (48 %). Dále by také potřebovaly zlepšení vybavení učeben teoretické výuky (47 %) a rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení (45 %).

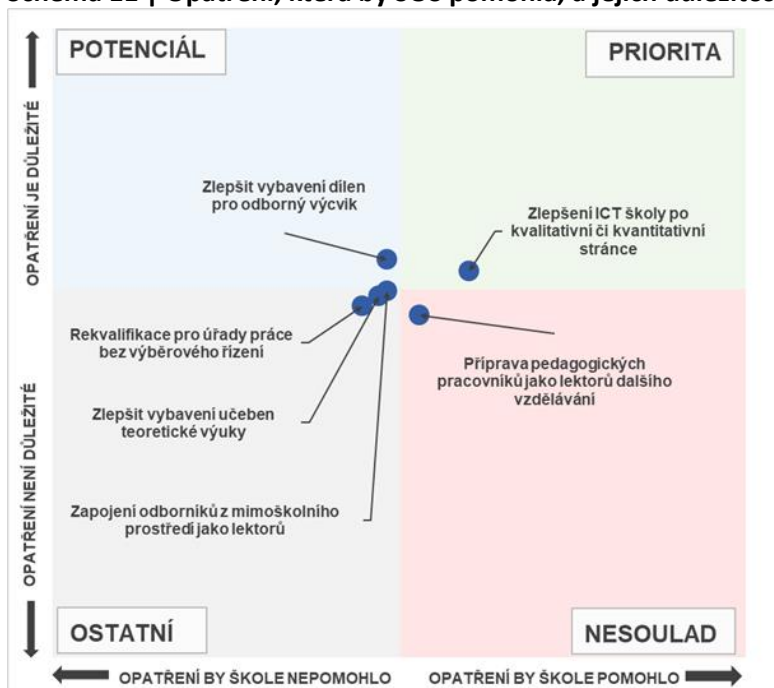
Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření rozvoje škol jako center celoživotního učení představují největší prioritu zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce. Toto opatření školy zmiňovaly nejčastěji a zároveň jej ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotily jako velice důležité.

Přípravu pedagogických pracovníků dalšího vzdělávání by ocenil také vysoký podíl škol, ale přisouzená důležitost je podprůměrná. Z tohoto hlediska zde lze sledovat určitý nesoulad.

Zlepšení vybavení dílen by potřeboval nižší podíl škol než opatření prioritní. Střední odborné školy však tomuto opatření přisuzují nadprůměrnou důležitost, proto pro ně představuje potenciál pro rozvoj škol jako center celoživotního učení.

Ostatní vybraná opatření, jako je zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik, rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení a zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů, zmiňoval již menší podíl škol, který jim přisuzoval mírně nižší důležitost.

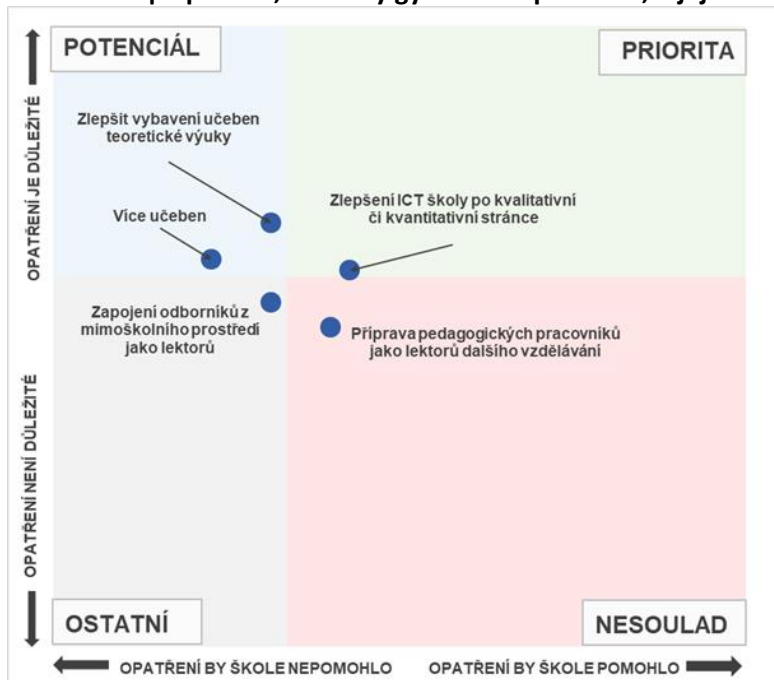
**Schéma 11 | Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost**



Zdroj: <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analyza-potreb-skol-podzim-221.html>

**Gymnázia** by v rámci rozvoje škol jako center celoživotního učení nejvíce ocenila zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (43 %), přípravu pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (40 %). Asi třetina škol by potřebovala zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů (31 %), zlepšení vybavení učeben teoretické výuky (31 %). Čtvrtina gymnázií se vyslovila pro více učeben (23 %).

**Schéma 12 | Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost**



Zdroj: <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analyza-potreb-skol-podzim-221.html>

Při zohlednění důležitosti jednotlivých opatření pro rozvoj škol jako center celoživotního učení je prioritou zlepšení ICT školy. Toto opatření je gymnázií zmiňováno často a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnoceno jako velice důležité.

Přípravu pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání by ocenil poměrně vysoký podíl gymnázií, jako prioritní opatření, ale přisouzená důležitost je podprůměrná. Z tohoto hlediska je toto opatření v určitém nesouladu.

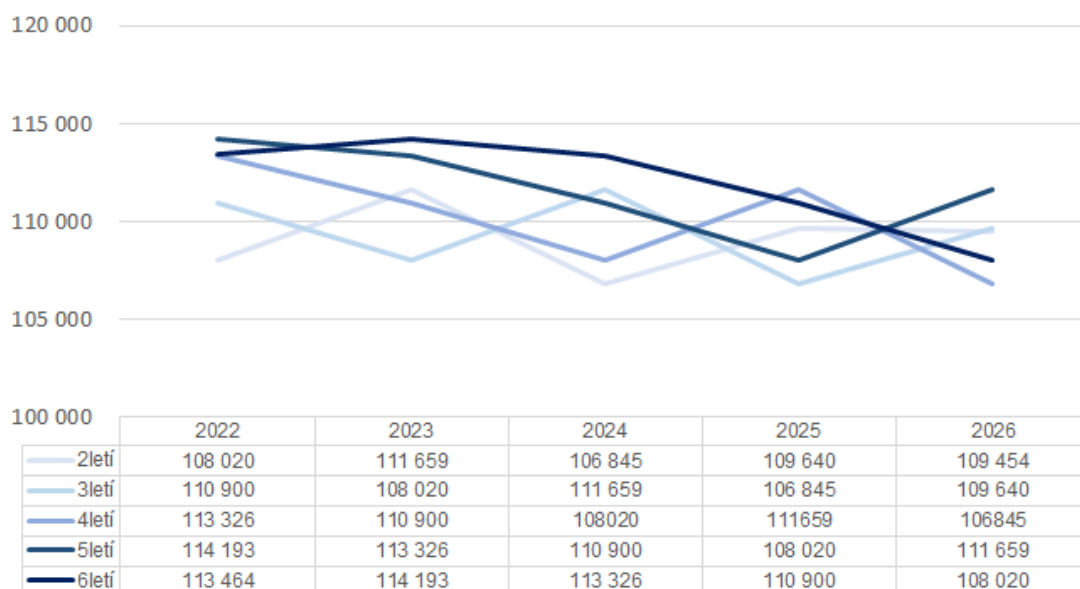
Zlepšení vybavení učeben teoretické výuky a navýšení počtu učeben představují pro gymnázia potenciál v oblasti celoživotního učení. Sice se nejedná o nejčastěji zmiňovaná opatření, ale je jim přisuzována vysoká důležitost.

# I. Strategie dalšího rozvoje sítě škol a školských zařízení

## I.1 Výhled vývoje počtu dětí ve věku nástupu do mateřských škol

Z hlediska budoucího vývoje nově nastoupivších do mateřských škol je klíčový počet dětí ve věkových kategoriích, které mezi nově přijímanými do mateřských škol dominují.

**Graf 43 | Výhled vývoje počtu dětí ve věku 2-6 let v České republice – mateřské školy**



Zdroj: <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-184&NazevSeo=Demograficka-prognoza-Vyvoj-poctu-zaku-jako->

V kategorii dvouletých by počty na úrovni celé ČR měly mít kolísavý charakter. Zpočátku rostoucí tendence ukončí pokles v roce 2024 s následujícím nárůstem, který je očekáván počínaje rokem 2025 a ustálén do konce predikovaného období. Pokud se podíváme uceleně na predikované období, tak je očekáván mírný nárůst počtu dvouletých. Z regionálního hlediska nacházíme určité odlišnosti, ačkoli obecně definované trendy zůstávají.

V populaci tříletých by mělo docházet na celorepublikové úrovni k mírnému poklesu ve srovnání se začátkem predikovaného období, ačkoli v roce 2024 můžeme očekávat ojedinělý významnější nárůst počtu 3letých dětí. V roce 2025 začnou počty tříletých ve všech krajích opět v různé míře stagnovat s následným mírným navýšením v roce 2026. Pouze ve třech krajích může docházet na konci predikovaného období k nárůstu, a to v hlavním městě Praha, Olomouckém a Zlínském kraji. Průběh predikovaného období má na první pohled poměrně kolísavý charakter, ačkoli regionálně jsou některé kraje svým vývojem počtu tříletých poměrně stabilní. Například v Královéhradeckém kraji a v Kraji Vysočina může docházet v závěru predikovaného období pouze k minimálnímu posunu v řádu desítek dětí.

Populace čtyřletých by měla zaznamenat v roce 2022 významný pokles, který bude přetrvávat až do konce predikovaného období s ojedinělou výjimkou v roce 2025. Tento trend se projevuje ve všech krajích, s výjimkou hlavního města Praha, ve kterém dochází na konci predikovaného období k nárůstu. V hlavním městě Praha je očekávána střídavě rostoucí a klesající tendence. Naopak k nejvýraznějšímu poklesu by mělo docházet ve Středočeském a Plzeňském kraji po celé predikované období. V Ústeckém a Pardubickém kraji by mělo docházet k poklesu až od roku 2024.

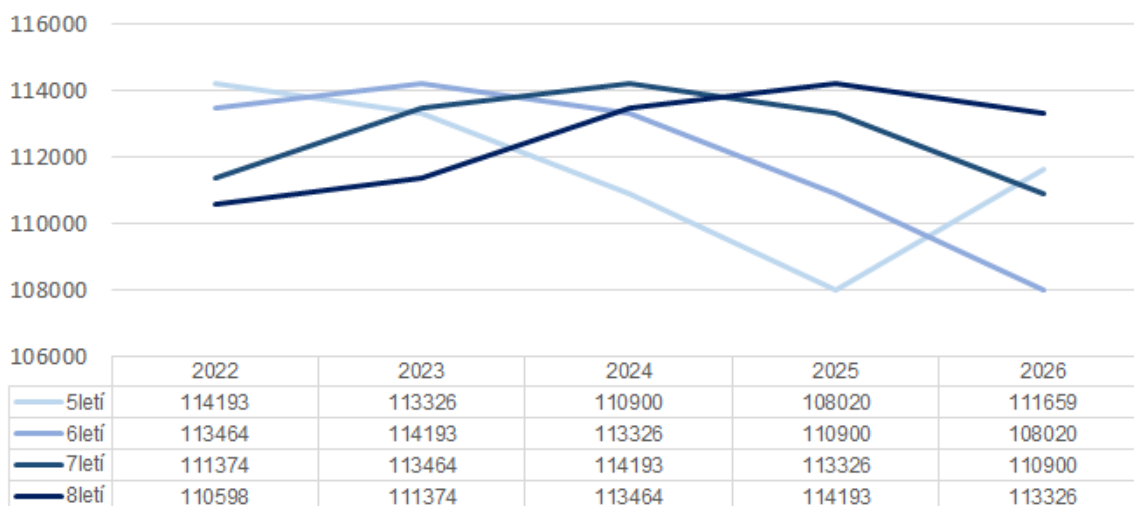
Kategorie pětiletých by měla celkově zaznamenat postupné snižování počtu dětí až do roku 2026, ve kterém by mohl nastat nárůst, ačkoli podle predikce bude počet pětiletých stále pod očekávanou hodnotou z roku 2022. Relativní nárůst na konci predikovaného období lze očekávat v hlavním městě Praha, v Kraji Vysočina a v Moravskoslezském kraji. Do roku 2025 by měly klesat hodnoty téměř ve všech regionech, výjimkou je Olomoucký a Zlínský kraj, ve kterých je očekávaný mírný nárůst už v roce 2025. V Pardubickém kraji je očekávána střídavě rostoucí a klesající tendence. V Libereckém a Ústeckém kraji je očekávána klesající tendence po celé sledované období.

Ve skupině šestiletých jsou predikované počty zpočátku stabilní s klesající tendencí od roku 2024. V Kraji Vysočina a v Pardubickém kraji je očekávána střídavě rostoucí a klesající tendence. V Libereckém kraji je očekávána klesající tendence po celé sledované období. Ve Zlínském a Olomouckém kraji by měla být klesající tendence narušena nárůstem v roce 2026.

## I.2 Výhled vývoje počtu dětí ve věku nástupu do 1. ročníku ZŠ

Zatímco na úrovni celé České republiky budou mít celkové počty dětí ve věkových kategoriích relevantních pro období nástupu do 1. ročníku ZŠ v letech 2022 až 2024 rostoucí tendenci, v rámci jednotlivých věkových kategorií nebude vývoj počtu dětí jednotný. Opět je ale třeba zdůraznit, že tato analýza nezohledňuje například vliv migrace, a reálné počty se tak mohou více či méně odlišovat.

**Graf 44 | Výhled vývoje počtu dětí ve věku 5-8 let v České republice**



Zdroj: <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-184&NazevSeo=Demograficka-prognoza-Vyvoj-poctu-zaku-jako->

V populaci pětiletých by na celorepublikové úrovni měla růstová tendence vrcholit rokem 2022, s následným poklesem do roku 2025, který je doprovázen skokovým nárůstem v roce 2026, ačkoli i tak počty pětiletých nepřekročí počty v roce 2022. Z regionálního hlediska i zde nacházíme určité odlišnosti. K opačné tendenci může docházet v kraji Karlovarském, Libereckém a Olomouckém, kde by měly na konci predikovaného období klesat počty pětiletých dětí. V kraji Královéhradeckém a Zlínském by mohlo docházet k nárůstu pětiletých už v roce 2025. Téměř stabilní by mohl být vývoj počtu pětiletých v Moravskoslezském kraji, přičemž stabilní vývoj v tomto kraji se propisuje i do vývoje 6letých, 7letých i 8letých žáků.

V případě šestiletých by růst měl pokračovat i v roce 2023, ačkoli v následujících letech by měl růst stagnovat a dále významně klesat až do konce predikovaného období. Nicméně také tato kategorie vykazuje některé odchylky od celorepublikového vývoje. V Olomouckém a Zlínském kraji by měl nastat

na konci predikovaného období nárůst. Ve většině krajů je predikovaný postupný pokles počtu 6letých, výjimkou je Kraj Vysočina, ve kterém je predikován již na začátku menší počet 6letých žáků, dále by mělo dojít k přechodnému nárůstu a opětovnému poklesu.

Populace sedmiletých by měla zpočátku zaznamenat zvyšující se počty s následnou klesající tendencí zhruba od poloviny predikovaného období. Z regionálního hlediska jsou počty častěji proměnlivé než u předchozích věkových kategoriích, ačkoli celorepublikové trendy ve většině krajů přetrvávají. Počáteční hodnoty predikovaného období jsou téměř totožné s jeho koncem.

Celorepublikovou rostoucí tendenci 8letých žáků by mohl narušit mírný pokles v roce 2026. Pokles na konci predikovaného období je nejzřetelnější ve Středočeském, Karlovarském, Moravskoslezském a Ústeckém kraji.

**Tabulka 6 | Očekávaný počet obyvatel ve věku 5 let**

Kraj	5letí					
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
<b>ČR</b>	<b>113 464</b>	<b>114 193</b>	<b>113 326</b>	<b>110 900</b>	<b>108 020</b>	<b>111 659</b>
Hlavní město Praha	13 913	14 011	14 090	13 715	13 239	14 973
Středočeský kraj	16 760	17 078	16 284	15 735	14 787	15 370
Jihočeský kraj	6 772	6 905	6 761	6 617	6 517	6 688
Plzeňský kraj	6 039	6 108	6 093	5 990	5 772	5 943
Karlovarský kraj	2 781	2 644	2 656	2 721	2 612	2 595
Ústecký kraj	8 291	8 368	7 984	7 987	7 863	7 853
Liberecký kraj	4 901	4 724	4 650	4 592	4 496	4 385
Královéhradecký kraj	5 588	5 609	5 612	5 432	5 474	5 530
Pardubický kraj	5 627	5 387	5 537	5 627	5 387	5 413
Kraj Vysočina	5 270	5 375	5 327	5 433	5 267	5 514
Jihomoravský kraj	13 254	13 486	13 577	13 220	12 668	13 093
Olomoucký kraj	6 627	6 611	6 560	6 310	6 538	6 360
Zlínský kraj	5 797	6 018	6 021	5 664	5 758	6 019
Moravskoslezský kraj	11 844	11 869	12 174	11 857	11 642	11 923

Zdroj dat: ČSÚ

**Tabulka 7 | Očekávaný počet obyvatel ve věku 6 let**

Kraj	6letí					
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
<b>ČR</b>	<b>111 374</b>	<b>113 464</b>	<b>114 193</b>	<b>113 326</b>	<b>110 900</b>	<b>108 020</b>
Hlavní město Praha	13 782	13 913	14 011	14 090	13 715	13 239
Středočeský kraj	16 695	16 760	17 078	16 284	15 735	14 787
Jihočeský kraj	6 684	6 772	6 905	6 761	6 617	6 517
Plzeňský kraj	5 958	6 039	6 108	6 093	5 990	5 772
Karlovarský kraj	2 672	2 781	2 644	2 656	2 721	2 612
Ústecký kraj	8 247	8 291	8 368	7 984	7 987	7 863
Liberecký kraj	4 681	4 901	4 724	4 650	4 592	4 496
Královéhradecký kraj	5 498	5 588	5 609	5 612	5 432	5 474
Pardubický kraj	5 327	5 627	5 387	5 537	5 627	5 387
Kraj Vysočina	5 145	5 270	5 375	5 327	5 433	5 267
Jihomoravský kraj	12 867	13 254	13 486	13 577	13 220	12 668
Olomoucký kraj	6 428	6 627	6 611	6 560	6 310	6 538
Zlínský kraj	5 760	5 797	6 018	6 021	5 664	5 758
Moravskoslezský kraj	11 630	11 844	11 869	12 174	11 857	11 642

Zdroj dat: ČSÚ

**Tabulka 8 | Očekávaný počet obyvatel ve věku 7 let**

Kraj	7letí					
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
<b>ČR</b>	<b>110 598</b>	<b>111 374</b>	<b>113 464</b>	<b>114 193</b>	<b>113 326</b>	<b>110 900</b>
Hlavní město Praha	13 606	13 782	13 913	14 011	14 090	13 715
<b>Středočeský kraj</b>	<b>16 695</b>	<b>16 695</b>	<b>16 760</b>	<b>17 078</b>	<b>16 284</b>	<b>15 735</b>
Jihočeský kraj	6 539	6 684	6 772	6 905	6 761	6 617
Plzeňský kraj	5 804	5 958	6 039	6 108	6 093	5 990
Karlovarský kraj	2 666	2 672	2 781	2 644	2 656	2 721
Ústecký kraj	8 272	8 247	8 291	8 368	7 984	7 987
Liberecký kraj	4 431	4 681	4 901	4 724	4 650	4 592
Královéhradecký kraj	5 457	5 498	5 588	5 609	5 612	5 432
Pardubický kraj	5 406	5 327	5 627	5 387	5 537	5 627
Kraj Vysočina	5 290	5 145	5 270	5 375	5 327	5 433
Jihomoravský kraj	12 894	12 867	13 254	13 486	13 577	13 220
Olomoucký kraj	6 252	6 428	6 627	6 611	6 560	6 310
Zlínský kraj	5 560	5 760	5 797	6 018	6 021	5 664
Moravskoslezský kraj	11 726	11 630	11 844	11 869	12 174	11 857

Zdroj dat: ČSÚ

**Tabulka 9 | Očekávaný počet obyvatel ve věku 8 let**

Kraj	8letí					
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
<b>ČR</b>	<b>107 919</b>	<b>110 598</b>	<b>111 374</b>	<b>113 464</b>	<b>114 193</b>	<b>113 326</b>
Hlavní město Praha	13 121	13 606	13 782	13 913	14 011	14 090
<b>Středočeský kraj</b>	<b>16 293</b>	<b>16 695</b>	<b>16 695</b>	<b>16 760</b>	<b>17 078</b>	<b>16 284</b>
Jihočeský kraj	6 456	6 539	6 684	6 772	6 905	6 761
Plzeňský kraj	5 643	5 804	5 958	6 039	6 108	6 093
Karlovarský kraj	2 725	2 666	2 672	2 781	2 644	2 656
Ústecký kraj	8 017	8 272	8 247	8 291	8 368	7 984
Liberecký kraj	4 571	4 431	4 681	4 901	4 724	4 650
Královéhradecký kraj	5 421	5 457	5 498	5 588	5 609	5 612
Pardubický kraj	5 170	5 406	5 327	5 627	5 387	5 537
Kraj Vysočina	4 852	5 290	5 145	5 270	5 375	5 327
Jihomoravský kraj	12 473	12 894	12 867	13 254	13 486	13 577
Olomoucký kraj	6 238	6 252	6 428	6 627	6 611	6 560
Zlínský kraj	5 540	5 560	5 760	5 797	6 018	6 021
Moravskoslezský kraj	11 399	11 726	11 630	11 844	11 869	12 174

Zdroj dat: ČSÚ

### I.3 Výhled vývoje počtu osob ve věku nástupu do 1. ročníku SŠ

V populaci 15letých je na úrovni celé ČR očekáván do roku 2023 nárůst počtu obyvatel, následovaný mírným poklesem trvajícím do roku 2029. Vývoj v jednotlivých krajích kopíruje s určitými odchylkami celorepublikový vývoj.

V případě 16letých by měl počet skokově narůstat do roku 2024 a následně relativně významně klesat až do roku 2029, od kterého by měly počty opět narůstat.

Počet 17letých by se měl zvyšovat do roku 2025 a následně klesat až do roku 2030.

V případě 18letých je očekáván nárůst počtu do roku 2027 a ve skupině 19letých do roku 2028. V případě populačního ročníku 20letých je očekáván postupný nárůst počtu až do roku 2029, poté by měl následovat pokles, který by měl být výraznější v roce 2031. V populaci 21letých by mělo docházet k postupnému nárůstu počtu až do roku 2030.

**Tabulka 10 | Očekávaný počet obyvatel ve věku 15 let**

Kraj	15letí										
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
<b>Česká republika</b>	<b>115 737</b>	<b>120 231</b>	<b>118 774</b>	<b>117 557</b>	<b>109 905</b>	<b>109 751</b>	<b>107 919</b>	<b>110 598</b>	<b>111 374</b>	<b>113 464</b>	<b>114 193</b>
Hlavní město Praha	12 314	13 201	13 373	13 589	13 100	13 445	13 121	13 606	13 782	13 913	14 011
Středočeský kraj	16 671	17 648	17 487	17 544	16 906	16 568	16 293	16 695	16 695	16 760	17 078
Jihočeský kraj	7 041	7 273	7 142	7 015	6 455	6 704	6 456	6 539	6 684	6 772	6 905
Plzeňský kraj	6 251	6 522	6 535	6 339	5 765	5 951	5 643	5 804	5 958	6 039	6 108
Karlovarský kraj	3 229	3 276	3 263	3 104	2 814	2 696	2 725	2 666	2 672	2 781	2 644
Ústecký kraj	9 442	9 722	9 384	9 136	8 491	8 096	8 017	8 272	8 247	8 291	8 368
Liberecký kraj	5 011	5 266	5 202	5 098	4 631	4 567	4 571	4 431	4 681	4 901	4 724
Královéhradecký kraj	6 169	6 274	6 218	5 956	5 432	5 447	5 421	5 457	5 498	5 588	5 609
Pardubický kraj	5 761	5 874	5 740	5 779	5 393	5 457	5 170	5 406	5 327	5 627	5 387
Kraj Vysočina	5 457	5 613	5 423	5 367	5 060	5 171	4 852	5 290	5 145	5 270	5 375
Jihomoravský kraj	12 393	13 185	13 106	13 000	12 463	12 391	12 473	12 894	12 867	13 254	13 486
Olomoucký kraj	6 894	7 057	7 038	6 812	6 264	6 238	6 238	6 252	6 428	6 627	6 611
Zlínský kraj	6 122	6 296	6 052	6 110	5 612	5 510	5 540	5 560	5 760	5 797	6 018
Moravskoslezský kraj	12 982	13 024	12 811	12 708	11 519	11 510	11 399	11 726	11 630	11 844	11 869

Zdroj dat: ČSÚ

**Tabulka 11 | Očekávaný počet obyvatel ve věku 16 let**

Kraj	16letí										
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
<b>Česká republika</b>	<b>107 071</b>	<b>115 737</b>	<b>120 231</b>	<b>118 774</b>	<b>117 557</b>	<b>109 905</b>	<b>109 751</b>	<b>107 919</b>	<b>110 598</b>	<b>111 374</b>	<b>113 464</b>
Hlavní město Praha	11 447	12 314	13 201	13 373	13 589	13 100	13 445	13 121	13 606	13 782	13 913
Středočeský kraj	15 268	16 671	17 648	17 487	17 544	16 906	16 568	16 293	16 695	16 695	16 760
Jihočeský kraj	6 467	7 041	7 273	7 142	7 015	6 455	6 704	6 456	6 539	6 684	6 772
Plzeňský kraj	5 949	6 251	6 522	6 535	6 339	5 765	5 951	5 643	5 804	5 958	6 039
Karlovarský kraj	3 044	3 229	3 276	3 263	3 104	2 814	2 696	2 725	2 666	2 672	2 781
Ústecký kraj	8 667	9 442	9 722	9 384	9 136	8 491	8 096	8 017	8 272	8 247	8 291
Liberecký kraj	4 478	5 011	5 266	5 202	5 098	4 631	4 567	4 571	4 431	4 681	4 901
Královéhradecký kraj	5 595	6 169	6 274	6 218	5 956	5 432	5 447	5 421	5 457	5 498	5 588
Pardubický kraj	5 362	5 761	5 874	5 740	5 779	5 393	5 457	5 170	5 406	5 327	5 627
Kraj Vysočina	5 130	5 457	5 613	5 423	5 367	5 060	5 171	4 852	5 290	5 145	5 270
Jihomoravský kraj	11 593	12 393	13 185	13 106	13 000	12 463	12 391	12 473	12 894	12 867	13 254
Olomoucký kraj	6 381	6 894	7 057	7 038	6 812	6 264	6 238	6 238	6 252	6 428	6 627
Zlínský kraj	5 663	6 122	6 296	6 052	6 110	5 612	5 510	5 540	5 560	5 760	5 797
Moravskoslezský kraj	12 027	12 982	13 024	12 811	12 708	11 519	11 510	11 399	11 726	11 630	11 844

Zdroj dat: ČSÚ

**Tabulka 12 | Očekávaný počet obyvatel ve věku 17 let**

Kraj	17letí										
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
<b>Česká republika</b>	<b>103 385</b>	<b>107 071</b>	<b>115 737</b>	<b>120 231</b>	<b>118 774</b>	<b>117 557</b>	<b>109 905</b>	<b>109 751</b>	<b>107 919</b>	<b>110 598</b>	<b>111 374</b>
Hlavní město Praha	10 720	11 447	12 314	13 201	13 373	13 589	13 100	13 445	13 121	13 606	13 782
Středočeský kraj	14 738	15 268	16 671	17 648	17 487	17 544	16 906	16 568	16 293	16 695	16 695
Jihočeský kraj	6 266	6 467	7 041	7 273	7 142	7 015	6 455	6 704	6 456	6 539	6 684
Plzeňský kraj	5 668	5 949	6 251	6 522	6 535	6 339	5 765	5 951	5 643	5 804	5 958
Karlovarský kraj	2 778	3 044	3 229	3 276	3 263	3 104	2 814	2 696	2 725	2 666	2 672
Ústecký kraj	8 475	8 667	9 442	9 722	9 384	9 136	8 491	8 096	8 017	8 272	8 247
Liberecký kraj	4 280	4 478	5 011	5 266	5 202	5 098	4 631	4 567	4 571	4 431	4 681
Královéhradecký kraj	5 439	5 595	6 169	6 274	6 218	5 956	5 432	5 447	5 421	5 457	5 498
Pardubický kraj	5 033	5 362	5 761	5 874	5 740	5 779	5 393	5 457	5 170	5 406	5 327
Kraj Vysočina	5 117	5 130	5 457	5 613	5 423	5 367	5 060	5 171	4 852	5 290	5 145
Jihomoravský kraj	11 242	11 593	12 393	13 185	13 106	13 000	12 463	12 391	12 473	12 894	12 867
Olomoucký kraj	6 137	6 381	6 894	7 057	7 038	6 812	6 264	6 238	6 238	6 252	6 428
Zlínský kraj	5 698	5 663	6 122	6 296	6 052	6 110	5 612	5 510	5 540	5 560	5 760
Moravskoslezský kraj	11 794	12 027	12 982	13 024	12 811	12 708	11 519	11 510	11 399	11 726	11 630

Zdroj dat: ČSÚ



**Tabulka 13 | Očekávaný počet obyvatel ve věku 18 let**

Kraj	18letí										
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
<b>Česká republika</b>	<b>99 117</b>	<b>103 385</b>	<b>107 071</b>	<b>115 737</b>	<b>120 231</b>	<b>118 774</b>	<b>117 557</b>	<b>109 905</b>	<b>109 751</b>	<b>107 919</b>	<b>110 598</b>
Hlavní město Praha	10 359	10 720	11 447	12 314	13 201	13 373	13 589	13 100	13 445	13 121	13 606
Středočeský kraj	13 786	14 738	15 268	16 671	17 648	17 487	17 544	16 906	16 568	16 293	16 695
Jihočeský kraj	6 136	6 266	6 467	7 041	7 273	7 142	7 015	6 455	6 704	6 456	6 539
Plzeňský kraj	5 242	5 668	5 949	6 251	6 522	6 535	6 339	5 765	5 951	5 643	5 804
Karlovarský kraj	2 668	2 778	3 044	3 229	3 276	3 263	3 104	2 814	2 696	2 725	2 666
Ústecký kraj	8 284	8 475	8 667	9 442	9 722	9 384	9 136	8 491	8 096	8 017	8 272
Liberecký kraj	4 313	4 280	4 478	5 011	5 266	5 202	5 098	4 631	4 567	4 571	4 431
Královéhradecký kraj	5 189	5 439	5 595	6 169	6 274	6 218	5 956	5 432	5 447	5 421	5 457
Pardubický kraj	4 957	5 033	5 362	5 761	5 874	5 740	5 779	5 393	5 457	5 170	5 406
Kraj Vysočina	4 817	5 117	5 130	5 457	5 613	5 423	5 367	5 060	5 171	4 852	5 290
Jihomoravský kraj	10 853	11 242	11 593	12 393	13 185	13 106	13 000	12 463	12 391	12 473	12 894
Olomoucký kraj	5 858	6 137	6 381	6 894	7 057	7 038	6 812	6 264	6 238	6 238	6 252
Zlínský kraj	5 283	5 698	5 663	6 122	6 296	6 052	6 110	5 612	5 510	5 540	5 560
Moravskoslezský kraj	11 372	11 794	12 027	12 982	13 024	12 811	12 708	11 519	11 510	11 399	11 726

Zdroj dat: ČSÚ

**Tabulka 14 | Očekávaný počet obyvatel ve věku 19 let**

Kraj	19letí										
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
<b>Česká republika</b>	<b>96 837</b>	<b>99 117</b>	<b>103 385</b>	<b>107 071</b>	<b>115 737</b>	<b>120 231</b>	<b>118 774</b>	<b>117 557</b>	<b>109 905</b>	<b>109 751</b>	<b>107 919</b>
Hlavní město Praha	10 609	10 359	10 720	11 447	12 314	13 201	13 373	13 589	13 100	13 445	13 121
Středočeský kraj	13 052	13 786	14 738	15 268	16 671	17 648	17 487	17 544	16 906	16 568	16 293
Jihočeský kraj	5 902	6 136	6 266	6 467	7 041	7 273	7 142	7 015	6 455	6 704	6 456
Plzeňský kraj	5 138	5 242	5 668	5 949	6 251	6 522	6 535	6 339	5 765	5 951	5 643
Karlovarský kraj	2 689	2 668	2 778	3 044	3 229	3 276	3 263	3 104	2 814	2 696	2 725
Ústecký kraj	8 162	8 284	8 475	8 667	9 442	9 722	9 384	9 136	8 491	8 096	8 017
Liberecký kraj	4 072	4 313	4 280	4 478	5 011	5 266	5 202	5 098	4 631	4 567	4 571
Královéhradecký kraj	5 125	5 189	5 439	5 595	6 169	6 274	6 218	5 956	5 432	5 447	5 421
Pardubický kraj	4 815	4 957	5 033	5 362	5 761	5 874	5 740	5 779	5 393	5 457	5 170
Kraj Vysočina	4 754	4 817	5 117	5 130	5 457	5 613	5 423	5 367	5 060	5 171	4 852
Jihomoravský kraj	10 371	10 853	11 242	11 593	12 393	13 185	13 106	13 000	12 463	12 391	12 473
Olomoucký kraj	5 830	5 858	6 137	6 381	6 894	7 057	7 038	6 812	6 264	6 238	6 238
Zlínský kraj	5 212	5 283	5 698	5 663	6 122	6 296	6 052	6 110	5 612	5 510	5 540
Moravskoslezský kraj	11 106	11 372	11 794	12 027	12 982	13 024	12 811	12 708	11 519	11 510	11 399

Zdroj dat: ČSÚ

**Tabulka 15 | Očekávaný počet obyvatel ve věku 20 let**

Kraj	20letí										
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
<b>Česká republika</b>	<b>96 895</b>	<b>96 837</b>	<b>99 117</b>	<b>103 385</b>	<b>107 071</b>	<b>115 737</b>	<b>120 231</b>	<b>118 774</b>	<b>117 557</b>	<b>109 905</b>	<b>109 751</b>
Hlavní město Praha	10 790	10 609	10 359	10 720	11 447	12 314	13 201	13 373	13 589	13 100	13 445
Středočeský kraj	12 947	13 052	13 786	14 738	15 268	16 671	17 648	17 487	17 544	16 906	16 568
Jihočeský kraj	5 975	5 902	6 136	6 266	6 467	7 041	7 273	7 142	7 015	6 455	6 704
Plzeňský kraj	5 212	5 138	5 242	5 668	5 949	6 251	6 522	6 535	6 339	5 765	5 951
Karlovarský kraj	2 766	2 689	2 668	2 778	3 044	3 229	3 276	3 263	3 104	2 814	2 696
Ústecký kraj	7 965	8 162	8 284	8 475	8 667	9 442	9 722	9 384	9 136	8 491	8 096
Liberecký kraj	4 123	4 072	4 313	4 280	4 478	5 011	5 266	5 202	5 098	4 631	4 567
Královéhradecký kraj	5 010	5 125	5 189	5 439	5 595	6 169	6 274	6 218	5 956	5 432	5 447
Pardubický kraj	4 851	4 815	4 957	5 033	5 362	5 761	5 874	5 740	5 779	5 393	5 457
Kraj Vysočina	4 714	4 754	4 817	5 117	5 130	5 457	5 613	5 423	5 367	5 060	5 171
Jihomoravský kraj	10 669	10 371	10 853	11 242	11 593	12 393	13 185	13 106	13 000	12 463	12 391
Olomoucký kraj	5 646	5 830	5 858	6 137	6 381	6 894	7 057	7 038	6 812	6 264	6 238
Zlínský kraj	5 226	5 212	5 283	5 698	5 663	6 122	6 296	6 052	6 110	5 612	5 540
Moravskoslezský kraj	11 001	11 106	11 372	11 794	12 027	12 982	13 024	12 811	12 708	11 519	11 510

Zdroj dat: ČSÚ

**Tabulka 16 | Očekávaný počet obyvatel ve věku 21 let**

Kraj	21letí										
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
<b>Česká republika</b>	<b>95 471</b>	<b>96 895</b>	<b>96 837</b>	<b>99 117</b>	<b>103 385</b>	<b>107 071</b>	<b>115 737</b>	<b>120 231</b>	<b>118 774</b>	<b>117 557</b>	<b>109 905</b>
Hlavní město Praha	11 084	10 790	10 609	10 359	10 720	11 447	12 314	13 201	13 373	13 589	13 100
<b>Středočeský kraj</b>	<b>12 465</b>	<b>12 947</b>	<b>13 052</b>	<b>13 786</b>	<b>14 738</b>	<b>15 268</b>	<b>16 671</b>	<b>17 648</b>	<b>17 487</b>	<b>17 544</b>	<b>16 906</b>
Jihočeský kraj	5 778	5 975	5 902	6 136	6 266	6 467	7 041	7 273	7 142	7 015	6 455
Plzeňský kraj	5 127	5 212	5 138	5 242	5 668	5 949	6 251	6 522	6 535	6 339	5 765
Karlovarský kraj	2 711	2 766	2 689	2 668	2 778	3 044	3 229	3 276	3 263	3 104	2 814
Ústecký kraj	7 854	7 965	8 162	8 284	8 475	8 667	9 442	9 722	9 384	9 136	8 491
Liberecký kraj	4 037	4 123	4 072	4 313	4 280	4 478	5 011	5 266	5 202	5 098	4 631
Královéhradecký kraj	4 947	5 010	5 125	5 189	5 439	5 595	6 169	6 274	6 218	5 956	5 432
Pardubický kraj	4 696	4 851	4 815	4 957	5 033	5 362	5 761	5 874	5 740	5 779	5 393
Kraj Vysočina	4 553	4 714	4 754	4 817	5 117	5 130	5 457	5 613	5 423	5 367	5 060
Jihomoravský kraj	10 323	10 669	10 371	10 853	11 242	11 593	12 393	13 185	13 106	13 000	12 463
Olomoucký kraj	5 702	5 646	5 830	5 858	6 137	6 381	6 894	7 057	7 038	6 812	6 264
Zlínský kraj	5 263	5 226	5 212	5 283	5 698	5 663	6 122	6 296	6 052	6 110	5 612
Moravskoslezský kraj	10 931	11 001	11 106	11 372	11 794	12 027	12 982	13 024	12 811	12 708	11 519

Zdroj dat: ČSÚ

## I.4 Vybrané základní údaje pro rok 2021 a 2020

**Tabulka 17 | Vybrané základní údaje v letech 2021 a 2020**

Ukazatel	Středočeský kraj	Česká republika
Počet obyvatel k 31.12.2021	1 386 824	10 516 707
Průměrný věk obyvatel v roce 2021	41,5	42,8
<b>Údaje o ekonomické aktivitě obyvatel ve věku 15-59 let</b>		
Podíl ekonomicky aktivních obyvatel	79,7%	79,0%
Podíl ekonomicky aktivních mužů	86,1%	85,2%
Podíl ekonomicky aktivních žen	73,0%	72,5%
Míra nezaměstnanosti	2,6%	2,9%
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných z nezaměstnaných	29,5%	30,2%
<b>Makroekonomické údaje (rok 2020)</b>		
Podíl kraje na tvorbě HDP	11,6%	-
HDP na 1 obyvatele (průměr ČR = 100 %)	89,4%	100,0%

Zdroj: ČSÚ; VŠPS

## I.5 Struktura zaměstnanosti

Pro popsání struktury zaměstnanosti ve Středočeském kraji a její srovnání se strukturou zaměstnanosti v České republice jsou použity čtyři národní klasifikace, které vycházejí z mezinárodních klasifikací.

- Klasifikace zaměstnání CZ-ISCO je založena na dvou hlavních principech, a to na druhu pracovního místa a na úrovni dovedností. V tomto srovnání jsou z CZ-ISCO převzaty hlavní třídy profesí.
- Klasifikace ekonomických činností CZ-NACE dělí ekonomické činnosti tak, že každé ekonomicky aktivní jednotce přiřazuje kód NACE. Zde se využívá první úroveň klasifikace CZ-NACE, která se označuje alfabetským kódem.

- Klasifikace CZ-ISCE definuje postavení v zaměstnání. Pro účely zpracování tohoto shrnutí jsou z klasifikace převzaty skupiny, a to v podobě, ve které s nimi pracuje Český statistický úřad.
- CZ-ISCED je klasifikace vzdělání, která uspořádává vzdělávací programy a jejich odpovídající kvalifikace do vzdělávacích úrovní a oborů. V tomto přehledu jsou využity úrovně ISCED.

## I.6 Shrnutí pro kraj

Rozložení hlavních tříd profesí je ve Středočeském kraji a v rámci ČR podobné. Nejzásadnější rozdíly v zastoupení jednotlivých tříd jsou patrné u tříd 4 Úředníci a 2 Specialisté. Třída 4 je relativně více zastoupena ve Středočeském kraji (o 1,5 p. b.), naopak třída 2 je zastoupena v menší míře (o 1,3 p. b.), ačkoli rozdíly nejsou příliš významné.

Rozložení zaměstnaných obyvatel podle hlavních tříd profesí není v rámci celé České republiky a Středočeského kraje příliš odlišné. V České republice je relativně menší zastoupení ve třídě 4 Úředníci (o 1,5 p. b.) a ve třídě 2 Specialisté (o 1,3 p. b.). Ve zbylých třídách profesí jsou rozdíly mezi Českou republikou a Středočeským krajem méně významné. (srovnání podle CZ-ISCO)

V rámci celé České republiky a Středočeského kraje nenastávají významné rozdíly ani ve většině odvětví zastoupení zaměstnaných. V České republice i ve Středočeském kraji je relativně nejčastěji zastoupeno odvětví C - Zpracovatelský průmysl (v České republice i ve Středočeském kraji tvoří více než pětinu celkové naplněnosti). Současně je ve Středočeském kraji větší podíl v zastoupení zaměstnaných v odvětví H – Doprava a skladování (rozdíl 2,1 p. b.). (srovnání podle CZ-NACE)

Velké rozdíly mezi Českou republikou a Středočeským krajem se neprojevují ani ve srovnání rozložení ekonomicky aktivních osob podle postavení v zaměstnání. V obou případech tvoří zaměstnanci, včetně členů produkčních družstev přibližně čtyři pětiny ekonomicky aktivních osob. V České republice stejně jako ve Středočeském kraji jsou zaměstnanci častěji zaměstnáni ve službách než v průmyslu. (srovnání podle CZ-ISCE)

Z porovnání obyvatel Středočeského kraje a celé České republiky podle kategorie vzdělání vyplývá, že zastoupení zaměstnaných obyvatel v jednotlivých kategoriích dokončeného vzdělání je v kraji i celé ČR velmi podobné. Největší rozdíl je v kategorii vysokoškolského vzdělání (rozdíl 1,3 p. b. ve prospěch celorepublikových hodnot). (srovnání podle CZ-ISCED)

## I.7 Zastoupení profesních tříd ve Středočeském kraji – podle CZ-ISCO

Rozložení hlavních tříd profesí je ve Středočeském kraji a v rámci ČR podobné. Nejzásadnější rozdíly v zastoupení jednotlivých tříd jsou patrné u tříd 4 Úředníci a 2 Specialisté. Třída 4 je relativně více zastoupena ve Středočeském kraji (o 1,5 p. b.), naopak třída 2 je zastoupena v menší míře (o 1,3 p. b.), ačkoli rozdíly nejsou příliš významné.

Při porovnání zastoupení mužů a žen v jednotlivých třídách profesí ve Středočeském kraji a v rámci celé ČR se opět projevují spíše podobné tendence. Významnější rozdíl je u zastoupení žen v profesní třídě 4 Úředníci, ve které je ve Středočeském kraji větší podíl pracovníků než v ČR (rozdíl u 3,2 p. b.). Naopak muži ve Středočeském kraji jsou méně často zastoupeni ve třídě 2 Specialisté, ačkoli tento rozdíl není příliš významný (rozdíl 1,6 p. b.). Celkově jsou ženy ve Středočeském kraji a v ČR nejčastěji zastoupeny v profesní třídě 5 Pracovníci ve službách a prodeji (23,5 %, ČR 21,9 %) a v profesní třídě 2 Specialisté (21,3 %, ČR 22,2 %). Muži v obou případech relativně nejvíce naplňují třídu 7 Řemeslníci a opraváři (shodných 24,7 % ve Středočeském kraji a v ČR).

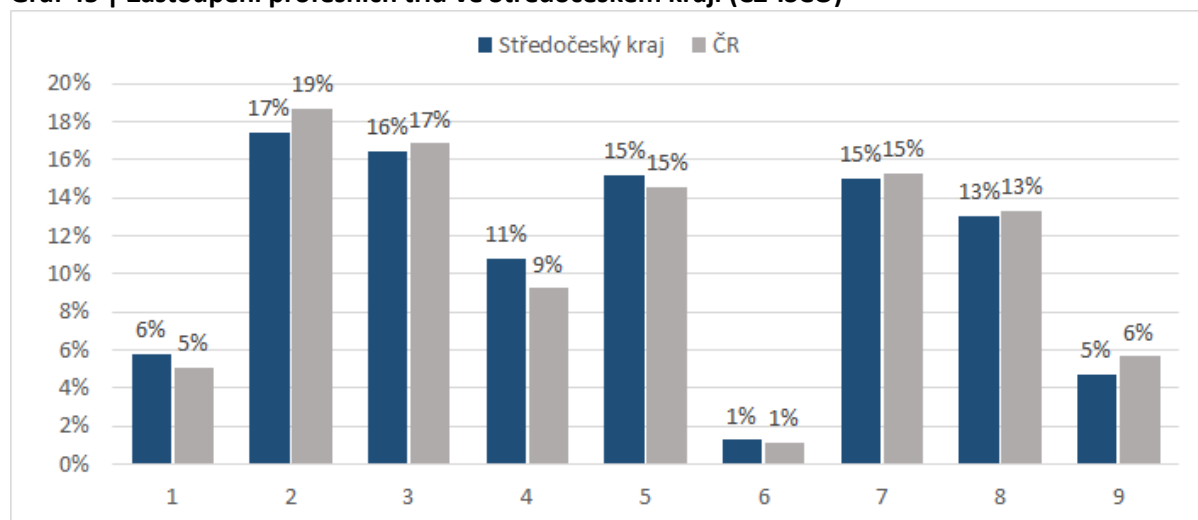
**Tabulka 18 | Zastoupení profesních tříd ve Středočeském kraji (CZ-ISCO)**

Hlavní třída profesí	Středočeský kraj			Česká republika		
	Celkem	muži	ženy	Celkem	muži	ženy
1 Zákodníci a řídicí pracovníci	5,8%	7,4%	3,8%	5,1%	6,5%	3,3%
2 Specialisté	17,4%	14,3%	21,3%	18,7%	15,9%	22,2%
3 Techničtí a odborní pracovníci	16,4%	17,2%	15,5%	16,8%	17,2%	16,4%
4 Úředníci	10,8%	3,7%	19,7%	9,2%	3,5%	16,5%
5 Pracovníci ve službách a prodeji	15,2%	8,7%	23,5%	14,5%	8,7%	21,9%
6 Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	1,3%	1,4%	1,1%	1,1%	1,4%	0,8%
7 Řemeslníci a opraváři	15,0%	24,7%	2,8%	15,3%	24,7%	3,4%
8 Obsluha strojů a zařízení, montéři	13,0%	18,6%	6,0%	13,3%	17,5%	7,9%
9 Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	4,7%	3,5%	6,2%	5,6%	4,1%	7,6%

Zdroj: ČSÚ; VŠPS 2021

Pozn.: Tučně jsou zvýrazněné profesní třídy s nejvyšším rozdílem naplněnosti mezi Středočeským krajem a celou ČR

**Graf 45 | Zastoupení profesních tříd ve Středočeském kraji (CZ-ISCO)**



Zdroj: ČSÚ; VŠPS 2021

## I.8 Zaměstnanost ve vybraných odvětvích ve Středočeském kraji – podle CZ-NACE

Rozložení podle klasifikace NACE je ve Středočeském kraji a v rámci celé ČR podobné. V obou případech je nejvíce zastoupeno odvětví C - Zpracovatelský průmysl (ve Středočeském kraji 22,9%, v České republice 26,1 %).

**Tabulka 19 | Zaměstnanost v odvětvích ve Středočeském kraji (NACE-CZ)**

Odvětví	Středočeský kraj			Česká republika		
	Celkem	muži	ženy	Celkem	muži	ženy
A Zemědělství, lesnictví a rybářství	2,7%	3,1%	2,1%	2,5%	3,4%	1,5%
B Těžba a dobývání	0,3%	0,4%	-	0,6%	0,9%	0,2%
C Zpracovatelský průmysl	22,9%	28,0%	16,5%	26,1%	31,1%	19,6%
D Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla	0,9%	1,2%	0,5%	1,1%	1,4%	0,7%
E Zásob. vodou; činnosti souvis. s odpady	1,3%	1,8%	0,6%	1,2%	1,7%	0,6%
F Stavebnictví	8,2%	13,2%	1,8%	7,9%	12,8%	1,7%
G Velkoobchod a maloob.; opr. mot. vozidel	12,3%	9,9%	15,4%	11,1%	9,0%	13,7%
H Doprava a skladování	8,1%	11,0%	4,4%	6,0%	8,0%	3,5%
I Ubytování, stravování a pohostinství	3,2%	2,3%	4,3%	2,9%	2,3%	3,7%
J Informační a komunikační činnosti	4,1%	5,7%	2,0%	4,0%	5,6%	2,1%
K Peněžnictví a pojišťovnictví	2,7%	2,4%	3,1%	2,4%	1,9%	3,0%
L Činnosti v oblasti nemovitostí	1,0%	0,8%	1,2%	0,9%	0,9%	0,8%
M Profesionální, vědecké a technické činnosti	5,6%	4,5%	7,1%	5,1%	4,5%	5,7%
N Administrativní a podpůrné činnosti	1,9%	2,1%	1,8%	2,3%	2,2%	2,5%
O Veřejná správa a obrana; pov. soc. zabezp.	7,1%	6,4%	8,0%	6,6%	5,8%	7,5%
P Vzdělávání	6,7%	2,4%	12,2%	7,4%	3,0%	13,0%
Q Zdravotní a sociální péče	6,3%	1,8%	12,2%	7,7%	2,7%	14,1%
R Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	1,9%	1,6%	2,3%	1,7%	1,6%	1,8%
S Ostatní činnosti	2,6%	1,4%	4,1%	1,8%	0,9%	3,0%

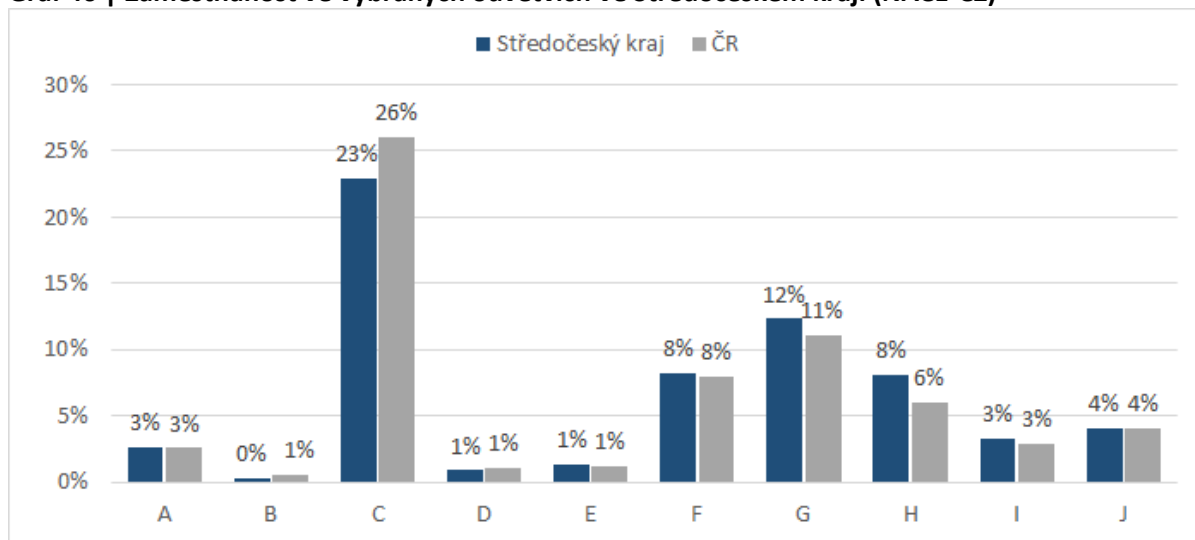
Zdroj: ČSÚ, VŠPS 2021

Pozn.: Tučně jsou zvýrazněna odvětví s nejvyšším rozdílem naplněnosti mezi Středočeským krajem a celou ČR

Rozdíly v naplněnosti jednotlivých odvětví ve Středočeském kraji a celé České republice ve většině odvětví nejsou příliš významné. Nejvyšší rozdíly jsou patrné v odvětví C – Zpracovatelský průmysl (rozdíl 3,1 % ve prospěch ČR) a H – Doprava a skladování (o 2,1 p. b. ve prospěch Středočeského kraje).

Při porovnání zastoupení mužů a žen ve Středočeském kraji je zřejmé, že ženy jsou výrazně častěji zastoupeny v odvětví Q - Zdravotní a sociální péče (o 10,4 p. b.) a v odvětví P - Vzdělávání (o 9,8 p. b.). Muži naopak ve Středočeském kraji dominují v odvětvích F - Stavebnictví (o 11,4 p. b.) a C - Zpracovatelský průmysl (o 11,5 p. b.). V celorepublikovém srovnání tyto trendy přetrvávají.

**Graf 46 | Zaměstnanost ve vybraných odvětvích ve Středočeském kraji (NACE-CZ)**



Zdroj: ČSÚ; VŠPS 2021

## I.9 Struktura zaměstnaných podle postavení v zaměstnání ve Středočeském kraji – podle CZ-ISCE

Nejširší skupina lidí má v zaměstnání postavení zaměstnance, včetně členů produkčních družstev. Celkem ve Středočeském kraji spadá do této kategorie 80,1 % zaměstnaných, přičemž v České republice je to 84,1 % zaměstnaných. Přibližně polovinu této kategorie zaměstnaných (50,6 %) ve Středočeském kraji tvoří zaměstnanci ve službách, v celé České republice je to necelá polovina (50,0 %).

Druhou, i když výrazně méně početnou skupinou, jsou pracující na vlastní účet. Podíl pracujících na vlastní účet je vyšší ve Středočeském kraji (15,8 %) než v rámci celé České republiky (12,8 %). V rámci Středočeského kraje i v celé České republice se častěji podniká ve službách. V ČR je podíl podnikajících ve službách více než dvakrát vyšší (8,5 %) než podnikajících v průmyslu (3,8 %). Podobný rozdíl je ve Středočeském kraji v podílech mezi podnikajícími v průmyslu (4,8 %) a ve službách (10,6 %).

Méně početná je skupina zaměstnavatelů, kterých je ve Středočeském kraji i v rámci celé České republiky kolem 3 %. Nejmenší skupinu tvoří pomáhající rodinní příslušníci, těch se v rámci Středočeského kraje i v celé České republice vyskytuje méně než jedno procento.

Tabulka níže současně umožňuje srovnávat zastoupení mužů a žen v jednotlivých kategoriích zaměstnání. V rámci celé České republiky jsou ženy procentuálně více zastoupeny v kategorii zaměstnanců, včetně členů produkčních družstev, a to převážně ve službách. Zároveň relativně častěji spadají do kategorie pomáhající rodinní příslušníci. Muži jsou častěji zaměstnavateli a zároveň častěji pracují na vlastní účet. Tento trend v zastoupení postavení v zaměstnání podle pohlaví je aplikovatelný i na Středočeský kraj. Muži i ženy ve Středočeském kraji jsou relativně méně často zaměstnání jako zaměstnanci v průmyslu (muži 34,8 %, ženy 18,2 %) než muži a ženy v rámci celé České republiky (muži 40,3 %, ženy 21,9 %).

**Tabulka 20 | Struktura zaměstnaných podle postavení v zaměstnání ve Středočeském kraji (CZ-ISCE)**

Postavení v zaměstnání	Středočeský kraj			Česká republika		
	Celkem	muži	ženy	Celkem	muži	ženy
Zaměstnanci vč. členů produkčních družstev	80,1%	75,9%	85,4%	84,1%	80,7%	88,4%
z toho v průmyslu	27,5%	34,8%	18,2%	32,2%	40,3%	21,9%
z toho ve službách	50,6%	38,9%	65,4%	50,0%	38,0%	65,3%
Zaměstnavatelé	3,5%	4,8%	1,7%	2,7%	3,7%	1,5%
z toho v průmyslu	1,1%	1,8%	-	0,8%	1,3%	0,1%
z toho ve službách	2,3%	2,9%	1,4%	1,8%	2,2%	1,3%
Pracující na vlastní účet	15,8%	19,0%	11,8%	12,8%	15,4%	9,5%
z toho v průmyslu	4,8%	7,9%	0,8%	3,8%	6,3%	0,7%
z toho ve službách	10,6%	10,4%	10,8%	8,5%	8,4%	8,7%
Pomáhající rodinní příslušníci	0,6%	0,2%	1,1%	0,4%	0,2%	0,7%

Zdroj: ČSÚ; VŠPS 2021

**I.10 Vzdělanostní struktura zaměstnaných ve Středočeském kraji – podle CZ-ISCED**

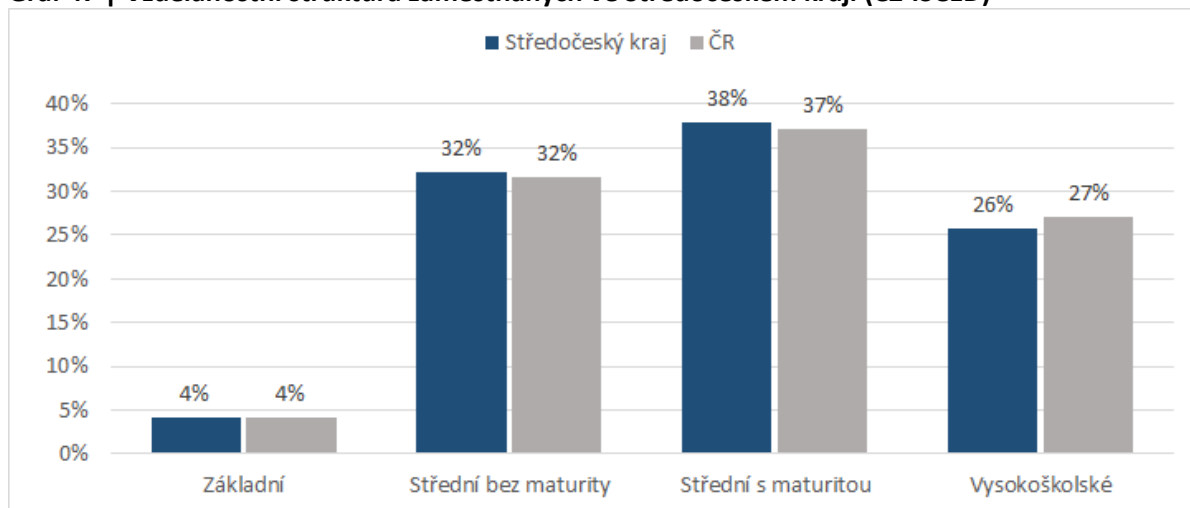
Zastoupení jednotlivých kategorií vzdělání ve Středočeském kraji je velice podobné jako v celé České republice. Ve Středočeském kraji je nižší podíl zaměstnaných s vysokoškolským vzděláním (rozdíl 1,3 p. b.). Zbylé kategorie dokončeného vzdělání vykazují podobné rozložení v ČR i ve Středočeském kraji. V zastoupení mužů a žen lze nalézt téměř u všech kategorií vzdělání významné rozdíly. Ženy nejčastěji absolvují střední vzdělání s maturitou, a naopak muži nejčastěji ukončují své střední vzdělání bez maturity. Tento trend platí pro Středočeský kraj i pro celou Českou republiku. Tento rozdíl je pravděpodobně spojený s celkovým rozložením profesní struktury České republiky, jelikož oborové a řemeslné profese jsou častěji vyučovány v rámci středního vzdělání, po jehož absolvování žák obdrží výuční list. Tyto profese jsou v České republice stále spíše mužskou doménou. Ženy relativně častěji ukončují i vysokoškolské vzdělání, a to jak v kraji, tak i v celorepublikovém srovnání.

**Tabulka 21 | Vzdělanostní struktura zaměstnaných ve Středočeském kraji (CZ-ISCED)**

Dokončené vzdělání	Středočeský kraj			Česká republika		
	Celkem	muži	ženy	Celkem	muži	ženy
Základní	4,1%	3,9%	4,3%	4,2%	4,0%	4,4%
Střední bez maturity	32,2%	38,5%	24,2%	31,7%	36,8%	25,1%
Střední s maturitou	37,9%	33,7%	43,3%	37,1%	34,8%	40,0%
Vysokoškolské	25,7%	23,8%	28,2%	27,1%	24,4%	30,4%

Zdroj: ČSÚ; VŠPS 2021

**Graf 47 | Vzdělanostní struktura zaměstnaných ve Středočeském kraji (CZ-ISCED)**



Zdroj: ČSÚ; VŠPS 2021



## Zdroje

Borghans, L., Duckworth, A. L., Heckman, J. J. Ter & Weel, B. (2008). The economics and psychology of personality traits. *Journal of Human Resources*, 43(4), 972–1059.

Česká školní inspekce. (2022). České školství v mapách: Prostorová analýza podmínek, průběhu a výsledků předškolního, základního a středního vzdělávání. Dostupné z: [https://www.csicr.cz/CSICR/media/Prilohy/2022\\_p%C5%99%C3%ADlohy/Dokumenty/Ceske-skolstvi-v-mapach\\_everze.pdf](https://www.csicr.cz/CSICR/media/Prilohy/2022_p%C5%99%C3%ADlohy/Dokumenty/Ceske-skolstvi-v-mapach_everze.pdf).

Česká školní inspekce. (2022). Vybrané faktory ovlivňující vzdělávací výsledky žáků – Sekundární analýza TIMSS 2019. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/cz/Aktuality/Vybrane-faktory-ovlivnujici-vzdelavaci-vysledky-za>.

Česká školní inspekce. (2021). Well-being žáků, třídní klima, používání ICT a vnímání role učitele – Sekundární analýza PISA 2018. Dostupné z: [https://www.csicr.cz/Csicr/media/Prilohy/2021\\_p%C5%99%C3%ADlohy/Dokumenty/Sekundarni-analyza-PISA-2018.pdf](https://www.csicr.cz/Csicr/media/Prilohy/2021_p%C5%99%C3%ADlohy/Dokumenty/Sekundarni-analyza-PISA-2018.pdf).

Česká školní inspekce. (2019). Role rodičů, učitelů a moderních technologií v rozvoji čtenářské gramotnosti žáků 4. tříd ZŠ v České republice – Sekundární analýza PIRLS 2016. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/cz/Aktuality/Sekundarni-analyza-PIRLS>.

Český statistický úřad. (2023). Podíl nezaměstnaných osob v ČR a krajích – 2005-2022. [https://www.czso.cz/csu/czso/cr\\_od\\_roku\\_1989\\_podil\\_nezamestnanych](https://www.czso.cz/csu/czso/cr_od_roku_1989_podil_nezamestnanych)

Český statistický úřad. (2022). Trh práce v ČR – časové řady – 1993-2021. <https://www.czso.cz/csu/czso/trh-prace-v-cr-casove-rady-1993-2021>

Evropská komise. (2012, 10. únor). Education report warns of growing teacher shortages [Tisková zpráva]. Dostupné z [https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/IP\\_12\\_121](https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/IP_12_121).

Farrell, P., Alborz, A., Howes, A., & Pearson, D. (2010). The impact of teaching assistants on improving pupils' academic achievement in mainstream schools: a review of the literature. *Educational Review*, 62(4), 435–448. doi:10.1080/00131911.2010.486476.

Hanushek, E. A., Kain, J. F., & Rivkin, S. G. (2002). Inferring program effects for special populations: Does special education raise achievement for students with disabilities? *Review of Economics and Statistics*, 84, 584–599.

Heckman, J. J. (2006). Skill formation and the economics of investing in disadvantaged children. *Science*, 5728, 1901–1902.

Hurwitz, S., Brea, P., Cohen, E. D., & Skiba, R. (2019). Special education and individualized academic growth: A longitudinal assessment of outcomes for students with disabilities. *American Educational Research Journal*, 20, 1–36.

Korbel, V., Prokop, D. (2021). Proč se lidé nehlásí ke studiu učitelství a jak to změnit? Srovnávací ministudie programu Učitel naživo a PAQ. *Učitel naživo, PAQ Research*. Dostupné z: <https://www.ucitelnazivo.cz/files/1875-proc-se-lide-nehlasi-ke-studiu-ucitelstvi-a-jak-to-zmenit.pdf>.

- Kessels, C. C. (2010). The influence of induction programmes on beginning teachers' well-being and professional development (Doktorská práce). Leiden University Graduate School of Teaching.
- López, V., Cárdenas, K., González, L. (2021). The Effect of School Psychologists and Social Workers on School Achievement and Failure: A National Multilevel Study in Chile. *Frontiers in Psychology*, 12, 1-21. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.639089>.
- Murgaš, F., Klobučník, M. Municipalities and Regions as Good Places to Live: Index of Quality of Life in the Czech Republic. *Applied Research Quality Life* 11, 553–570 (2016). <https://doi.org/10.1007/s11482-014-9381-8>.
- MŠMT. (2020). Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+. [https://www.msmt.cz/uploads/Brozura\\_S2030\\_online\\_CZ.pdf](https://www.msmt.cz/uploads/Brozura_S2030_online_CZ.pdf).
- MŠMT. (2023). Monitorovací rámec. Dostupné z: <https://www.edu.cz/kraje-od-msmt-dostaly-datove-sety-pro-pripravu-krajskych-dlouhodobych-zameru/>.
- Národní pedagogický institut. (2021). Analýza potřeb škol – podzim 221. <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analiza-potreb-skol-podzim-221.html>
- Národní pedagogický institut. (2023). Demografická prognóza: Vývoj počtu žáků jako aspekt plánování kapacit ve vzdělávání. <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-184&NazevSeo=Demograficka-prognoza-Vyvoj-poctu-zaku-jako->
- Národní pedagogický institut. (2023). Nově přijatí žáci a absolventi. <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClankyAbsolventi/4003>
- Národní pedagogický institut. (2023). Nezaměstnanost absolventů škol. <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClankyAbsolventi/4003>
- Národní pedagogický institut. (2023). Struktura zaměstnanosti. <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClankyAbsolventi/4003>
- Osakwe, R. N. (2009). The Effect of Early Childhood Education Experience on the Academic Performances of Primary School Children. *Studies on Home and Community Science*, 3(2), 143–147. doi:10.1080/09737189.2009.11885290
- PAQ Research. (2021). Nerovnosti ve vzdělávání jako zdroj neefektivity. Dostupné z: <https://www.paqresearch.cz/post/nerovnosti-vevzd%C4%9Bl%C3%A1v%C3%A1n%C3%AD-jakozdroj-neefektivity>.
- PAQ Research, & STEM. (2023). Vytvoření souborů nástrojů určených ke zjišťování potřeb regionálního školství. <https://starfos.tacr.cz/cs/project/TIRDMSMT015MT06>
- Prokešová, L. (2000). Učitel základní školy a jeho problémy při nástupu do praxe. In J. Kohnová, Učitel a jeho univerzitní vzdělávání na přelomu tisíciletí. Sborník referátů z mezinárodní konference (s. 205–209). Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta.
- Shewbridge, C., et al. (2016), "The teaching workforce in the Czech Republic", in *OECD Reviews of School Resources: Czech Republic 2016*, OECD Publishing, Paris.

Schwartz, A. E., Hopkins, B. G., & Stiefel, L. (2021). The Effects of Special Education on the Academic Performance of Students with Learning Disabilities. *Journal of Policy Analysis and Management*, 40(2), 480–520. doi:10.1002/pam.22282

Vítečková, M. (2018). *Začínající učitel: jeho potřeby a uvádění do praxe*. Brno: Paido.

Dokument *Středočeský kraj: Analytický podklad pro tvorbu dlouhodobého záměru v kraji* vznikl jako výstup systémového projektu Datově-analytická podpora pro hodnocení a řízení vzdělávací soustavy ČR, realizovaného v období 1. 3. 2023 – 31. 12. 2027. Je zaměřen na podporu rozvoje data-based politiky na MŠMT a vzdělávací politiky v ČR v souladu se Strategii 2030+. Má za cíl vytvářet podklady pro hodnocení kvality a efektivity vzdělávání a vzdělávací soustavy všech stupňů (MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, VŠ) a pro přijímání efektivních vzdělávacích politik a intervencí na různých úrovních řízení vzdělávání a jeho realizaci zajišťuje Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. Veškeré informace je nutno chápat v kontextu výstupů projektu.

Kolektiv autorů projektu Datově-analytická podpora pro hodnocení a řízení vzdělávací soustavy ČR, 2023

Materiál je pod licencí Creative Commons CC BY SA 4.0

Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.

